

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΔ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1965 | ΔΡΙΘ. 21

Η ΔΙΑ ΤΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΩΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΩΝ ΤΥΠΩΝ

Β'.

Εἰς τὰ ἐν ταῖς πρόσθεν λεχθέντα δέον νὰ προστεθῆ, ὅτι οἱ, διὰ τῆς ὀρθοδόξου λατρείας δημιουργούμενοι ὠλοκληρωμένοι ψυχολογικοὶ τύποι καὶ χαρακτηῖρες ἀνταποκρίνονται πλήρως καὶ εἰς τὰ αἰτήματα τῶν ψυχιάτρων Κρέτσμερ (Kretschmer) καὶ Γιούνγκ (Jung).

Ὁ Κρέτσμερ ἐμελέτησε τὴν ψυχικὴν κατασκευὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐν συναρτήσει πρὸς τὴν σωματικὴν. Τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ σωματικῆς ἀπόψεως διέκρινε δύο κυρίως τύπους ἀνθρώπων. Ὁ εἷς εἶναι ὁ τύπος τοῦ λεπτοσώμου, ἀθλητικοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ἔχει ὑψηλὸν μᾶλλον ἀνάστημα, πρόσωπον λιπόσαρκον καὶ σωματικὴν κατασκευὴν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἤττον ἰσχνήν. Ὁ ἄλλος τύπος εἶναι ὁ τοῦ πυκνοσώμου ἀνθρώπου, ὅστις ἔχει μᾶλλον μέτριον ἀνάστημα, ρέπει πρὸς ἀπόκτησιν πάχους καὶ παρουσιάζει ἰσχυρῶς ἀνεπτυγμένας τὰς κοιλότητας τοῦ σώματος. Ἀντίστοιχος εἰς τὸν σωματικὸν τύπον τοῦ λεπτοσώμου εἶναι ὁ ψυχικὸς τύπος τοῦ σχιζοειδοῦς ἢ σχιζοθύμου, ἀντίστοιχος δὲ πρὸς τὸν σωματικὸν τύπον τοῦ πυκνοσώμου εἶναι ὁ ψυχικὸς τύπος τοῦ κυκλοειδοῦς ἢ κυκλοθύμου ἀνθρώπου. Σχιζοειδὴς εἶναι ὁ τύπος, «ὁ ὁποῖος διάγει κατὰ πρῶτον λόγον βίον ἐσωτερικὸν καὶ ἀπασχολεῖται συνεχῶς μὲ τὸν ἑαυτὸν του. Εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀκοινωνήτος, ἐπιφυλακτικὸς, σιωπηρὸς, σοβαρὸς καὶ εὐαίσθητος. Πολλάκις κατέχεται ὑπὸ εὐγενῶν συναισθημάτων καὶ ἔχει ὑπερευαίσθησιαν ψυχῆς. Εἶναι ὄνειροπόλος καὶ δὲν ἐκφράζει εὐκόλως τὰ συναισθήματά του παρὰ μόνον εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, τοὺς ὁποῖους θεωρεῖ ἐκλεκτὰς φύσεις... Εἰς αὐτὸν ὑπάρχει ὑπελβολικὴ ἐκτίμησις πρὸς τὸ ἴδιον ἐγώ». Ἀντιθέτως οἱ κυκλοειδεῖς εἶναι κοινωνικοί, εὐθυμοί, ἀστεῖοι, ζωηροί· εἶναι φιλόπονοι, ἔχουν πρακτικὰς καὶ προσαρμοστικὰς ἱκανότητας· εἶναι ἀσταθεῖς, εὐμετάβολοι καὶ «ταλαντεύονται

μεταξύ εὐθυμίας καὶ θλίψεως καὶ συχνάκις φθάνουν εἰς τὸ ἐν ἡ τὸ ἄλλο ἄκρον». Οἱ κυκλόθυμοι ἐπιδιώκουν τὰς κοσμικὰς συναστροφὰς καὶ ἀπορροφῶνται ὑπὸ τοῦ περιβάλλοντος. «Καὶ σχιζοειδεῖς μὲν λέγονται, διότι τείνουν νὰ ἀποσχισθοῦν ἀπὸ τὴν πραγματικότητα, οἱ δὲ τῆς ἄλλης κατηγορίας λέγονται κυκλόθυμοι, διότι ἔχουν κυκλικὰς φάσεις μελαγχολίας καὶ εὐφορίας εἰς τὴν ζωὴν τῶν». Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων εἶναι μικτοὶ τύποι καὶ ἀρμονικώτεροι. Ἐκ τοῦ πρώτου τύπου, ὅταν φθάσωμεν εἰς τὸ ἀκρότατον ὄριον τῆς φυσιολογικῆς παταστάσεως καὶ ὑπερβῶμεν αὐτό, ὀδηγούμεθα εἰς τὸν παθολογικὸν τύπον τοῦ εἰς ἴδιον φανταστικὸν κόσμον ζῶντος σχιζοφρενικοῦ. Ἐκ τοῦ δευτέρου τύπου, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, ὀδηγούμεθα εἰς τὰ κυκλικὰ λεγόμενα νοσήματα τῆς ψυχιατρικῆς, δηλαδὴ τὴν μελαγχολίαν καὶ τὴν μανίαν.

Ὁ Γιούνγκ, ἀποφεύγων τὸν ψυχοσωματικὸν παραλληλισμὸν τοῦ Κρέτσμερ, διακρίνει δύο θεμελιώδεις καὶ γενικωτάτους ψυχολογικοὺς τύπους : τὸν ἐνδοστρεφῆ καὶ τὸν ἐξωστρεφῆ. Ὁ ἐνδοστρεφῆς τύπος ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν σχιζοειδῆ, ὁ δὲ ἐξωστρεφῆς πρὸς τὸν κυκλόθυμον. Ὁ ἐνδοστρεφῆς ἄνθρωπος ἐφαρμόζει τὴν ἀρχὴν «ἐνδὸν βλέπε», ζῆ ζωὴν ἐσωτερικὴν, «στρέφεται πρὸς τὰ ἐντὸς τοῦ ἰδικοῦ του ἐσωτερικοῦ κόσμου», διέπεται ὑπὸ τοῦ ὑποκειμενικοῦ παράγοντος, ἐπιδιώκει τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς κυριαρχίας τῶν ἐξωτερικῶν γεγονότων, εἶναι ἐγωκεντρικὸς καὶ ἔχει θεωρητικὰς τάσεις. Ἀντιθέτως ὁ ἐξωστρεφῆς παρασύρεται ὑπὸ τοῦ περιβάλλοντος καὶ ἀπορροφᾶται ὑπὸ τῶν ἐξωτερικῶν συνθηκῶν καὶ τῆς ἐξωτερικῆς πραγματικότητος· ἠθικοὶ νόμοι τούτου εἶναι αἱ ἀπαιτήσεις τῆς κοινωνίας.

Συμφώνως λοιπὸν πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν ψυχιάτρων Κρέτσμερ καὶ Γιούνγκ, ὁ ἄρτιος ψυχολογικὸς τύπος ἡ χαρακτηρ περιλαμβάνει ἐν γενικωτάταις γραμμαῖς ἀφ' ἐνὸς τὰ ἐκλεκτὰ στοιχεῖα τῆς σχιζοειδοῦς ἢ σχιζοθύμου καὶ τῆς ἐνδοστρεφοῦς καταστάσεως, ἤτοι βίον ἐσωτερικόν, ἐφαρμόζοντα τὴν ἀρχὴν «ἐνδὸν βλέπε», καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰς φωτεινὰς πλευρὰς τοῦ κυκλοειδοῦς ἢ κυκλοθύμου καὶ τοῦ ἐξωστρεφοῦς ψυχολογικοῦ τύπου, ἤτοι ὑγιᾶ κοινωνικότητα, φιλοπονίαν, προσαρμοστικὰς ἰκανότητας καὶ ἀποφυγὴν τοῦ ἐγωκεντρισμοῦ. Ὡς εἶναι πρόδηλον, ὁ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ὀρθοδόξου λατρείας ζῶν πιστὸς εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν πραγματοποιῶν τὸ ἰδεῶδες τῶν ψυχιάτρων τούτων ἀνθρώπος.

Ἡ λατρεία μας ἐναρμονίζει κατὰ θαυμάσιον καὶ αὐτόχρημα κλασσικὸν τρόπον τὴν ὑγιᾶ ἐνδοστρέφειαν μετὰ τῆς ὑγιοῦς ἐξωστρεφείας. Ἡ πρώτη καλλιεργεῖται ποικιλοτρόπως τῇ βοήθειᾳ τῆς λατρείας. Τὰ λειτουργικὰ κείμενα ἐξυμνοῦν τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν μετάνοιαν, ἥτις οἰοῦναι κα-

θιστῶ ὄρατὰ «τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια» τῆς καρδίας καὶ ἀποκαλύπτει αὐτὰ ἐνώπιον τοῦ «Κριτοῦ ἐνθυμήσεων καὶ ἐνοειῶν» αὐτῆς. Τὸ μυστήριον τῆς μετανόιας «δωρεῖται λογισμὸν ἐπιστροφῆς», ζωογονεῖ τὴν προσευχὴν, δημιουργεῖ καρδίαν καθαρὰν, ἐγκαινιάζει πνεῦμα εὐθές, καὶ «γλυκαίνει τὸν νοῦν». Ἡ ἀληθὴς μετάνοια προϋποθέτει αὐτοκριτικὴν, αὐτοεξέτασιν, νῆψιν. Ἡ ὑγιὴς ἐξωστρέφεια ἔπειτα ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἐν τῇ λατρευτικῇ ἀτμοσφαίρᾳ καταφάσεως καὶ πραγματοποιήσεως τῶν κοινωνικῶν ἀξιῶν, διὰ τῆς ὑπὲρ πασῶν τῶν ἀναγκῶν πάντων τῶν ἀρθρώπων προσευχῆς καὶ διὰ τῶν ἐν τοῖς λειτουργικοῖς κειμένοις ἐξυμνουμένων ἀρετῶν τῆς ἀγάπης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς φιλαληθείας, τῆς εὐλικρινείας καὶ τῆς μετὰ παρησίας ὁμολογίας καὶ μεταδόσεως τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ τῶν χριστιανικῶν ἰδεωδῶν. Ὁ Χριστιανός, κατὰ τὰ λειτουργικά μας κείμενα, πρέπει νὰ δρᾷ πολιτιστικῶς καὶ κοινωφελῶς ἐν τῇ κοινωνίᾳ, πολλαπλασιάζων τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δωρηθέντα εἰς αὐτὸν τάλαντα. «Ὁ μὲν σοφίαν κοσμεῖται δι' ἔργων ἀγαθῶν· ὁ δὲ λειτουργίαν λαμπρότητος ἐπιτελείσθω· κοινωνεῖτω δὲ τοῦ λόγου πιστὸς τῷ ἀμύητῳ· καὶ σκορπιζέτω τὸν πλοῦτον πένησιν ἄλλος». Καθ' ὅλου εἰπεῖν ἐν τῇ λατρείᾳ καὶ ἰδίως διὰ τῆς Θείας Λειτουργίας («ἐπιτυγχάνεται ἡ ἔνωσις καὶ συσσωμάτωσις τῶν μελῶν τῆς ἐπὶ γῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ὡς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ ἡ ὀργανικὴ κοινωνία καὶ ἐνότης, αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὰ μέλη τῆς ἐν οὐρανοῖς θριαμβευούσης Ἐκκλησίας, ἐξ ὧν πάντων συναρμολογεῖται τὸ μυστικόν σῶμα τοῦ Χριστοῦ...»). Ὅθεν ἡ ἐξωστρέφεια καλλιεργεῖται ὑπὸ τῆς λατρείας ἔνθεν μὲν διὰ τῆς συνεχοῦς στροφῆς τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς ψυχῆς πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ συνανθρώπων, ἐτέρωθεν δὲ διὰ τῆς ὀργανικῆς ἐντάξεως τῶν λάτρεων εἰς τὴν ὁλότητα τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ἀποφευγομένης ὅμως ἐπιμελῶς πάσης ἀνθρωπαρεσκείας κατὰ τὰς μετὰ τῶν ἄλλων συνανθρώπων σχέσεις καὶ μονομεροῦς ἀναπτύξεως τοῦ συναισθήματος τιμῆς εἰς βάρος τοῦ χριστιανικοῦ αὐτοσυναισθήματος. Πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ ὀρθοδόξου ἑορτολογίου παρουσιαζόμενα ζωντανὰ πρότυπα ὑπῆρξαν ἀπαράμιλλα ὑποδείγματα ἐναρμονίσεως ἐνδοστρεφείας καὶ ἐξωστρεφείας. Ἀκόμη καὶ οἱ ὑπ' αὐτοῦ ἐξυμνούμενοι μοναχοὶ καλλιεργοῦν, ἐκτὸς τῆς ἐνδοστρεφείας, ἥτις ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς πνευματικῆς θεωρίας, καὶ τὸ στοιχεῖον τῆς ἐξωστρεφείας διὰ τῆς κοινωνικῆς τῶν δράσεως καὶ διὰ τῆς πρὸς τοὺς συνανθρώπους τῶν ἀγάπης, ἐκδηλουμένης ἐν ταῖς ὑπὲρ αὐτῶν ἀκοιμήτοις προσευχαῖς τῶν. Τὸ ἐκκλησιαστικόν λειτουργικόν ἔτος παρουσιάζει εἰς ἡμᾶς ἀξιόους ἐρημίτας, οἵτινες «ἐδέχθησαν τρόπον τινὰ ἐπάνω τῶν ὕλας τὰς φροντίδας καὶ τοὺς ἀγῶνας, ὅλους τοὺς πόνους καὶ τὰς θλίψεις τῶν

Τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

ΠΩΣ ΘΕΜΕΛΙΩΝΕΤΑΙ ΑΚΑΤΑΛΥΤΑ Η ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΣΥΖΥΓΙΚΗ ΑΓΑΠΗ

Θέλεις, ἄνθρωπε, νὰ σὲ λογαριάζῃ καὶ νὰ σὲ ὑπακούῃ ἡ γυναῖκά σου, ὅπως τὸν Χριστὸν ἡ Ἐκκλησία ; Νὰ τὴν γυνοιάζῃσαι κι' ἐσύ, ὅπως ὁ Χριστὸς αὐτήν. Κι' ἂν χρειασθῇ νὰ δώσης τὴ ζωὴ σου πρὸς χάρι τῆς καὶ νὰ κατακομματιασθῆς ἀμέτρητες φορές, κι' ἂν τὸ φέρῃ ἡ περίστασις νὰ δοκιμάσῃς ὅτι δήποτε κακό, νὰ τὸ κάμῃς· γιατί κι' ἂν τὰ κάμῃς ὄλ' αὐτὰ κι' ἂν τὰ πάθῃς ὅλα, καὶ πάλιν δὲ θὰ φθάσῃς ποτὲ σου τὸν Χριστό. Ἐπειδὴ σὺ μὲν τὰ κάνεις, ἀφοῦ πλέον ἐδέθηκες μὲ τὸν γάμο μαζί τῆς· ὁ Χριστὸς ὅμως τᾶκανε, ἐνῶ αὐτὴ τὸν ἀπόφευγε καὶ τὸν μισοῦσε.

Κι' ὅπως Αὐτὸς ἐκέρδισε τὴν Ἐκκλησία μὲ τὴν πολλὴ του στοργή, ἐνῶ αὐτὴ τὸν ἀποστρέφονταν, τὸν μισοῦσε, τὸν ἀπαρνιόντανε καὶ τοῦ ἀντιμιλοῦσε πεισματικά γύρω ἀπὸ τὰ πόδια του, κι' ὄχι μὲ τὶς φοβέρες, τὶς ἀπειλές, καὶ τὶς βρισιές, κι' οὔτε μὲ τὸν φόβο καὶ μ' ἄλλο τέτοιο τίποτα, παρόμοια νὰ συμπεριφέρεσαι καὶ σὺ στὴ γυναῖκά σου. Κι' ἂν τὴν ἰδῆς νὰ σὲ παραβλέπῃ καὶ νὰ μὴ σὲ λογαριάζῃ καὶ νὰ σὲ πεισματῶνῃ, θὰ τὸ κατορθώσῃς νὰ τὴν φέρῃς στὰ νερά του, μὲ τὴν πολλὴ σου ἀγάπη, τὴν προβλεπτικότητά του καὶ μὲ τὴν καλὴ σου διάθεσις. Γιατί καὶ γιὰ τὴν γυναῖκα καὶ γιὰ τὸν ἄνδρα κανένας ἄλλος δεσμὸς δὲν εἶναι τόσο δυνατός, ὅσον εἶναι αὐτός.

Γιατὶ τὸν μὲν ὑπῆρέτη σου μπορεῖς νὰ τὸν συγκρατήσῃς κάπως, μὲ τὴ φοβέρα. Καὶ στὴν πραγματικότητά, οὔτε κι' αὐτὸ δὲν τὸ μπορεῖς· γιατί γρήγορα θὰ σοῦ ξεγλυστρήσῃ καὶ θὰ

ἀνθρώπων καὶ κατέβησαν μαζί των εἰς τὴν βαθυτάτην ἄβυσσον τῆς ἀνάγκης τῶν ἀδελφῶν. Τοιοῦτοτρόπως δὲν ἔζησαν μόνον τὴν ἰδικὴν των ζωὴν, ἀλλὰ ἐβίωσαν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ βάθη των καὶ τὴν ζωὴν τῶν ἀδελφῶν καὶ προσέφεραν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τῆς καρδίας των ὡς μίαν θυσιαστήριον προσφοράν, ὡς μίαν εὐγενῆ θυσίαν δοξολογίας καὶ μετανοίας».

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

σοῦ φύγη· τὸν σύντροφον ὅμως τῆς ζωῆς σου, καὶ τὴν μετέρα τῶν παιδιῶν σου κι' αὐτὴν ποῦ σοῦ χάρισε τὴν πᾶσαν εὐτυχία καὶ χαρὰ, δὲν εἶναι σωστό καὶ δὲν πρέπει νὰ θέλῃς νὰ τὴν κρατᾷς κοντὰ σου στανικά της, καὶ με τὸν φόβο καὶ με τὴς ἀπειλές, ἀλλὰ μονάχα με τὴν ἀγάπη. Γιατί τί εἶδους συζυγία ὑπάρχει, ὅταν ἡ γυναῖκα τρέμη τὸν ἄνδρα ; Καὶ ποιὰν εὐχαρίστηση μπορεῖ νάχη ὁ ἄνδρας, ὅταν συζῆ με μιὰ γυναῖκα καὶ εἶναι σκλάβα του κι' ὄχι ἐλεύθερη ;

Κι' ἂν πάθῃς ἀκόμη κάτι ἐξ αἰτίας της ποτέ σου νὰ μὴν τὴν προσβάλης, ποτέ σου καὶ νὰ μὴ τὴν κακομεταχειρισθῆς. Οὔτε κι' ὁ Χριστὸς δὲν τῶκαμεν αὐτό, καὶ «ἐαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν καθαρῖσας ἀγιάσῃ»· ἀλλὰ παρέδωκε τὸν ἑαυτὸ γι' αὐτὴν γιὰ νὰ τὴν ἀγιάσῃ, ἀφοῦ πρῶτα τὴν καθάρισῃ (Ἐφεσ. στ' 25). Ἀπ' αὐτὸ βγαίνει, πὼς ἦταν ἀκάθαρτη· ἄρα εἶχε ψεγάδια, ἄρα ἦταν ἀσχημη, κι' ἀσήμαντη. Κι' ὅποιαδήποτε καὶ νὰ πάρῃς γιὰ γυναῖκά σου, ποτέ δὲ θάναί τέτοια ὅπως ἦταν ἡ Ἐκκλησία, ὅταν τὴν πῆρε ὁ Χριστὸς· κι' οὔτε θὰ σὲ χωρίζῃ τέτοια ἀπόσταση, σὰν αὐτὴ ποῦ ἐχώριζε τὸν Χριστὸ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Κι' ὅμως οὔτε τὴν ἐσιχάθηκε, οὔτε καὶ τὴν ἐμίσησε γιὰ τὴν μεγάλη της αὐτὴν ἀσχημίαν. Καὶ θέλεις νὰ μάθῃς καλύτερα γιὰ τὴν ἀσχημίαν της αὐτῆς ; Ἄκουσε, τί λέει ὁ Παῦλος. «Ἦτε γὰρ ποτε σκοτός» ἦσατε κάποτε βυθισμένοι στὸ σκοτάδι. (Ἐφεσ. ε' 8). Βλέπεις ποιά ἦταν ἡ σκοτεινάρα της ; Τί ὑπάρχει στὴν κόσμῳ πιὸ μαῦρο ἀπὸ τὸ σκοτάδι ; Μάθε ὅμως ἀκόμη καὶ ποιά ἦταν ἡ κατάντια της. «Ἐν κακίᾳ—φθῶσι—καὶ φθόνῳ διάγοντες». Ἐπερνούσατε—λέει—τὴν ζωὴ σας μέσα στὸ φθόνῳ καὶ μέσα στὴν κακία (Τιτ. γ' 3).

Μὴν ζητᾷς ποτέ σου ἀπὸ τὴν γυναῖκά σου, αὐτὸ ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ σοῦ τὸ δώσῃ. Βλέπεις, πὼς τὰ πάντα ἔδωκεν ὁ Θεὸς στὴν Ἐκκλησία. Ἐξ αἰτίας Του δοξάσθηκε· κι' ἀπ' Αὐτὸν γίνηκεν ἄμωμη. Μὴν ἀποστραφῆς λοιπὴν τὴν γυναῖκά σου, ἐπειδὴ δὲν εἶναι ὁμορφῆ. Ἄκουσε τί λέει ἡ Ἁγία Γραφή. «Μικρὰ ἐν πετεινοῖς ἡ μέλισσα καὶ ἀρχὴ γλυκυσμάτων ὁ καρπὸς αὐτῆς». Μικρὴ ἀνάμεσα στὰ πετούμενα εἶναι ἡ σέλισσα, κι' ὅμως ὁ καρπὸς της εἶναι ἡ πηγὴ τῆς γλύκας (Σειρ. ια' 3). Πλάσμα τοῦ Θεοῦ εἶναι. Καὶ δὲν τὴν βρίζεις τὴν ἴδια, ἀλλὰ τὸν Θεὸ ποῦ τὴν ἔπλασε.

Μὴν τὴν ἐπαινᾷς γιὰ τὴν ὁμορφίαν της. Ὁ ἔπαινος αὐτὸς καὶ ἡ τέτοια ἀγάπη ὅπως καὶ τὸ τέτοιο μῖσος, εἶναι χαρακτη-

ριστικά ψυχῆς ἀκόλαστης. Τὴν ὁμορφιά τῆς ψυχῆς τῆς νὰ ζητᾶς, καὶ νὰ μιμῆσαι «τὸν νυμφίον τῆς ἐκκλησίας». Ἡ ἐξωτερικὴ ὁμορφιά σὲ γεμίξει ἀπὸ ἀλαζονεία καὶ ἀπὸ μεγάλην ἀπομώρανση· σὲ ρίχνει συχνὰ στὴ ζηλοτυπία καὶ σὲ κάνει νὰ ὑποπτεύεσαι πολλὰ τάτοπα. Ἀλλὰ θὰ μ' ἀπαντήσης πὼς τὸ πρᾶγμα αὐτὸ σοῦ δίνει μεγάλην ἡδονὴν ! Ναί ! ὡς τὸν πρῶτον μονάχα μῆνα κι' ὡς τὸ δεύτερον ἢ τὸ πολὺ, πολὺ, ὡς ἓνα χρόνον. Κατόπιν ὅμως περνᾷ· καὶ ἡ συνήθεια τὸ σβύνει τὸ θαῦμα αὐτό. Ἀπομένουν ὅμως τὰ κακὰ πού ἀπόκτησες ἀπὸ τὴν ὁμορφίαν· ἢ ἀποκοτιὰ δηλαδή· κι' ἢ ἔπαρση κι' ἢ ὑπεροφία. Ὅταν ὅμως ἡ γυναῖκα δὲν εἶναι ὁμορφη, τέτοια πράγματα δὲν συμβαίνουν· ἀλλὰ ὁ ἔρωτας ἀπομένει δυνατός· γιατί εἶναι ἔρωτας τῆς ψυχῆς κι' ὄχι τοῦ κορμιού...

Πές μου τί ὑπάρχει πού νᾶναι ὠραιότερον ἀπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ γλυκύτερον ἀπὸ τ' ἄστρα ψηλά ; Ὅποιο κορμὶ καὶ νὰ μοῦ εἴπῃς, δὲν θᾶναι ποτὲ παρόμοιον λαμπρὸν, κι' οὔτε καὶ βρίσκονται μάτια, πού νᾶναι τόσο χαρούμενα καὶ τόσο φωτεινά. Κι' ὅταν ἐδημιουργήθηκαν, ἐθαύμασαν οἱ Ἄγγελοι, ὅπως κι' ἐμεῖς θαυμάζομε σήμερον. Ὅχι ὅμως σὲ παρόμοιον βαθμὸν, ὅπως πρῶτον. Γιατί αὐτὸ κάνει ἡ συνήθεια· δὲν μᾶς προκαλεῖ δηλαδὴ πάντα τὴν ἰδιὴν εὐχαρίστηση. Καὶ γιὰ τὶς γυναῖκες, πὼς μπορεῖ νὰ μὴ γίνεταί κατὶ παρόμοιον καὶ περισσότερον ἀπ' αὐτό; Κι' ἂν τυχὸν μάλιστα τὶς βρῆ καὶ καμμιά ἀρρώστεια, μαραινόνται καὶ σβύνουν ἀμέσως τὰ κάλλη τους. Ἄς ζητοῦμε λοιπὸν ἀπὸ τὴν γυναῖκα καλωσύνη καὶ ταπεινοφροσύνη· αὐτὰ εἶναι τὰ γνωρίσματα τῆς πραγματικῆς ὁμορφιάς. Ἄς μὴ ζητᾶμε οὔτε νειᾶτα, οὔτε καὶ τὴν ὁμορφίαν τοῦ κορμιού· κι' ἄς μὴν τὴν κατηγοροῦμε γιὰ πράγματα πού δὲν τὰ ὀρίζει· ἢ καλύτερά μας, ἄς μὴν τὴν κατηγοροῦμε ὅλως διόλου, οὔτε καὶ νὰ δυσφοροῦμε καὶ ν' ἀγανακτοῦμε. Ἡ μήπως δὲν βλέπεις, πὼς πολλοὶ πού ἐπήρανε ὁμορφες γυναῖκες ἐδυστυχῆσαν κι' ἐπήγανε κακὴν κακῶς· καὶ πὼς ἄλλοι πού οἱ γυναῖκες τους κάθε ἄλλο παρὰ ὁμορφες ἦταν, ἐφθάσανε σὲ βαθεῖαν γηραιότητα; Ἄς τὶς καθαρίζωμε λοιπὸν ἀπὸ τὶς ἐσωτερικὰς τους κηλίδες· ἄς σβύνωμε τὶς ἐσωτερικὰς τους ρυτίδες· κι' ἄς ἀφανίζωμε τὰ ἐλαττώματα τῆς ψυχῆς τους.

Τέτοια ὁμορφίαν ἀποζητᾷ ὁ Θεός. Ἄς προσπαθοῦμε νὰ τὶς ὁμορφαίνωμε στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ· κι' ὄχι στὰ δικά μας. Ἄς μὴ ζητοῦμε χρήματα, κι' οὔτε ψεύτικες κι' ἐξωτερικὰς

ευγένειες, αλλά την ευγένεια τῆς ψυχῆς. Ἄς μὴν περιμένη κανεῖς νὰ πλουτήσῃ ἀπὸ τὴν γυναῖκά του (γιατὶ τέτοιος πλοῦτος εἶναι ἐπονείδιστος)· κι' οὔτε μάλιστα νὰ καταδέχεται ὅλως διόλου νὰ πλουταῖνῃ ἀπ' αὐτή... Νὰ μὴ ζητᾷς χρήματα ἀπὸ τὴν γυναῖκά σου, κι' ὅλα τ' ἄλλα θὰ τὰ βρῆς τότε εὐκολα. Ποιὸς φρόνιμος ἄνθρωπος, πές μου, ἀφήνει τὰ σοβαρώτερα καὶ τὰ σπουδαιότερα καὶ κυνηγᾷ τὰ χειρότερα; Ἄλλοίμονό μας ὅμως. Στὸ κάθετί μας αὐτὸ κάνομεν ἑμεῖς. Κι' ἂν ἀποκτήσωμε παιδί, δὲν κυττάζομε καὶ δὲν φροντίζομε πῶς θὰ γίνῃ καλὸς ἄνθρωπος· ἀλλὰ πῶς θὰ τὸ παντρέψωμε μὲ μιὰ πλούσια νύφη. Ὅχι πῶς θ' ἀποκτήσῃ καλοὺς τρόπους, ἀλλὰ πῶς θ' ἀποκτήσῃ θησαυροὺς. Κι' ἂν τυχὸν εἴμαστε ἐπαγγελματίες, δὲν κυττάζομε νὰ κάνομε τὴ δουλειά μας ὅπως πρέπει, ἀλλὰ πῶς θὰ κερδίζομε πολὺ περισσότερα. Καὶ τὰ πάντα ἔχουνε γίνεῖν χρήματα. Καὶ γι' αὐτὸ ἔχουνε διαφθαρῆ τὰ πάντα· γιατί μᾶς κυριεύει ὁ ἔρωτας αὐτός.

Μιὰ δεύτερη ἐξουσία εἶναι ἡ γυναῖκα. Οὔτε λοιπὸν αὐτὴ ἄς ἔχη τὴν ἀξίωση νᾶναι ἰσότιμη (γιατὶ εἶναι κατώτερη ἀπὸ τὸ κεφάλι)· μήτε ὅμως κι' ὁ ἄνδρας ἄς τὴν περιφρονῇ κι' ἄς τῆς συμπεριφέρεται σὰν νᾶναι ὑπέξουσιά του. Γιατὶ ἡ γυναῖκα εἶναι τὸ σῶμα· κι' ἂν τὸ κεφάλι καταφρονᾷ τὸ σῶμα, θὰ χαθοῦνε καὶ τὰ δυὸ μαζί. Κι' ἀντίρροπο κι' ἀντίδρομο τῆς ὑποταγῆς, ἄς παρουσιάξῃ τὴν ἀγάπη. Ὅ,τι εἶναι τὸ κεφάλι, εἶναι καὶ τὸ σῶμα. Κι' αὐτὸ μὲν δίνει στὸ κεφάλι τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια κι' ὅλα τᾶλλα μέλη, γιὰ νὰ τὸ ἐξυπηρετοῦνε. Ἐκεῖνο δὲ προβλέπει καὶ προνοεῖ γιὰ τὸ σῶμα· γιατί ἐκεῖνο ἔχει καὶ τὸν νοῦν κι' ὅλες τὶς αἰσθήσεις. Καὶ τίποτα δὲν εἶναι καλύτερο ἀπὸ τὴν ἁρμονικὴ τους συνεργασία καὶ συζυγία.

Καὶ πῶς μπορεῖ, θὰ μ' ἐρωτήσῃ κανεῖς, νὰ ὑπάρξῃ ἀγάπη, ὅπου ὑπάρχει φόβος; Ἀπαντάω λοιπὸν, πῶς τότε κυρίως μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἀγάπη. Γιατὶ μονάχα μιὰ γυναῖκα ποὺ φοβᾷται μπορεῖ καὶ ν' ἀγαπᾷ. Ἐπειδὴ αὐτὴ ποὺ ἀγαπᾷ σέβεται τὸν ἄνδρα τῆς σὰν κεφαλὴ, καὶ τὸν ἀγαπᾷ σὰν μέλος. Ἐπειδὴ καὶ τὸ κεφάλι δὲν εἶναι κι' αὐτὸ παρὰ ἓνα μέλος τοῦ ὅλου σώματος. Καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγον τὴν μὲν γυναῖκα τὴν ὑπόταξε στὸν ἄνδρα, τὸν δὲ ἄνδρα τὸν ὥρισε σὰν κυβερνήτη, γιὰ νὰ ὑπάρξῃ ἔτσι εἰρήνη κι' ἁρμονία.

Γιατὶ ὅπου ὑπάρχει ἰσοπέδωση καὶ ἰσοτιμία, ἐκεῖ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ ποτὲ εἰρήνη· ὅπως τὸ βλέπομε νὰ γίνεταί

καί στὰ σπίτια, πού ὅλοι κυβερνοῦμε καί ὅλοι εἶναι ἀφεντικά. Εἶναι λοιπόν ἀνάγκη, ἕνας νά κρατᾷ τὸ τιμόνι κι' ἕνας νά ἐξουσιάζη. Καί τὸ ἴδιο γίνεται καί τ' ὅλα τὰ βιοτικά μας πράγματα· γιατί ὅπου βέβαια οἱ ἄνθρωποι καταγίνονται μὲ τὰ πνευματικά, ἐκεῖ δὲν μπορεῖ παρά νά βασιλεύη εἰρήνη. Πέντε χιλιάδες ψυχές ἦτανε τότε καί κανεὶς δὲν ἔλεγε πῶς ἔχει κάτι δικό του, ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά τους· ἀλλὰ ὁ ἕνας ὑπαχωροῦσε στὸν ἄλλο. Κι' αὐτὸ εἶναι ἀπόδειξη τῆς σύνεσης καί τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ. Καί τὸν μὲν τρόπο τῆς ἀγάπης τὸν ἐφανέρωσε, τοῦ φόβου ὅμως ὄχι.

Ἄς μὴν ξεστομίζη ποτέ ἡ γυναῖκα στὸν ἄνδρα· ἄνανδρε, δειλέ, φοβιστάρη, πού δὲν κάνης τίποτες ἄλλο παρά νά κοιμᾷσαι καί νά τεμπελιάζης. Ἐνας ἄλλος, ταπεινὸς κι' ἀπὸ ταπεινὴ γενιά, ἀφοῦ πολυταξίδεψε καί πολυκινδύνεψε, ἔκαμε μεγάλη περιουσία. Καί ἡ γυναῖκά του φορτώνεται μὲ χρυσαφικά, βγαίνει στὸ δρόμο μ' ἁμάξι, πού τὸ σέρνουν δύο κάτασπρα ἄλογα, γυρίζει παντοῦ καί διατηρεῖ στὸ σπίτι της κοπάδι ὀλόκληρο ἀπὸ ὑπηρέτες καί σμᾶρι ἀπὸ εὐνούχους· καί σὺ τὴν βλέπεις σὰν χαζὸς καί ζῆς ἄσκοπα. Δὲν πρέπει ἡ γυναῖκα νά τὰ δέχεται ποτέ της αὐτὰ καί τὰ παρόμοια. Γιατί εἶναι σῶμα, ὄχι βέβαια γιὰ νά προστάξη τὸ κεφάλι, ἀλλὰ γιὰ νά τὸ ὑπακούη.

Μὰ θὰ μοῦ εἰπῆς—Πῶς λοιπόν θὰ βαστάξη τὴν φτώχεια ; ἀπὸ πού θὰ βρῆ παρηγοριά ; Ἄς διαλέγη γιὰ συντροφιά της φτωχότερες γυναῖκες· κι' ἄς βάζη στὸ νοῦ της πόσες κόρες εὐγενικὲς κι' ἀπὸ εὐγενικοὺς γονιοὺς, ὄχι μονάχα δὲν βρήκανε τίποτα ἀπὸ τοὺς ἄντρες τους, ἀλλὰ καί καταξόδιασαν τὰ δικά τους, καί τοὺς ἐδώκανε τὸ κάθετὶ πού εἶχανε. Ἄς συναισθάνεται πόσοι κίνδυνοι συνοδεύουνε τὸν τέτοιο πλοῦτο, καί τότε σίγουρα θὰ προτιμήσῃ τὴν ἀπερίσπαστη ζωὴ. Καί γενικά, ἂν αἰσθάνεται πρὸς τὸν ἄντρα της ἀγάπη καί στοργή ποτέ της δὲν θὰ ξεστομίση ἕνα τέτοιο πράγμα· ἀλλὰ θὰ προτιμᾷ νά τὸν ἔχη κοντά της, ἔστω κι' ἂν δὲν κερδίζει τίποτα· παρά νάχη ἀμέτρητα πλοῦτη, μὲ τὶς ἔγνοιες καί τὶς ἀνησυχίες, πού ἔχει πάντα μιὰ γυναῖκα, πού ὁ ἄντρας της ὅλο λείπει καί ὅλο ταξιδεύει.

Οὔτε ὅμως κι' ὁ ἄντρας, πού μ' ἀκούει νά τὰ λέω αὐτά, ἄς συμπεριφέρεται, σὰν ἐξουσιαστής, καί μὲ βρισιὲς καί μὲ ξυλοδαρμούς. Ἄλλὰ ἄς συμβουλευῆ τὴν γυναῖκά του κι' ἄς τὴν νουθετῆ καί σὰν ἀδυνατότερη πού εἶναι στὴν κρίση

ἄς τὴν πείθῃ μὲ τὸ καλό. Ποτέ του ὁμως καὶ σὲ καμμιὰ περί-
σταση ἄς μὴ σηκῶνῃ χέρι ἐπάνω της. Δὲν ταιριάζουνε αὐτὰ
μὲ κανένα τρόπο σ' ἐλευθέρους ψυχές· οὔτε καὶ οἱ βρισιές καὶ οἱ
προπηλακισμοὶ καὶ οἱ κατηγορίες· ἀλλὰ ἄς τῆς συμπεριφέ-
ρεται κι' ἄς τὴν γαληνεύῃ, σὰν ἓνα πλάσμα μ' ὀλιγώτερη κρί-
ση. Καὶ πῶς λοιπὸν θὰ γίνῃ αὐτό ; Ἄν τὴν κάμῃ νὰ καταλάβῃ
ποιὸς εἶναι ὁ πραγματικὸς πλοῦτος· καὶ νὰ στοχάζεσαι τὰ
ὑψηλά καὶ τὰ οὐράνια. Τότε, ποτέ, δὲν θὰ τοῦ παραπονεθῇ
γιά τέτοια. Ἄς τὴν μαθαίνῃ πῶς ἡ φτώχεια κάθε ἄλλο παρά
κακὸ πρᾶγμα εἶναι. Κι' ἄς τὴν διδάσκῃ ὄχι μὲ τὰ λόγια μονάχα,
ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ ἔργα ποὺ κάνει. Ἄς τὴν μαθαίνῃ νὰ καταφρονᾷ
τὴν κομποφάνεια καὶ ποτέ της δὲν θὰ τοῦ εἰπῇ κι' οὔτε καὶ
θὰ τοῦ ζητήσῃ τέτοιες ματαιότητες. Καὶ σὰν ν' ἀπόκτησε
κάποιο ἄγαλμα, ἄς τὴν μαθαίνῃ ἀπὸ τὴν πρώτη βραδιά
ποὺ τὴν δέχθηκε στὸ σπιτί του τὴ σωφροσύνη, τὴν καλωσύνη
καὶ πῶς νὰ ζῆ μὲ σεμνότητα, ξεριζώνοντας ἀπὸ μέσα της,
εὐθύς ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀπὸ τὴν στιγμή ποὺ ἐπάτησε τὸ κατῶφλι
τοῦ σπιτιοῦ του, τὴν χρηματολατρεία. Κι' ἄς τὴν συμβου-
λεύῃ κι' ἄς τὴν μαθαίνῃ, πῶς νὰ μὴ κρεμνᾷ χρυσὰ σκουλαρίκια
στ' αὐτιά της, ποὺ νὰ φθάνουν ὡς τὰ μάγουλά της, νὰ μὴν
τυλίγῃ μὲ περιδέραια στὸ λαιμό της, νὰ μὴ στολίζῃ μὲ πε-
ριττὰ ἐπιπλά τὴν κάμαρά της καὶ νὰ μὴ σωριάζῃ χρυσο-
κέντητα καὶ μεταξωτὰ φορέματα στὸ σπιτί της.

(Συνεχίζεται)

Ἐπίδοση Θ. Σ.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Εἰδοποιοῦνται οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι, ὅτι
ἐκυκλοφόρησεν ὁ πέμπτος κατὰ σειρὰν τόμος τῶν
ἐκδόσεων τῆς «Ἐκκλησίας», ὁ «Εὐεργετινὸς» ἢ
«Συναγωγὴ ἠθικῶν διδασκαλιῶν» μέρος δεύτερον,
καὶ ἀπεστάλη εἰς ὅλας τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις πρὸς
δωρεὰν διανομὴν εἰς τοὺς αἰδεσιμ. ἱερεῖς.

Παρακαλοῦνται οἱ αἰδεσιμ. Ἐφημέριοι ὅπως φρον-
τίσουν νὰ τὸν παραλάβουν ἀπὸ τὰ οἰκεία Μητροπο-
λιτικὰ Γραφεῖα. (Ἐκ τοῦ «Ἐφημερίου»)

Ο ΙΕΡΕΥΣ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ *

Σεβασμιώτατε Δέσποτα,

Ἄγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί,

Εἶναι πλέον εἰς ὅλους γνωστόν, ὅτι ἡ καλὴ ἢ ἡ κακὴ κατάστασις τῆς νεότητος μιᾶς κοινωνίας, εἶναι αὐτὴ ποὺ προεικονίζει τὴν ἠθικὴν, τὴν πολιτιστικὴν καὶ τὴν ἐν γένει πρόοδον αὐτῆς ἢ ἀντιθέτως τὴν ἠθικὴν τῆς ἐξαχρείωσιν.

Καὶ εἶναι φυσικὸν τοῦτο, ἀφοῦ οἱ νέοι τῆς σήμερον θὰ εἶναι οἱ ὄριμοι πολῖται τῆς αὔριον. Ἐχετε ἰδῆ ποτέ, ἀγαπητοί, μικρὰ δενδρύλλια προσβεβλημένα ἀπὸ κάποια φυτονόσον ἢ ἀσθενικά; Ἀσφαλῶς ναί. Ἐχετε ἰδῆ ὅμως ἀπὸ τέτοια δένδρα νὰ γίνῃ ποτὲ ἓνα καλῶς ἀνεπτυγμένον καὶ καρποφόρον περιβόλι; Ἀσφαλῶς ὄχι. Ἐ! Τὸ ἴδιο δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἴδῃ κανεὶς πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν εἰς μίαν κοινωνίαν, τῆς ὁποίας ἡ νεότης, τὰ νέα τῆς βλαστάρια δὲν εἶναι ἀπὸ ὅλας τὰς ἀπόψεις ὑγιῆ.

Ὅσον καὶ ἂν ἀγωνιζόμεθα διὰ τὴν ἠθικὴν ἐξυγίανσιν τῆς κοινωνίας, ὅσους κόπους καὶ ἂν καταβάλωμεν πρὸς τοῦτο, ἂν δὲν προσέξωμε καὶ δὲν φτιάξωμε τὴν νεότητα, τίποτε δὲν θὰ κατορθώσωμε νὰ κάνωμε εἰς αὐτὴν. Διὰ τοῦτο πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν πρέπει νὰ ἐργασθοῦν ὅλοι οἱ ὑπεύθυνοι, ἀλλὰ καὶ ἐμεῖς, οἱ κληρικοὶ γενικώτερον καὶ οἱ ἱερεῖς ἐφημέριοι εἰδικά.

Ἐνεκα τοῦτου ἀκριβῶς καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης ἡμῶν, μαζὶ μὲ ὅλα τὰ ἄλλα ἐπίκαιρα καὶ σοβαρὰ θέματα, ὤρισε καὶ τοῦτο τὸ σπουδαιότατον θέμα «Ὁ ἱερεὺς καὶ ἡ παρακολούθησις τῆς νεότητος» νὰ ἀπασχολήσῃ τὸ συνέδριόν μας. Πρέπει νὰ εἴμεθα εὐγνώμονες πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον καὶ δι' αὐτό. Διότι τὸ θέμα εἶναι φλέγον. Ἐπικαιρότατον. Ἄμεσον, χωρὶς νὰ ἐπιδέχεται ἀναβολήν. Εἶναι θέμα ποὺ πρέπει καθημερινῶς νὰ ἀπασχολῆ τὸν Ἕλληνα ἱερέα ἐφημέριον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἀφοῦ ἐκ τῆς καλῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦτου ἐξαρτᾶται ὄχι μόνον τοῦ ἔθνους ἢ ἐπιβίωσις καὶ τῆς κοινωνίας ἢ περαιτέρω καλὴ ἀνάπτυξις, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐνορίας του ἢ ὑπαρξίς.

Τὶ πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὁ ἱερεὺς διὰ τὰς δυσμενεῖς ἐπιδράσεις ἐπὶ τῆς καλῆς τῆς νεότητος ἀγωγῆς καὶ πῶς καὶ μὲ ποῖα μέσα πρέπει αὐτὸς νὰ παρακολουθήσῃ αὐτὴν, ταῦτα θὰ προσπαθήσω νὰ θίξω ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἐν τοῖς ἐξῆς :

* Ὁμιλία ἐκφωνηθεῖσα εἰς τὸ 13ον Ἱερατικὸν Συνέδριον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἡλείας, 16-17 Σεπτεμβρίου 1965.

1. Εἶναι γενικὴ ἡ γνώμη καὶ συζητεῖται ἀπὸ τοὺς εἰδικούς καὶ ὁμολογεῖται ἀπὸ τὸν πολὺν λαόν, ὅτι τὰ παιδιὰ σήμερα χάλασαν. "Ὅτι ἀλλάξαν τακτικὴν. "Ὅτι ἔχασαν τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν παράδοσιν καὶ τὰς ἡθικὰς ἀρχάς. "Ὅτι ἀλλάξαν ἐπιδιωξείας καὶ προσανατολισμὸν. Καὶ εἶναι αὐτὰ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀληθινά. "Ὅμως δὲν φταῖνε διὰ τοῦτο μόνον τὰ παιδιὰ. Φταῖμε πρῶτα ἐμεῖς οἱ μεγάλοι, οἱ ὑπεύθυνοι καὶ οἱ γονεῖς, ποὺ δὲν ἐπροσέξαμε τὸ παιδί.

Σήμερα γίνεται εἰς τὸν κόσμον μία κοσμολογικὴ ἀλλαγὴ. Τὰ πάντα ἀλλάξαν ἀπὸ τὴν παλαιότεραν ἐποχὴν. Ἡθέλαμε λοιπὸν νὰ μὴν ἀλλάξῃ τὸ παιδί ; Ἐπρεπε νὰ ἀλλάξῃ καὶ τὸ παιδί. Γιατὶ ἀλλιῶς θὰ ἦτο ἓνα τέρας μέσα εἰς τὴν σημερινὴν ἀλλαγμένην ἐποχὴν. Διὰ τοῦτο τὸ λάθος τῆς σημερινῆς ἐξαθλιώσεως τῆς νεότητος δὲν ἔγκειται εἰς τοῦ παιδιοῦ τὴν ἀλλαγὴν. Τὸ λάθος ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι τὸ παιδί δὲν προπαρασκευάσθηκε. Δὲν διαφωτίσθηκε. Δὲν ἐβοηθῆθη γι' αὐτὴν τὴν ἀλλαγὴν. Καὶ ἔτσι ἡ ἀλλαγὴ τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς, ποὺ ἔπρεπε νὰ βοηθῆσῃ τὸ παιδί εἰς μίαν πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἀλλαγὴν, ἔγινε ἀφορμὴ νὰ χαλάσῃ τὸ παιδί. Νὰ ὑποστῇ δηλαδὴ μίαν ἐπιβλαβὴ ἀλλαγὴν. Ἀλλαγὴν διαστροφῆς καὶ ἐκτροπῆς ἐκ τῆς εὐθείας ὁδοῦ τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἀρετῆς.

Ἴδου μερικὰ παραδείγματα ἀπὸ τὴν ζωὴν.

Σήμερα ἔχομε μίαν τεραστίαν οικονομικὴν ἀλλαγὴν. Σήμερα χρήματα εὐκόλα εὐρίσκει τὸ κάθε παιδί. Μέσα στὸ σπίτι, στὴν ἐργασίαν του, ἀκόμη ἂν εἶναι ἀνάγκη στὴ Γερμανία καὶ στὴν Αὐστραλία καὶ στὴν Ἀμερικὴν. Καὶ ἔτσι ἐνῶ παλαιότερα σπάνια ἔβλεπε τὴ δραχμὴ στὸ χέρι τοῦ πατέρα του τὸ παιδί, τώρα ἔχει τὸ ἴδιο πολλὰ χρήματα. Καὶ μάλιστα ὅλοι μας τὸ ὠθοῦμε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Δηλαδὴ ὅλοι μας θέλομε νὰ βγάξῃ καὶ νὰ ἔχῃ χρήματα. Καὶ καλὸν εἶναι πράγματι νὰ ὑπάρχουν χρήματα καὶ διὰ τὸ παιδί.

Ἀλλὰ τὸ χρῆμα εἶναι δίκικοπο μαχαίρι. Εἶναι φωτιά. Καὶ ὅταν κανεὶς δὲν ἔχει ἐξασκηθῆ νὰ τὸ χρησιμοποίῃ, ἀσφαλῶς θὰ κοπῆ καὶ θὰ καῖ. "Ὅμως πιά μὰνα ἀφίνει τὸ παιδί τῆς νὰ πιάνῃ ἀπροπαίδευτο τὴν φωτιά ; Τὸ ἴδιο χρειάζεται νὰ προπαιδευτοῦν καὶ τὰ παιδιὰ διὰ τὴν καλὴν καὶ ὠφέλιμον χρησιμοποίησιν τῆς οικονομικῆς ἀλλαγῆς. Ἄλλως ἀντὶ νὰ δαπανήσουν τὰ χρήματά των οἱ νέοι διὰ τὴν μόρφωσιν των, διὰ τὴν κοινωνικὴν των ἀνάπτυξιν καὶ τὴν συγκρότησιν των τὴν ἡθικὴν, θὰ τὸ ἐκδαπανοῦν εἰς τὰς ἀσωτίας καὶ τὴν καταστροφὴν, ὅπως συμβαίνει σήμερον ἐν πολλοῖς, ἀκριβῶς διότι δὲν ἔχει διαπαιδαγωγηθῆ ὅπως πρέπει τὸ παιδί. Αὐτὸ εἶναι καὶ ἡ αἰτία ποὺ βλέπομεν εἰς τὴν κοινωνίαν παιδιὰ εὐπόρων οικογενειῶν νὰ μὴ προκόπτουν πολλάκις εἰς τὴν ζωὴν. Δὲν πταῖουν τὰ χρήματα. Φταῖνε οἱ γονεῖς, ποὺ δὲν διαπαιδαγωγοῦν καταλλήλως τὰ παιδιὰ των, διὰ τὴν καλὴν χρησι-

μπούησιν τῶν χρημάτων, πού τοὺς διαθέτουν διὰ τὴν προκοπὴν τοὺς εἰς τὴν ζωὴν.

Ἐπειτα' σήμερα ἄλλαξαν τὰ συγκοινωνιακὰ μέσα τῆς ζωῆς. Παλαιότερα ἕθελες πανηγυρικὸν γεγονός γιὰ τὸ παιδί, ἀν κατέβαινε ἔστω καὶ μία φορὰ στὴ ζωὴ του σὲ κάποια πόλιν τῆς περιοχῆς. Ἡμέρες ὀλόκληρες προητοιμάζετο γι' αὐτὸ τὸ ταξίδι τὸ παιδί. Τώρα ὅμως ; Τώρα σὰν τὰ μυρμήγκια πηγαίνουσιν οἱ ἄνθρωποι, ὄχι μόνον ἀπὸ τὸ χωριὸν στὴν Πόλιν, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν μίαν χώραν εἰς τὴν ἄλλην. Τώρα σὲ ὀλίγες ὥρες καὶ μὲ ὀλίγα σχετικῶς χρήματα πηγαίνεις στὴν ἄκρη τοῦ κόσμου καὶ γυρίζεις. Καὶ εἶναι καλὸν σημεῖον καὶ τοῦτο τοῦ πολιτισμοῦ.

Ὅμως αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ εἶναι ἓνας μεγάλος παροξυσμὸς γιὰ τὸ παιδί. Εἶναι μέσον εὐκολώτερας διαφθορᾶς αὐτοῦ. Διότι γρήγορα μεταδίδεται ἡ ἀρρώστεια τῆς ἀνηθίκου ζωῆς. Εὐκόλα φεύγει τὸ παιδί ἀπὸ τὰ μάτια τῶν γονέων του καὶ τῶν γνωστῶν του τοῦ χωριοῦ, διὰ τὴν ἄφοβον διάπραξιν τοῦ κακοῦ. Εὐκολώτερα εὐρίσκει τὸ κέντρον τῆς αὐτοκαταστροφῆς. Καὶ ἔτσι τὸ παιδί, πού δὲν ἔχει καλῶς διαπαιδαγυγηθῆ, εἶναι δυνατόν ἀντὶ νὰ χρησιμοποίησιν καὶ τοῦτο τὸ ἀγαθὸν ἐπωφελῶς, νὰ τὸ χρησιμοποίησιν διὰ νὰ εὐρίσκη εὐκολώτερα τὸ κακόν, ὅπως τόσοι νέοι σήμερα τὸ χρησιμοποιοῦν δυστυχῶς.

Ἀκόμη' σήμερα ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην ἐμφανίζονται αἱ ἀνακαλύψεις καὶ αἱ ἐφευρέσεις εἰς τὴν ζωὴν. Εἰς ὀλίγα χρόνια ἄλλαξε, μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς, ὀλόκληρη ἡ ὄψις τῆς γῆς. Σήμερα ὑπάρχει τεχνικὴ ἀρίστη, ἐπιστῆμη ἀνεπτυγμένη. Ἐπιτεύγματα τοῦ ἐξωτερικοῦ πολιτισμοῦ πολλά. Ἡλεκτρισμός, ἀσύρματα τηλέφωνα, ραδιόφωνα, τηλεόρασις, ἀτομικὴ ἐνέργεια, δορυφόροι, ἐπηρεωμένα διαστημόπλοια εἶναι μερικὰ ἀπὸ τὰ θαυμάσια τῆς τεχνικῆς καὶ τῆς ἐπιστῆμης σήμερα. Καὶ ὁ καλὸς Χριστιανὸς καὶ ὁ ἱερεὺς φυσικὰ μὲ χαρὰ θὰ πρέπη νὰ παρακολουθῇ τὴν πρόοδον αὐτὴν. Διότι ὁ Χριστιανισμὸς δὲν φοβεῖται τὴν ἐπιστῆμην καὶ τὴν τεχνικὴν ἢ τὰ μέσα τοῦ πολιτισμοῦ. Οὔτε εἶναι ἀντίθετος πρὸς αὐτά. Ἀπεναντίας μάλιστα τὰ εὐλογεῖ. Μόνον, ὅταν αὐτὰ ξεφεύγουν τοῦ προορισμοῦ των καὶ γίνονται συνειδητὰ ἢ ἀσυνειδητὰ ὄργανα καταστροφῆς καὶ διαφθορᾶς, τότε μόνον ὁ Χριστιανισμὸς ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν. Καὶ πάλιν ὄχι μὲ τὰ μέσα τοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ μὲ τὴν κακὴν χρησιμοποίησιν αὐτῶν.

Ἐ, διὰ νὰ ἐπανέλθω καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἐν γένει πολιτιστικῆς ἀλλαγῆς ἔμεινε ἀπροετοίμαστο τὸ παιδί. Ἡ μᾶλλον μὲ τὴν ἰδικὴν μας διαγωγὴν, τοῦ ἐδώσαμε κακὴν γραμμὴν καὶ δυστυχῶς τὸ παρακινήσαμε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Διότι, ὅταν οἱ μεγάλοι ἡμεῖς καὶ κατὰ τεκμήριον ἄνθρωποι λογικοί, χρησιμοποιοῦμε ἐν γνῶσει μας τὰ μέσα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς τεχνικῆς, τὸ βιβλίον,

τὸ ραδιόφωνον, τὴν τηλεόρασιν, τὸν κινηματογράφον κ.λ.π. πρὸς καταστροφὴν τοῦ παιδιοῦ, ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ κερδίσωμεν ὀλίγα χρήματα, δὲν νομίζετε καὶ σεῖς, ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δίδομε κακὴ ἀγωγή εἰς τὸ παιδί καὶ ὀδηγοῦμε ἑμεῖς οἱ ἴδιοι αὐτὸ πρὸς τὴν καταστροφὴν ; Ὅταν, οἱ μεγαλύτεροι ἑμεῖς, θαμβωμένοι ἀπὸ τὰ ἐπιτεύγματα τῆς τεχνικῆς, νομίσαμε, ὅτι δὲν μᾶς χρειάζεται τιποτε ἄλλο πιά εἰς τὴν ζωὴν καὶ περιφρονήσαμε τὰ διδάγματα τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἠθικῆς, δὲν νομίζετε ἐπίσης, ὅτι μὲ τὸ παράδειγμά μας αὐτὸ ἐδώσαμε κακὴ γραμμὴ πλεύσεως εἰς τὸ παιδί καὶ τὸ ὀδηγήσαμεν εἰς μίαν κακὴν ἐκτίμησιν ἢ χρῆσιν τῶν ἐπιτευγμάτων τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνικῆς ; Ἀσφαλῶς ναί.

Ἐὰν δὲ τὸ παιδί εἶναι πλάκα φωτογραφική, ποῦ φωτογραφεῖται εἰς αὐτὴν ὁ ἐν γένει χαρακτήρας καὶ ἡ ζωὴ τῆς μάνας, τοῦ πατέρα, τῆς οἰκογενείας, τῆς κοινωνίας αὐτῆς, καταλαβαίνετε πόση μεγάλη πράγματι εἶναι ἡ ἐπίδρασις τοῦ κακοῦ παραδείγματος ἡμῶν γιὰ τὸ παιδί. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ζῶον μιμητικόν, εἶχεν εἶπῃ ὁ Ἀριστοτέλης πρὸ τόσων ἐτῶν. Διὰ νὰ ἔλθῃ σήμερα ἡ παιδαγωγικὴ νὰ μᾶς εἰπῇ, ὅτι τὸ παιδί κάνει κυρίως, ὅ,τι βλέπει νὰ κάνουν οἱ μεγαλύτεροι καὶ ἴδια οἱ γονεῖς εἰς τὴν ζωὴν. Ἔτσι διὰ τοῦ καλοῦ μὲν παραρειαγματισμοῦ δύναται τὸ παιδί νὰ διαπλασθῇ. Νὰ τοῦ ἀφαιρεθοῦν οἱ καλῆς κληρονομικῆς προδιαθέσεις καὶ ροπῆς καὶ νὰ ἀναπτυχθοῦν οἱ καλῆς τὸ καταβολές. Ἀντιθέτως δὲ μὲ τὸ κακὸν παράδειγμά μας καὶ τὴν κακὴν ἀγωγήν δύναται εὐκόλως νὰ παραπληνηθῇ τὸ παιδί καὶ νὰ ὀδηγηθῇ ἀσφαλῶς εἰς τὴν αὐτοκαταστροφὴν.

2. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται φανερόν, ὅτι ἡ νεότης ἔχει ἀνάγκη παρακολουθήσεως καὶ ἀγωγῆς. Πρέπει νὰ διαπαιδαγωγῆσθῃ ἡ οἰκογένεια τὸ παιδί της, διὰ νὰ γίνῃ ἓνα σπιτικὸ παιδί καὶ νὰ προκόψῃ καὶ νὰ ἀναπτυχθῇ εἰς τὴν ζωὴν. Πρέπει νὰ ἐνδιαφερθῇ διὰ τὴν ἀγωγήν τοῦ νέου πολίτου ἢ πολιτεία, διὰ νὰ ἀναμείνῃ τὴν ἐν γένει βελτίωσιν αὐτῆς. Πρέπει νὰ παρακολουθήσῃ τὴν νεότητα καὶ ὁ ἱερεὺς, διὰ νὰ ἐμπλουτίσῃ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ μὲ νέους ἁγίους καὶ τὴν ἐνορίαν του μὲ ζωντανούς Χριστιανούς.

Ἄν σήμερα οἱ περισσότεροι τῶν Χριστιανῶν μας εἶναι μόνον στὰ χαρτιά Χριστιανοί. Ἄν δὲν γνωρίζουν τὰς στοιχειώδεις ἀληθείας τῆς πίστεώς μας καὶ ἂν εἶναι τόσο ἀδιάφοροι καὶ ψυχοί, ὡς πρὸς τὴν ἐν γένει συνεπῆ χριστιανικὴν ζωὴν, τοῦτο συμβαίνει, γὰρ δὲν διαπαιδαγωγηθήκανε ἐπαρκῶς ἀπὸ μικροί. Καὶ ἐπομένως, ἂν σήμερα πονᾶμε γιὰ τὴν κατάστασιν αὐτὴν καὶ ἐνδιαφερόμεθα πραγματικὰ νὰ τὴν μεταβάλωμε πρὸς τὸ καλόν, πρέπει νὰ δείξωμεν ἐνδιαφέρον καὶ ἑμεῖς, δηλαδὴ καὶ ἐγὼ καὶ σεῖς. Πρέπει νὰ παρακολουθήσωμε τὴν νεότητα εἰς τὴν ἐξέλιξιν αὐτῆς, διὰ νὰ τὴν

βοηθήσωμεν καταλλήλως και ἐπικαίρως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν και τὴν ἡθικὴν πρόοδον αὐτῆς.

Πρέπει νὰ παρακολουθήσῃ τὴν πρόοδον τῆς νεότητος τῆς ἐνορίας του ὁ ἱερεὺς εἰς τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον, πού θὰ ἔχῃ ἐξ ὀλοκλήρου στὴ διάθεσί του τὰ παιδιὰ. Ἐκεῖ θὰ τοὺς μεταδώσῃ τὰς ἀληθείας τῆς πίστεως. Θὰ τοὺς ἐμφυσησῇ τὸν σεβασμὸν τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. Θὰ τὰ παρακινήσῃ εἰς τὴν τήρησιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου και θὰ καλλιεργήσῃ ἐπ' αὐτῶν τὰς χριστιανικὰς ἀρετάς. Διὰ τοῦτο πρέπει ὁ ἱερεὺς νὰ δώσῃ μεγάλην προσοχὴν εἰς τὸ Κατηχητικόν. Δὲν πρέπει νὰ τὸ πέρνῃ ὡς πάρεργον. Δὲν πρέπει νὰ πηγαίνει ἀπροετοίμαστος νὰ διδάξῃ τὸ παιδί. Δὲν πρέπει νὰ πηγαίνει μὲ τὸ βοήθημα στὸ χέρι, διὰ νὰ τοὺς διαβάσῃ ὀλίγον ἀπ' ἐκεῖ. Διότι ἔτσι εἶναι ἀδύνατον νὰ διαπαιδαγωγηθῇ τὸ παιδί και τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ὕψιστον σκοπὸν αὐτοῦ.

Ὁ ἱερεὺς κατηχητῆς θὰ μελετήσῃ τὸ μάθημα καλὰ και θὰ ἔλθῃ εἰς τὸ Κατηχητικὸν νὰ εἰπῇ ὀλίγα λόγια εἰς τὰ παιδιὰ, σταράτα, λογικά, ζουμερά, διδακτικά. Καταλαβαίνω, ὅτι διὰ πολλοὺς ἀπὸ σᾶς τὸ πρᾶγμα τοῦτο εἶναι κουραστικόν. "Οτι ἀπαιτεῖ χρόνον και κόπον ἀρκετόν. Ναί. Ἄλλὰ πρέπει νὰ πονέσωμε και νὰ κουρασθοῦμε, ἀγαπητοί, γιὰ τὰ παιδιὰ, γιὰτὶ μόνον ἔτσι θὰ μᾶς θεωροῦν και θὰ μᾶς ὀνομάζουσιν («πάτερ» και ὄχι παπᾶ.

Ἄλλὰ δὲν θὰ ἀρκεσθῇ ὁ ἱερεὺς μέχρις ἐδῶ. Πρέπει νὰ παρακολουθήσῃ πλατύτερα τὸ παιδί. Ἀπὸ τίς ρίζες του μέχρι και τὴν κορυφὴν.

Λέγεται, ὅτι μία βασιλικὴ οἰκογένεια τοῦ περασμένου αἰῶνος, εἶχε καλέσει ἕνα διάσημο παιδαγωγὸ νὰ τοῦ ἀναθέσῃ τὴν μόρφωση τοῦ μικροῦ Διαδόχου. Ἡ τιμὴ βέβαια ἦτο μεγάλη διὰ τὸν παιδαγωγὸν ἀπὸ κάθε πλευρά.

"Ὅταν ἔφθασε στ' ἀνάκτορα και τοῦ παρουσίασαν τὸν Διάδοχον, ὁ παιδαγωγὸς ρώτησε.

— Πόσον χρόνων, παρακαλῶ, εἶναι ὁ Διάδοχος ;

— Μόλις τεσσάρων, ἀπάντησε ἡ Βασίλισσα.

Τότε ὁ παιδαγωγὸς σηκώθηκε και ἀπάντησε.

— Λυποῦμαι πολὺ, Μεγαλειοτάτη, ἀλλ' εἶναι πολὺ ἀργά.

— Πολὺ ἀργά ; Σᾶς εἶπα, εἶναι μόλις τεσσάρων χρόνων, εἶπε γεμάτη ἐκπληξὴ ἡ Βασίλισσα.

— Πολὺ ἀργά, ἐπανελάβε ὁ παιδαγωγός. Δὲν μπορῶ νὰ ἀναλάβω τὴν διαπαιδαγωγήσῃ ἐνὸς χαρακτῆρος, πού ἔχει κατὰ τὸ ἥμισυ διαπλασθῇ.

Βλέπετε ; Ὅσον και ἂν τὸ ἀνέκδοτον φαίνεται ὑπερβολικόν, μία εἶναι ἡ πραγματικότης. Ὅτι τὸ παιδί πρέπει νὰ διαπαιδαγωγηθῇ ἀπὸ πολὺ μικρό. Ἐὰν δὲ σήμερον γίνεται παραδεκτόν, ὅτι αἱ

ἀρεταὶ καὶ αἱ κακίαι καὶ τὰ ἐλαττώματα τοῦ ἀνδρογύνου μεταδίδονται κληρονομικῶς εἰς τὰ παιδιά, καταλαβαίνετε, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐμβρυϊκῆς ἡλικίας καὶ πιὸ πρὶν, θὰ πρέπη νὰ παρακολουθήσῃ τὴν νεότητα καὶ ὁ ἱερεὺς.

Θὰ ἐρωτήσετε ὅμως· πῶς ; Ἴδού.

Θὰ ἐνδιαφεροθῆ ὁ ἱερεὺς ἐφημέριος καὶ θὰ παρακολουθήσῃ καὶ θὰ διδάξῃ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν καλωσύνην εἰς τοὺς γονεῖς. Τότε ὄχι μόνον δὲν θὰ ὑπάρχῃ περίπτωση εἰς τὸ ἐπαναλαμβάνεσθαι ἐκεῖνο τῆς Ἀγ. Γραφῆς, ὅτι «ἀμαρτίαι γονέων παιδεύουσι τέκνα», ἀλλὰ καὶ καλλιεργημένοι εἰς τὴν Χριστιανικὴν ζωὴν, οἱ γονεῖς, ἀσφαλῶς θὰ δώσουν καλὰς κληρονομικὰς προδιαθέσεις καὶ εἰς τὸ παιδί, διὰ τὴν ἀναπτύξιν καὶ νὰ ἀναπτύχθῃ καλῶς ἔπειτα εἰς τὴν ζωὴν. Δὲν θὰ παύῃ ὁ ἐφημέριος ἀκόμη ἀπὸ τοῦ νὰ διδάσκῃ τοὺς γονεῖς, καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὰς κατ' ἰδίαν συναναστροφάς, τὴν ἀνάγκην τοῦ καλοῦ παραδείγματος αὐτῶν καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδιῶν ἀπὸ πολὺ μικρῶν κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν γονέων τῆς Θεοτόκου, ποὺ τριετὴ ἀκόμη ἀφιέρωσαν αὐτὴν εἰς τὸν Ναόν. Κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν γονέων τοῦ Τιμοθέου, ποὺ ἀπὸ βρέφος τοῦ ἐδίδαξαν τὰ ἱερὰ Γράμματα. Κατὰ τὸ παράδειγμα ὅλων τῶν εὐσεβῶν γονέων, ποὺ ἔδωσαν τοὺς μεγάλους ἀνδρας καὶ ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας. Θὰ διδάσκῃ ἀκόμη τοὺς γονεῖς ὁ ἱερεὺς νὰ προσπαθοῦν νὰ δίδουν εἰς τὰ παιδιά τοὺς ἀπὸ πολὺ μικρὰ ὄχι μόνον ὑλικά ἀγαθὰ, ἀλλὰ καὶ ἐφόδια ἠθικά καὶ πνευματικά.

Μὲ ἐνδιαφέρον πολὺ θὰ παρακολουθήσῃ ἔπειτα ὁ ἱερεὺς τὸ παιδί εἰς τὴν μετασχολικὴν τοῦ περιόδον τῆς ζωῆς. Ἐδῶ, ποὺ λόγῳ τῆς ἡλικίας καὶ τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς ὑπάρχει ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος νὰ παραστρατήσῃ τὸ παιδί. Θὰ τὸ παρακολουθήσῃ, ὄχι μόνον διὰ νὰ τὸ προστατεύσῃ ἀπὸ τοὺς κινδύνους καὶ τὴν καταστροφήν, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ τὸ βοηθήσῃ νὰ ἀναπτύχθῃ.

Ὁ νέος ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, δηλαδὴ τὸ παιδί τῶν 15—25 ἐτῶν θέλει νὰ φαίνεται καὶ νὰ ζῆ, ὡς μέγας. Ἀρχίζει πλεον νὰ λαμβάνῃ συναίσθησιν τῆς προσωπικότητός του καὶ διὰ τοῦτο ἔχει τὴν τάσιν νὰ ἀποδεσμεύεται ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Θέλει νὰ ζῆ ἐλεύθερα εἰς τὴν ζωὴν. Διὰ τοῦτο, τὸ παιδί τῆς ἡλικίας αὐτῆς δὲν δέχεται ἀβασανίστως, ὅ,τι οἱ ἄλλοι δέχονται. Δὲν ἀσπάζεται, ὅ,τι οἱ ἄλλοι παραδέχονται. Θέλει τὰ πάντα νὰ τὰ βάζῃ κάτω ἀπὸ τὴν ἰδικὴν του κρίσιν καὶ λογικὴν. Κάθε τι τὸ ἀγνωστον θέλει μόνον του νὰ τὸ γνωρίσῃ. Κάθε τι τὸ ἀπηγορευμένον, ἐμπειρικῶς θέλει τὸ ἴδιο νὰ δοκιμάσῃ καὶ νὰ ζήσῃ. Καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς ἐγκρίεται τὸ κρισιμον τῆς ἡλικίας, ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ἐπιβάλλεται ἡ μεγάλη τοῦ ἱερέως προσοχή.

Θὰ καταβάλῃ προσπάθεια ὁ ἱερεὺς καὶ θὰ προσέξῃ νὰ μὴ

δώση τὴν ἐντύπωσιν εἰς τὸ παιδί, ὅτι διὰ τῶν χριστιανικῶν διδασκαλιῶν καὶ τῆς ἠθικῆς ζωῆς ἐμποδίζεται ἡ ἱκανοποίησις τῶν ἀνωτέρω παρορμησέων τοῦ ἐσωτερικοῦ του ἐγώ. Ἀπεναντίας μάλιστα θὰ πρέπει νὰ πείσῃ τὴν νεότητα, ὅτι ἡ χριστιανικὴ ἀγωγή εἰς τοῦτο ἀκριβῶς ἀποβλέπει. Εἰς τὸ νὰ βοηθήσῃ τοὺς νέους ἀνθρώπους νὰ γίνουιν ἀληθῶς μεγάλοι εἰς τὴν ζωὴν. Νὰ τοὺς κάμῃ μεγάλους εἰς τὸ σῶμα διὰ τῆς ἐγκρατείας καὶ τῆς σώφρονος ζωῆς. Νὰ τοὺς κάμῃ μεγάλους εἰς τὴν ψυχὴν διὰ τοῦ στολισμοῦ των μὲ προτερήματα καὶ ἀρετάς. Μεγάλους εἰς τὴν κοινωνίαν διὰ τῶν μεγάλων προσφορῶν των πρὸς αὐτήν. Μεγάλους κατὰ Θεὸν διὰ τῆς σωτηρίας των καὶ τοῦ ἁγιασμοῦ. Θέλει νὰ κάμῃ τὸν κάθε νέον ἄνθρωπον, ἄνθρωπον πραγματικόν, ὠλοκληρωμένον, προσωπικότητα πνευματικὴν.

Θὰ πείσῃ ἀκόμη τὸν νέον ἄνθρωπον ὁ ἱερεὺς, ὅτι ἡ Χριστιανικὴ διδασκαλία δὲν θέλει νὰ ἔχῃ δοῦλο καὶ πάντοτε ὑποτεταγμένο τὸ παιδί. Ἀπεναντίας ἐπιθυμεῖ νὰ τὸ κάμῃ πράγματι ἐλεύθερο. Θέλει νὰ τοῦ καθάρισῃ τὸν νοῦν. Νὰ τὸ ἀποδεσμεύσῃ ἀπὸ τὰ πάθη. Νὰ τοῦ δώσῃ τὴν δυνατότητα νὰ ἀκολουθῇ πάντοτε τὰ ὀρθά, τὰ πρέποντα καὶ τὰ ὠφέλιμα εἰς τὴν ζωὴν.

Οὔτε τὴν χαρὰν καὶ τὰς ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς ἐπιδιώκει νὰ ἀφαιρέσῃ ἡ χριστιανικὴ ἠθικὴ ἀπὸ τὸ παιδί. Ἀλλὰ μὲ τὴν ἠθικὴν καὶ προσεκτικὴν ζωὴν, τὴν πραγματικὴν καὶ ἀναφαίρετον χαρὰν θέλει νὰ δώσῃ ἡ Ἐκκλησία μας εἰς τὸ παιδί. Αὐτὴν τὴν χαρὰν, τὴν ὁποίαν ὁ Θεάνθρωπος Κύριος ἔφερε καὶ περὶ τῆς ὁποίας ὁ ἴδιος λέγει, ὅτι αὐδεὶς αἶρει ἀφ' ἡμῶν». Ἄν δὲ ἡ χριστιανικὴ ἠθικὴ ἐπιβάλλει μερικὸς περιορισμοὺς εἰς τὸ παιδί, πρέπει νὰ τὸ πείσῃ ὅτι τὸ κάνει διὰ νὰ προφυλάξῃ αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἐμπειρικὴν γνῶσιν τοῦ κακοῦ καὶ ἔτσι νὰ ἀποφύγῃ τὰς ὀλεθρίας συνεπειὰς αὐτοῦ. Διότι «τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος» λέγει τὸ στόμα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπιβεβαιοῖ ἡ πείρα τῆς ζωῆς.

3. Ὅμως ὁ ἱερεὺς δὲν θὰ ἀρκεσθῇ μέχρις ἐδῶ. Ἄλλ' ἀπ' ἐδῶ καὶ πέρα μάλιστα πρέπει νὰ ἀρχίξῃ μιὰ μεγάλη προσπάθεια τοῦ κάθε ἐφημέριου διὰ τὴν παρακολούθησιν ὅλων τῶν πτυχῶν τῆς ζωῆς τῆς νεότητος. Διότι καλὸς χριστιανὸς δὲν εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀπλῶς ἀποφεύγει τὸ κακὸν ἢ ἐκπληρώνει ὀρισμένα θρησκευτικὰ καθήκοντα, ὅπως τὰ λέγουν, ἀλλὰ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ζῆ συνεχῶς καὶ παντοῦ σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ποὺ καὶ στὸ σπῖτι καὶ στὴν ἐργασία του, στὴν ἀτομικὴν καὶ στὴν κοινωνικὴν του ζωὴν, σκέπτεται καὶ συμπεριφέρεται σὰν ζωντανὸς χριστιανός.

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἱερεὺς εἶναι ἀνάγκη νὰ παρακολουθήσῃ τὴν νεότητα εἰς τὴν μοναξιάν της καὶ τὴν κοινωνικὴν ζωὴν. Στὸ παιγνίδι καὶ στὶς ἐλεύθερες ὥρες της. Στὶς δυσκολίας καὶ στὶς

θλίψεις της, αλλά και στην χαρά και στις διασκεδάσεις της. Πρέπει να την παρακολούθηση εις όλας τὰς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς της διὰ να την προφυλάσῃ, να την διαφωτίξῃ και να την κατευθύνῃ ὀρθῶς εἰς τὴν ζωὴν.

Ἴσως, ὅμως, πάλιν να ἐρώτοῦσε κανείς. Καλὰ να παρακολουθήσῃ τὴν νεότητα ὁ ἱερεὺς. Ἀλλὰ εἶναι δυνατόν να ξέρῃ πότε ὁ νέος ἐνορίτης του εὐρίσκεται μόνος και πότε με τὴν συντροφιά του και ποῦ, ἵνα ἀναλόγως τὸν παρακολουθήσῃ; Ἡ δύναται ὁ ἱερεὺς να ἐπαρκέσῃ ἢ να διαθέτῃ τὸσον χρόνον, ὥστε να κάμνῃ τὴν παρακολούθησιν αὐτῆν; Ἡ, δὲν ὑπάρχει κίνδυνος να χαρακτηρισθῇ ὡς ἕνας παιδονόμος και χωροφύλαξ με τὴν παρακολούθησιν του αὐτῆ και να χάσῃ ἔτσι τὸ κύρος του ὁ ἱερεὺς; Ἡ πολὺ περισσότερο μπορεῖ ὁ ἱερεὺς να μῆ μεσα σὲ ἕνα σφαιριστήριο ἢ στὸν κινηματογράφον ἢ και σὲ κάποιο καταγώγιον και ἀνθητικὸν κέντρον διὰ να παρακολουθῇ τὴν νεότητα ἐκεῖ;

Και ὅμως, ἀγαπητοί, μπορεῖ. Διότι, ἐὰν τοῦτο φαίνεται ἐκ πρώτης ὕψεως ἀσυμβίβαστον, δύσκολον και ἀκατόρθωτον, διὰ τὸν καλὸν ἱερέα—ἐφημέριον εἶναι κατορθωτόν. Βεβαίως θὰ χρειασθῇ κόπος και χρόνος πολὺς. Ἀλλ' ὅπως ὁ σαρκικὸς πατέρας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν παιδιῶν του δὲν λογαριάζει οὔτε τοὺς κόπους οὔτε τὸν χρόνον, ἔτσι και ὁ πνευματικὸς πατήρ, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ καλοῦ ποιμένου Θεοανθρώπου Κυρίου, ὅστις ἀφίνει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα, μὴ πεπλανημένα, και τρέχει εἰς γκρεμούς και βράχους διὰ να εὕρῃ τὸ ἀπωλόδος, θὰ τρέξῃ και ὁ ἱερεὺς και θὰ κουρασθῇ και θὰ δαπανήσῃ χρόνον πολύν. Ἐτσι ὅμως θὰ φέρῃ ἀσφαλῶς και καρπὸν πολύν. Οὔτε κίνδυνος να κακοχαρακτηρισθῇ ὑπάρχει διὰ τὸν ἱερέα τὸν καλόν. Διότι θὰ εὕρῃ ἐκεῖνος τρόπους και μέσα, ποῦ δὲν θὰ ἐπιτρέψουν τοιοῦτους χαρακτηρισμούς.

Ἴδου πῶς ἐν γενικαῖς γραμμαῖς πρέπει να ἐργασθῇ.

Θὰ παρακολουθήσῃ ὁ ἱερεὺς τὴν νεότητα στὴ μοναξιά της, χωρὶς να εἶναι ἀνάγκη να γίνῃ μυστικὸς χωροφύλακας, ὅταν με τὸ κύρος τῆς προσωπικότητός του και τὴν ὄλην του ἀναστροφὴν τῆς ἔχει ἐμφυσήσει τὴν εὐσέβειαν και τὴν μελέτην τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ. Τότε ὁ νέος ἄνθρωπος στὴ μοναξιά του θὰ αἰσθάνεται τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ πλησίον του. Διὰ τῆς περισυλλογῆς θὰ ἀντιλαμβάνεται τὰς ἐλλείψεις και τὴν σμικρότητά του. Διὰ τῆς προσευχῆς θὰ ἐκζητῇ τὸν φωτισμὸν και τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Θεοῦ διὰ να γνωρίζῃ καλλίτερα τὰς ἐντολάς Του και λεπτομερέστερα να τὰς ἐφαρμόζῃ εἰς τὴν ζωὴν του. Ἡ μόνος του θὰ τρέχῃ να συναντήσῃ τὸν πρόθυμον και καλοδεκτικὸν ἐφημέριόν του στὴν Ἐκκλησία ἢ στὸ γραφεῖο τοῦ σπιτιοῦ του, διὰ να τοῦ λύσῃ κάποια ἀπορία του, να τοῦ δώσῃ κάποια κατεύθυνση και συμβουλή, να κάμῃ λίγη συντροφιά μαζί του.

Τὰ παιδιὰ πάντοτε μὲ χαρὰ τρέχουν ἀπὸ μικρὰ νὰ φιλήσουν τὸ χέρι τοῦ παπᾶ. Καὶ ὁ ἱερεὺς δὲν πρέπει νὰ ἀφίγη ἀχρησιμοποίητες τὶς εὐκαιρίες αὐτές. Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἀποστραφῆ τὰ παιδιὰ, ὅσον καὶ ἂν εἶναι κάποτε κουραστικά. Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου δέ, «ἄφετε τὰ παιδιὰ ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ καλύετε αὐτὰ» θὰ λέγη πρὸς πάντα, πού τυχὸν θὰ ἠμπόδιζε νὰ ἔλθουν πλησίον του τὰ παιδιὰ.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἤθελε νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν σας εἰς τὸ ἐξῆς φαινόμενον. Πολλάκις πολλοὶ γονεῖς διὰ νὰ κόψουν κάποιον κακὸ ἐλάττωμα τῶν παιδιῶν τους χρησιμοποιοῦν τὸν ἱερέα, ὡς («παμπούλα») καὶ («φόβητρον»). Προκειμένου π.χ. νὰ μὴ λέγη κάποια ἄσχημη λέξι τὸ παιδί τοῦ λέγουν : «Πρόσεξε νὰ μὴ τὸ ξαναπῆς, γιατί θὰ τὸ πῶ τοῦ παπᾶ νὰ σοῦ κόψῃ τὴν γλῶσσα μὲ τὸ ψαλίδι του». Αὐτό, ὅχι μόνον εἶναι ἀντιπαιδαγωγικόν, ἀλλὰ καὶ ὀλέθριον θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς, διότι δημιουργεῖ ἀντιπάθειαν πρὸς τὸν ἱερέα ἐκ μέρους τοῦ μικροῦ παιδιοῦ. Τὸ κάνει νὰ φοβεῖται καὶ νὰ μὴ πλησιάσῃ αὐτὸν καὶ ἔτσι δι' ἓνα χρονικὸν διάστημα τοῦλάχιστον, θὰ εἶναι δύσκολον νὰ ἐπιδράσῃ ὁ ἱερεὺς ἐπ' αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ ἱερεὺς ὅχι μόνον δὲν θὰ γίνῃ ποτὲ συνεργὸς εἰς τοῦτο, ὅπως δυστυχῶς πολλάκις ἔχω ἰδῆ, καὶ ποτὲ δὲν θὰ τὸ ἀνεγθῆ, ἀλλὰ καὶ θὰ συμβουλεύῃ τοὺς ἐνορίτας του νὰ ἀποφεύγουν αὐτό. Ὁ ἴδιος δὲ θὰ καλοδέχεται πάντοτε τὰ παιδιὰ, μὲ γλυκύτητα θὰ ὀμιλῆ πρὸς αὐτὰ καὶ ἀναλόγως κατὰ τὰς περιστάσεις θὰ τὰ συμβουλεύῃ. Ἄν θὰ ἔχη νὰ τοὺς δώσῃ μίαν εἰκονίτσα, ἓνα κουφέτο, ἓνα βιβλιαράκι στὰ μεγαλύτερα, θὰ ἦτο κάτι πού θὰ τραβοῦσε αὐτὰ περισσότερο κοντὰ του.

Ἀκόμη θὰ παρακολουθήσῃ ὁ ἱερεὺς εἰς τὴν ἐξομολόγησιν τὸ παιδί, ὁ ἴδιος, ἐφ' ὅσον εἶναι πνευματικὸς, ἢ ἂν δὲν εἶναι, θὰ τὸ παροτρύνῃ καὶ θὰ τὸ βοηθήσῃ νὰ φθάσῃ ἕως τὸν κατάλληλον πνευματικόν. Οἱ στιγμὲς τῆς ἐξομολογήσεως θὰ εἶναι ἀσφαλῶς στιγμὲς—σταθμὸς διὰ τὸ κάθε παιδί. Καὶ ἡ ὅλη ἀτμόσφαιρα καὶ ἡ ψυχικὴ κατάστασις τοῦ παιδιοῦ δίδει ἐκεῖ εἰς τὸν ἱερέα—πνευματικὸν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιδράσῃ καὶ νὰ βοηθήσῃ αὐτὸ ἀποτελεσματικῶς. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ προσπαθῆ νὰ εὐρίσκῃ ἢ καὶ νὰ καλλιερῆ τοιαύτας εὐκαιρίας ὁ ἱερεὺς. Καὶ ὅπως φροντίζει διὰ τὴν ἐξομολόγησιν τῶν μεγάλων, ἔτσι καὶ πολὺ περισσότερο πρέπει νὰ φροντίζῃ καὶ διὰ τὴν ἐξομολόγησιν τῶν παιδιῶν.

Τὸ παιδί ἀπὸ τότε πού αἰσθάνεται τὴν ἐνοχὴν πρέπει καὶ τὸ μυστήριον τῆς ἐξομολογήσεως νὰ χρησιμοποιεῖ. Τὰ παιδιὰ ἐπομένως τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου πρέπει ὅλα τὰ ὀδηγοῦνται ἐκεῖ. Εἰς τὴν ἐξομολόγησιν θὰ συνηθίσουν εἰς τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν περισυλλογὴν. Θὰ διδαχθοῦν νὰ κάνουν αὐτοεξέτασιν καὶ αὐτοκριτικὴν. Θὰ μάθουν νὰ ζητοῦν συγγνώμην διὰ τὰ τυχὸν σφάλματα

εις τὴν ζωὴν καὶ θά παρορμῶνται νὰ μὴ ἐπαναλαμβάνουν αὐτά. Ἐκεῖ θά ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὰς τύψεις καὶ τὴν ἐνοχλήν. Θά ἐλευθερώνονται ἀπὸ ἑλλείψεις καὶ συνήθειες κακὰς καὶ ἀλαφρομένα πλέον θά προχωροῦν εἰς τὸ ἀνάβασμα τῆς ἡθικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς.

Καὶ στίς ἐλεύθερες ὥρες τῆς καὶ στὴν κοινωνικὴν τῆς δρᾶσιν θά παρακολουθήσῃ τὴν νεότητα ὁ ἱερεὺς, χωρὶς νὰ ὑπάρξῃ κίνδυνος νὰ θεωρηθῆ ἕνας κοινὸς παιδονόμος. Διότι ὁ καλὸς ἱερεὺς δὲν θά πηγαίῃ ποτὲ πίσω ἀπὸ τὴν νεότητα. Θά ἐλκύνῃ αὐτὸς αὐτὴν πίσω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του. Θά εἶναι ὁ φάρος ὁ πνευματικὸς ποῦ θά ἐλκύνῃ τὴν νεότητα, πρὸς ἑαυτόν. Ἄπ' ἐκεῖ δὲ θά τὴν κατευθύνῃ πρὸς τὴν ὠφέλιμον κοινωνικὴν δρᾶσιν καὶ τὴν καλὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ἐλευθέρου χρόνου τῆς ζωῆς. Ἔτσι μὲ τὴν ἴδρυσιν μιᾶς δανειστικῆς βιβλιοθήκης. Μὲ τὴν δημιουργίαν μιᾶς ἐντευκτηρίου αἰθούσης ἢ ἄλλου τινός, θά δίδῃ τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὴν νεότητα νὰ περάσῃ τὴν ἐλεύθερον ὥρα τῆς ὠφελιμώτερα καὶ καλλίτερα ἐκεῖ. Μὲ ὀργανωμένους ἔπειτα ἐκδηλώσεις ἀγάπης καὶ ἀλτρουϊσμοῦ πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ ὀπωσδήποτε ὑποφέροντας ἐνορίτας του, δύναται νὰ κατευθύνῃ τὴν νεότητα πρὸς μίαν ὠφέλιμον κοινωνικὴν δραστηριότητα καὶ ἀπασχόλησιν.

Καὶ εἰς τὴν θλίψιν καὶ τὰς δυσκολίας τῆς θά παρακολουθήσῃ τὴν νεότητα ὁ ἱερεὺς. Πρέπει μάλιστα νὰ προσέξῃ καὶ ἐδῶ πολὺ. Διότι ἂν αἱ δυσκολίαι καὶ αἱ θλίψεις εἰς τὴν ζωὴν κάνουν παλλάκις τὸν κάθε ἄνθρωπον νὰ ζαλιζέται, νὰ ἀπελπίζεται, νὰ τὰ χάνῃ καὶ νὰ λαμβάνῃ ἀποφάσεις ὅπως ἀντιθέτους πρὸς τὸ ἐν γένει συμφέρον του, πολὺ περισσότερον τοῦτο δύναται νὰ συμβῆ εἰς τοὺς ἀπείρους καὶ περισσότερον ἀστηρίκτους νέους. Μία θλίψις εὐκολα μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ στὸ παιδί μεγαγχολία καὶ ἀπαισιοδοξία γιὰ τὴν ζωὴν. Μία δυσκολία εὐκολα μπορεῖ νὰ τὸ ὠθήσῃ εἰς παραστράτημα ἡθικόν. Νὰ πέσῃ σὲ χέρια ἐκμεταλλευτῶν καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ δρόμον ἀντίθετον πρὸς τὸν θεῖον του προορισμόν. Διὰ τοῦτο ὁ ἱερεὺς τοὺς νέους, ποῦ εὐρίσκονται εἰς κάποιαν θλίψιν θά παρηγορῆ καὶ θά ἐνισχύῃ. Τὰς δυσκολίας δὲ αὐτῶν καὶ τὰ ἐμπόδια θά φροντίξῃ κατὰ τὸ δυνατόν νὰ ἀφαιρῆ καὶ θά ἐνδιαφέρεται νὰ στηρίξῃ τοὺς νέους διὰ τὴν καλλιτέραν ἀντιμετώπισιν τῶν θλίψεων καὶ τῶν παντοειδῶν δυσκολιῶν τῆς ζωῆς.

Καὶ εἰς τὸ παιχνίδι καὶ τὴν χαρὰν τῆς πρέπει νὰ παρακολουθήσῃ τὴν νεότητα ὁ ἱερεὺς, χωρὶς νὰ ὑποχρεωθῆ νὰ εἰσέλθῃ στὰ σφαιριστήρια, στὰ ποδόσφαιρα, εἰς τὸν αἰσχροὺν κινηματογράφον καὶ τὰ ἄλλα ψυχοφθόρα ψυχαγωγικὰ λεγόμενα μέσα τῆς σήμερον. Θά παρακολουθῆ τὴν νεότητα εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο καὶ θά τὴν ὠφελῆ, πρῶτον μὲν, ὅταν προσπαθῆ διὰ τῆς προσωπικότητός του καὶ τῶν συνετῶν του ἐνεργειῶν νὰ ἐξουδετερώσῃ πάντα τὰ προαναφερθέντα καὶ ὀλεθρίως ἐπιδρῶντα ἐπὶ τῆς νεότητος μέσα, δευτερον

δέ, με μίαν εὐχάριστον μαζί με τοὺς νέους συντροφιά. Με μίαν ἐκδρομὴν. Με μία καλὴ καὶ ἀφέλιμη κινηματογραφικὴ προβολή. Με κάποια χριστιανικὴ ἢ ἐθνικὴ ἑορτὴ καὶ με ἄλλα μέσα καὶ τρόπους, ποὺ αὐτὸς ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ τῶν συνθηκῶν θὰ βρῆ.

Καὶ εἶναι ἀνάγκη τοῦτο. Διότι ὁ ἱερεὺς δὲν θὰ λέγῃ εἰς τὴν νεότητα μόνον μὴ κάνης τοῦτο ἢ ἐκεῖνο καὶ μὴ πηγαίνῃς ἐδῶ ἢ ἐκεῖ, ἀλλὰ πρέπει νὰ εἶναι ἕτοιμος νὰ τῆς ὑποδείξῃ ποῦ νὰ πορευεῖται καὶ τί νὰ κάνῃ. Ἀκόμη πρέπει νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ διευκολύνῃ αὐτὴν εἰς τὴν εὐρεσιν τῶν μέσων ἐκείνων, διὰ τῶν ὁποίων θὰ κατορθώσῃ τὴν ἠθικὴν τῆς ἀγωγῆς. Εἶναι τοῦτο ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον, δυστυχῶς, ὑστεροῦμε τόσον πολύ. Διὰ τοῦτο ὅμως πρέπει νὰ ἐνδιαφερθῆ καὶ ὁ ἱερεὺς πρὸς πολύ. Μόνον πρέπει νὰ προσέξῃ νὰ μὴ καταστήσῃ οὐδὲν ὅλα τὰ ἀνωτέρω, πράγματι ψυχαγωγικὰ μέσα, σκοπός. Ἡ πολὺ περισσότερον νὰ προσέξῃ μήπως τὰ χριστιανικὰ αὐτὰ κέντρα νεότητος, ὅπως ὀνομάζει τὰς εἰδικὰς ταύτας αἰθούσας ψυχαγωγίας τῶν παιδιῶν νεώτερος εἰδικός, νὰ προσέξῃ μήπως μεταβληθῶν εἰς ἀπλὰ κέντρα κοσμικὰ. Ὁ ὀρθόδοξος ἱερεὺς ὅλα τὰ ἀνωτέρω θὰ τὰ χρησιμοποιῆ ὡς μέσα, ποὺ θὰ ὀδηγοῦν τὸ παιδί εἰς τὸν σκοπόν. Δηλαδή, ποὺ θὰ κατευθύνουν τὴν νεότητα εἰς τὸ νὰ σχηματίσῃ ἀκέραιον χαρακτῆρα καὶ νὰ ἀποκτήσῃ συγκρότησιν ἠθικὴν. Εἰς τὸ νὰ ὀδηγήσῃ αὐτὴν εἰς τὴν σωτηρίαν καὶ τὸν ἀγιασμόν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς. Εἰς τὸ νὰ γίνουσι οἱ νέοι ἄνθρωποι καλοὶ πολῖται τῆς πολιτείας καὶ μέλη τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Ἐὰν αὐτὰ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἔχῃ ὑπ' ὄψει τοῦ ὁ ἱερεὺς καὶ ἔτσι ἐὰν ἐργασθῆ, εἶμαι βέβαιος, ὅτι πολλὰ θὰ κατορθώσῃ καὶ μεγάλως θὰ ἀφελήσῃ τὴν νέαν γενεάν.

Βεβαίως δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ γίνουσι ὅλα αὐτὰ. Ἀπὸ τὴν θέλησιν ὅμως τοῦ καθενός μας καὶ τὴν προσωπικότητά του ἐξαρτᾶται νὰ γίνουσι κατορθωτά. Ἡδὴ εἰς τὴν Μητρόπολιν μας ὑπάρχουν πολλὲς τέτοιαι καλὲς προσπάθειαι. Ὑπάρχουν ἱερεῖς, ποὺ με τὴν εὐλογίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου, ἔχουν ἰδρύσει αἴθουσαν Ἀποστολικῆς Διακονίας δι' εἰδικὰς ὁμιλίαις καὶ συναντήσεις χριστιανικὰς. Ὑπάρχουν ἄλλοι, ποὺ ἔχουν ἰδρύσει δανειστικὴν βιβλιοθήκην. Ἄλλοι πάλιν με ἐκδρομὰς καὶ ἄλλοι με ἄλλα μέσα, ὁ καθένας με τὸν ἰδικόν του πρόσφορον τρόπον, διὰ τῶν ὁποίων προσπαθοῦν νὰ βοηθήσῃ τὴν νεότητα τῆς ἐνορίας των.

Ἄς ἀποφασίσωμεν ὅλοι μαζί καὶ ὁ καθένας μας χωριστὰ νὰ ἐργασθῶμεν περισσότερον ἐντατικὰ καὶ τότε με τὰς προσπάθειαις μας αὐτάς καὶ με τὴν ἀμέριστον συμπαράστασιν καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ἡμῶν, ἀσφαλῶς θὰ ἐπιτύχωμεν ἀποτελέσματα θαυμαστά.

Ἀρχιμ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Ἡλείας

ΠΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΩΤΕΡΟΝ ΦΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ ΜΑΣ

«Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΑΣ ΕΝ ΦΥΛΑΚΑΙΣ»

Μέσ' τὸν τίτλο αὐτὸ «Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὰς Φυλακὰς» ἕνας ἐγκάθειρκτος γράφει τὸ τί εἶδε μὲ τὰ μάτια του στὰς Φυλακὰς ἀπὸ τὴν ἐργασία τῆς Ἐκκλησίας μας. Εἶναι μιὰ πραγματικότητα αὐτῆ, δόξα τῷ Θεῷ, ἡ ὁποία ἔχει τὴν ἀξία της ἀπὸ τοὺς πλουσιωτάτους καρπούς της μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὸ «ἄπλετο φῶς τοῦ Εὐαγγελίου», ποὺ λαμβάνεται μὲ τὴν κατὰ σύστημα καὶ πρόγραμμα καὶ κατ' ἰδίαν μελέτην ἀπὸ τοὺς κρατούμενους, ἀλλὰ καὶ ὁμαδικῶς σὲ κύκλους συμμαλέτης τῆς Γραφῆς.

Γιὰ τὴν κίνησι αὐτῆ ἐγράψαμε καὶ σὲ προηγούμενα ἄρθρα, στὰ ὁποῖα ὁ ἀναγνώστης ἀνατρέχων πληροφορεῖται περισσότερα. Ἔχουν ὅμως ἰδιαίτερη σημασία τὰ ὅσα τελευταῖα ἐδῶ δημοσιεύονται μὲ τὴν τίτλον «Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὰς Φυλακὰς», γιατί ἐδῶ ὁμιλοῦν οἱ ἴδιοι οἱ φωτισθέντες κρατούμενοι, οἱ ὁποῖοι, ἐνῶ ἐκθέτουν τὰ τῆς κινήσεως, ἐκφράζουν τὴν χαρὰν των γιὰ τὴν ἀναγέννησι καὶ σωτηρία καὶ προβαίνουν στὴ θερμὴ σύστασι καὶ ἐκκλησι πρὸς τοὺς ἀμύητους τῶν Γραφῶν καὶ ζῶντας στὴν ἁμαρτία, γιὰ ν' ἀνοίξουν καὶ αὐτοὶ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς των καὶ λάβουν τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ σωθοῦν. Ἔνα «εὖγε», λοιπὸν πρέπει καὶ σ' αὐτοὺς, εἰς ἀνταπόδοσιν τοῦ ἰδικοῦ των «εὖγε», ποὺ ἀπευθύνουν στοὺς ἐργάτας τῆς Ἐκκλησίας. Εὖγε, γιατί μέσα στοὺς τόσον ἄλλους πολλοὺς κρατούμενους, ξεχώρησαν αὐτοὶ καὶ ἀπετίναξαν τὸν ζυγὸν τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν παθῶν καὶ φωτισθέντες ἀξιώθηκαν τῆς «χάριτος» καὶ αἰωνίου σωτηρίας. Συγχρόνως ἔγιναν ὅλοι αὐτοί, καὶ δόξα τῷ Θεῷ μέγας ἀριθμὸς, ὑποδείγματα γνησίων Χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς ζωῆς των καὶ μὲ τὸν λόγον τοὺς ἀπέβησαν ὄργανα σωτηρίας καὶ ἄλλων ψυχῶν, καὶ διὰ τῶν γραπτῶν των μαρτυριῶν, ποὺ μᾶς ἀφῆκαν καὶ ποὺ συνεχίζεται ἐδῶ ἡ δημοσίευσίς των, θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ ὠφελοῦν ψυχὰς καὶ νὰ ὀδηγοῦν στὸ Σωτῆρα Χριστόν.

Ἄς δοῦμε πῶς μᾶς τὴν περιγράφει, ὅπως τὴν ἀντελήφθη ὁ κρατούμενος, τὴν πνευματικὴ κίνησι καὶ ἐργασία τῆς Ἐκκλησίας μας στὶς Φυλακὰς, τίς «κατ' οἶκον αὐτὲς ἐκκλησίαις».

Ἄρχιμ. ΠΡΟΚ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΦΥΛΑΚΑΣ

Εἶμαι ἐγκάθειρκτος ἀπὸ ἑπτὰ περίπου ἐτῶν, καὶ κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα αὐτὸ πέρασα ἀπὸ πολλὰς Φυλακὰς καὶ εἶδα καὶ ἐγνώρισα καὶ ἔζησα τὴν ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας παρεχο-

μένην πνευματικὴν τροφήν. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην θεωρῶ ἐπιτακτικὸν καθήκον μου νὰ διακηρύξω.

Ὁ ἄνθρωπος ποῦ ζῆ ἐλεύθερος εἰς τὴν κοινωνίαν εἰς τὸ ἄκουσμα καὶ μόνος τῆς λέξεως φυλακὴ φρίττει, (ὅπως πρῶτα καὶ ἐγώ), θεωρεῖ τὸν τόπον αὐτὸν φρικώδη, μαρτυρικόν, σωστὴν κόλασιν. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ ἐγκάθειρκτος στερεεῖται τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας του, ποῦ εἶναι ἐν ἐκ τῶν πολυτιμωτέρων ἀγαθῶν.

Εἰς τὸ μέρος λοιπὸν αὐτὸ τοῦ πόνου, ποῦ πολλὰς φορές ἀπαρνοῦνται τὸν φυλακισμένον φίλοι, συγγενεῖς, καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ οἰκογένειά του, ἡ Ἐκκλησία ἔρχεται πλησίον του καὶ παρακολουθεῖ, σὰν στοργικὴ μητέρα ποῦ εἶναι, τὸ παραπλανημένο παιδί της. Καὶ βλέπουμε ἡμεῖς ποῦ ζοῦμε πίσω ἀπὸ τὰ σίδερα, νὰ ὑπάρχη εἰς ἐκάστην Φυλακὴν καὶ Ἰερὸς Ναός, εἰς τὸν ὁποῖον προσερχόμενοι οἱ κρατούμενοι κατὰ τὴν Θεῖαν Λατρείαν, ἀποκομίζουν κάτι τὸ πνευματικόν, ποῦ τοὺς ἀνακουφίζει τὸν πόνον καὶ τοὺς θεραπεύει τὰς ψυχικὰς πληγὰς. Ὁ ἐφημέριος ἐκάστης φυλακῆς ἔρχεται εἰς πνευματικὴν ἐπαφὴν σχεδὸν μὲ ὅλους τοὺς κρατούμενους, εἰς τοὺς ὁποίους σκορπᾷ παρηγορίαν καὶ θάρρος.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν σταματᾷ ἐδῶ τὸ ἔργον της, προχωρεῖ ἀκόμη, φθάνει εἰς τὸ ὑπέρτατον σημεῖον τῆς ἀποστολῆς της, διὰ τῆς ἰδρύσεως εἰς ὅλας τὰς Φυλακὰς τῆς Χώρας μας Χριστιανικῶν Σχολείων. Εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν λέξεων αὐτῶν, ἴσως νὰ ἐκπλαγῆ ὁ ἀναγνώστης, καὶ ὅμως εἶναι ἀλήθεια αὐτὸ, εἶναι πραγματικότης, ἡ κάθε φυλακὴ ἔχει καὶ τὸν Χριστιανικὸν της Ὅμιλον. Εἰς τὸ Σχολεῖον αὐτὸ τοῦ Χριστοῦ φοιτᾷ ἓνας μεγάλος ἀριθμὸς κρατουμένων ἐκάστης φυλακῆς.

Ἐὰν ἦτο δυνατὸν οἱ ἄνθρωποι τῆς κοινωνίας, νὰ ἔβλεπαν τὸ τι γίνεται εἰς τὸ πνευματικὸν αὐτὸ Σχολεῖον, εἶμαι βέβαιος ὅτι, θὰ ἔλεγον ἐκ βάθους ψυχῆς ἓνα Εὐγε, εἰς τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν τῆς Χώρας μας, καὶ αὐτοὶ θὰ ἐμμοῦντο τὸ κατὰ πάντα θαυμαστὸν αὐτὸ ἔργον τῶν Φυλακῶν, καὶ θὰ τὸ ἐπραγματοποιούον ἕκαστος εἰς τὸν κύκλον του.

Ὅχι μόνον οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἄγγελοι θὰ μεγαλύνουν ἔτι περισσότερον τὸ ὄνομα τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ, ὅταν βλέπουν ἀνθρώπους ποῦ εὐρίσκονται εἰς τὰ δεσμὰ μὲ ποινὰς μικρὰς καὶ μεγάλας, νὰ συγκεντρώνονται εἰς τὸν Ναὸν τῆς Φυλακῆς, καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἐποπτείαν τοῦ λειτουργοῦ ἢ Θεολόγου τῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἐρευνοῦν καὶ νὰ ἐμβαθύνουν εἰς τὰ Θεῖα ρήματα τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Τὸ βιβλίον τῶν Πράξεων ἀναφέρει ὅτι, ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος καὶ ὁ Σίλας, μέσα εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ ἐν μέσφ νυκτὸς ἔψαλλον, ὑμνοῦντες καὶ δοξολογοῦντες τὸν Θεόν, μὲ ἔκπληξιν δὲ τοὺς ἠκροῶντο οἱ δέσμοι. (Πράξ. ιστ' 25).

Εἰς τὰς Φυλακὰς τῆς Πατρίδος μας, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ἀκούγονται ψαλμοὶ καὶ ὕμνωδίαὶ νὰ βγαίνουν ἀπὸ στόματα ποῦ πρῶτα ἐβγαζαν βλασφημίας καὶ κατάρας, καὶ νὰ ἀκροῶνται αὐτοὺς μὲ κάποιαν ταραχὴν οἱ ἀρνηταὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ ὀπαδοὶ τῆς ὕλης.

Εἶμαι καὶ ἐγώ, ἀγαπητοί μου, ἓνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς, ποῦ ζῶ μέσα εἰς τὸν Χριστιανικὸν αὐτὸν κύκλον καὶ ἀπολαμβάνω πλούσια πνευματικὴ τροφή, ἣ ὅποια μὲ ἔχει ἀνδρώσει ψυχικὰ καὶ μὲ καθιστᾷ ἄξιον τῆς ἀποστολῆς, τὴν ὅποιαν, ὡς νέος ἄνθρωπος ἐν Χριστῷ, ἔχω ἔναντι τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας, τῆς Πατρίδος καὶ τῆς οἰκογενείας μου.

Εἶναι λοιπὸν ἢ δὲν εἶναι ἄξιον θαυμασμοῦ, ἐκτιμήσεως καὶ ἐνθέρμου ὑποστηρίξεως ὑπὸ ὅλων τῶν Ἑλλήνων, τὸ σωτήριον ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ποῦ γίνεται εἰς τὰς Φυλακὰς ;

Ἐγὼ ὡς ὁ πλέον ἐλάχιστος τῶν ἀνθρώπων, ἐκφράζω τὴν βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην μου πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν καὶ δηλῶ ὅτι, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, θὰ ἀγωνισθῶ δι' ὅλων τῶν δυνάμεών μου, πρὸς μετάδοσιν τοῦ πολυτίμου Θείου πνευματικοῦ θησαυροῦ, ποῦ χάριτι Θεία, ἀποκομίζω ἐκ τῶν Φυλακῶν, εἰς πάντα συνάνθρωπόν μου.

Εἶθε, ὁ Πατὴρ Θεὸς τῆς Ἀγάπης, νὰ εὐλογῇ καὶ πλουσίως νὰ ἐνισχύῃ διὰ τῶν Θείων Του δωρεῶν τοὺς ἀξίους ἐργάτας τῆς Ἐκκλησίας μας, ποῦ τόσο ἀποτελεσματικὰ ἐργάζονται ἐπ' ἀγαθῶ τῆς Πατρίδος μας, καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν πολυτίμων ἀθανάτων μας ψυχῶν, διὰ τῶν ὁποίων τὴν λύτρωσιν ὁ Χριστὸς ἀπέθανε (Μαρκ. ι' 45, Α'. Κορ. η' 11).

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλ. Συμβούλια τῶν Ἰ. Ναῶν, οἵτινες λαμβάνουν τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὅπως καταβάλουν εἰς τὸ Τοπικὸν TAKE τῆς περιφερείας των τὴν τυχὸν ὀφειλομένην συνδρομὴν των, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1957 καθωρίσθη εἰς δρχ. 30 ἑτησίως, ἐκτὸς τῶν Ἰ. Ναῶν τῶν περιφερειῶν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ καθωρίσθη εἰς δρχ. 50, 75 ἢ 100, ἀναλόγως τῆς κατηγορίας ἐκάστου.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΛΙΓΙΝΗΣ
“ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ,,

Ἡ διαβολή.

Διαβολή είναι ἡ ψεύτικη κατηγορία, ἡ συκοφαντία, ἡ κακολογία.

Ὁ φιλόσοφος Κλεάνθης λέει τὰ ἐξῆς γιὰ τὴν διαβολήν.
Κακουργότερον οὐδὲν διαβολῆς ἐστὶ πού.
Λάθρα γὰρ ἀπατήσασα τὸν πεπεισμένον
Μίσος ἀναπλάττει πρὸς τὸν οὐδὲν αἴτιον.

Τίποτα δὲν ὑπάρχει πιὸ κακοῦργο πρᾶγμα ἀπὸ τὴν διαβολήν· γιατί ξεγελάει, μὲ ἀπάτη, κάποιον πού τοῦ ἔχει σχηματίσει πεποίθηση, καὶ δημιουργεῖ τὸ μίσος γι’ αὐτὸν πού δὲν φταίει σὲ τίποτα.

Ὁ δὲ Μένανδρος λέει γιὰ τὴν διαβολὴν αὐτὰ :

Ὅστις δὲ διαβολαῖσι πειθεται ταχύ,
ἦτοι πονηρὸς αὐτὸς ἐστὶ τοὺς τρόπους,
ἢ παντάπασι παιδαρίου γνώμην ἔχει.
Οὐδὲν διαβολῆς ἐστὶ ἐπιπονώτερον
τὴν ἐν ἐτέρῳ γὰρ κειμένην ἀμαρτίαν
εἰς μέμψιν ἴδιαν αὐτὰ ἐπάναγκες λαβεῖν.

Ὅποιος πειθεται εὐκόλα στὶς διαβολές, ἢ ὁ ἴδιος εἶναι κατεργάρης, ἢ ἔχει μυαλὸ μικροῦ παιδιοῦ. Τίποτα δὲν εἶναι περισσότερο δυσάρεστο ἀπὸ τὴν διαβολήν, γιατί τὸ λάθος τοῦ ἄλλου τὸ παίρνουμε κατ’ ἀνάγκην ἐπάνω μας καὶ γιὰ κατηγορία δική μας.

Ὁ δὲ Θουκυδίδης λέει: «Οὔτε φρόνιμο οὔτε καὶ πρεπούμενο εἶναι, οὔτε νὰ διαβάλλῃ κανεὶς τὸν ἄλλο, οὔτε καὶ νὰ δέχεται τὴν διαβολὴν πού τυχὸν ἀκούει».

Ὁ Ἡρόδοτος λέει: «Ἡ διαβολὴ εἶναι πρᾶγμα φοβερώτατο· σ’ αὐτὴν δυὸ εἶναι πού ἀδικοῦνε, κι’ ἓνας ὁ ἀδικούμενος· γιατί αὐτὸς πού διαβάλλει κατηγορεῖ κάποιον πού δὲν εἶναι παρῶν· κι’ αὐτὸς πού τὸν ἀκούει κάνει ἀδικία μὲ τὸ νὰ πιστεύῃ, χωρὶς νὰ ἐξακριβώσῃ προτῆτερα τὴν ἀλήθειαν· κι’ αὐτὸς πού ἀπουσιάζει, κι’ ἀπὸ τὰ λόγια τῆς διαβολῆς ἀδικιέται, γιὰ τὸ ὅτι τὸν πιστεύουν σὰν ἄθλιο καὶ κακὸ, χωρὶς καὶ νὰ εἶναι πραγματικά».

Ὁ δὲ Φίλων λέει, ὅτι «διάβολοι καὶ θείας ἀπόπεμπτοι χάριτος εἰσιν, οἱ τὴν αὐτὴν ἐκείνῳ διαβολικὴν νοσοῦντες κακοτε-

χνίαν, θεοστυγείς τε καὶ θεομισεῖς πάντη, καὶ πάσης εὐδαιμονίας ἀλλότριοι». Εἶναι σατανάδες κι ἀποδιωγμένοι ἀπὸ τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ, ὅσοι πάσχουνε ἀπὸ τὴν ἴδια διαβολικὴ κακουργία· καὶ εἶναι καὶ θεομίσητοι ὅλως διόλου καὶ θεοκατάρατοι καὶ ξένοι κι' ἀπὸ τὴν παραμικρότερην εὐτυχία.

Ὁ δὲ Ἰππίας λέει· «Δεινὸν ἐστὶ ἡ διαβολή, καὶ τῆς ὕβρεως πολὺ κακουργότερα· ἡ ὕβρις δικαιότερα ἐστὶ τῆς διαβολῆς, διὰ τὸ μὴ ἀφανῆς εἶναι». Εἶναι φοβερὸ πρᾶγμα ἡ διαβολὴ καὶ πολὺ κακουργότερη ἀπὸ τὴν βρισιά, πού εἶναι δικαιότερη ἀπὸ τὴν διαβολή, ἐπειδὴ δὲν κρύβεται.

Ὁ Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς λέει· «Λογίζου τοὺς διαβολεῖς καὶ λόγους σοι φέροντας, μὴ ὡς εὐνοοῦντας, ἀλλ' ὡς θανατοῦντας, ὄφεις τοὺς τοιοῦτους ἀποστρέφου». Αὐτοὺς πού σοῦ φέρνουν λόγια καὶ διαβολὲς νὰ μὴν τοὺς πιστέψῃς ποτὲ σὰν φίλους σου, ἀλλὰ ν' ἀποστρέφῃσαι σὰν φίδια θανατερὰ τοὺς τέτοιους ἀνθρώπους.

Ὁ δὲ θεῖος Χρυσόστομος λέει γιὰ τοὺς διαβολεῖς καὶ τοὺς συκοφάντες αὐτά· «Ὁ διαβάλλων τὸν πλησίον ἀδελφικὸν κρέας ἔφαγεν, ὑπόληψιν τρώσας καὶ μυρία ἕτερα ἐργασάμενος διὰ τοῦ λόγου κακά». Αὐτὸς πού διαβάλλει τὸν συνάνθρωπόν του ἔφαγε ἀδελφικὸ κρέας, μὲ τὸ νὰ πληγώῃ τὴν ὑπόληψή του καὶ μὲ τὸ νὰ τοῦ κάνῃ, μὲ τὰ λόγια του, χίλια δυὸ κακά.

Ὁ δόλιος ἄνθρωπος

Ὁ θεῖος Χρυσόστομος λέει γιὰ τὸν δόλιον ἄνθρωπο τὰ παρακάτω αὐτά· «ὄρα ἐντεῦθεν εὐαγγελικὸν παράγγελμα διαλάμπων· εὐχέσθε γάρ, φησί, μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν· τούτου γάρ τοῦ πειρασμοῦ οὐδὲν ἴσον τοῦ δολεροῦ περιπεσεῖν ἀνθρώπῳ. Οὗτος γάρ θηρίου χαλεπώτερος· τὸ μὲν γάρ, ὅπερ ἐστὶ, φαίνεται· οὗτος δὲ παραπετάσματι πολλάκις ἐπεικείας τὸν ἰὸν ἀπέκρυπεν, ὡς καὶ δυσφόρατον γενέσθαι τὴν ἐνέδραν, καὶ βαρᾶθρῳ περιπεσεῖν ἀφυλάκτως τὸν ἐμπίπτοντα· μάλιστα δὲ ἄδικα χεῖλη εἶποι τις ἂν ἐκεῖνα τὰ τὴν ἀρετὴν βλάπτοντα, τὰ πρὸς κακίαν ἐπάγοντα». Προσέξτε ἐδῶ μιὰ περίφημη εὐαγγελικὴ ἐντολή· μᾶς εἶπε δηλαδὴ, νὰ εὐχέσθε νὰ μὴν πέσετε σὲ πειρασμό· ἀπὸ τὸν πειρασμὸ λοιπὸν αὐτὸν εἶναι πολὺ χειρότερο, τὸ νὰ πέσῃς στὰ χέρια δόλιου ἀνθρώπου. Αὐτὸς κι' ἀπὸ τὰ θηρία ἀκόμη εἶναι πολὺ χειρότερος· γιατί τὸ θηρίο φανερώνεται αὐτὸ πού εἶναι. Αὐτὸς ὅμως κρύβει πίσω ἀπὸ φαινομενικὴ καλωσύνη τὸ φαρμάκι του, ὥστε νὰ μὴν μπορῇ ὁ καθένας ν' ἀντιληφθῇ τὴν χωσιά του, καὶ νὰ πέσῃ

ἔτσι, ἀπροφύλακτος μέσα στο βάραθρο. Καί κυρίως ἄδικα χεῖλη θάπρεπε νά λέμε ἐκεῖνα πού βλάπτουν τοὺς ἀθώους καὶ τοὺς ἐνάρετους καὶ φέρνουνε τὴν δυστυχία.

Ὁ Μεγάλος Βασίλειος λέει γιὰ τὸν δόλο: «ἔστι δόλος κακοποιία λαθραία, ἐν προσποιήσει τῶν βελτιόνων τῷ πλησίον προσφερομένη»: δόλος εἶναι ἡ κρυφὴ κακοποιία, πού τὴν προξενεῖ κανεὶς στὸν ἄλλο, ἐνῶ καμώνεται πὼς θέλει νά τὸν βοηθήσῃ.

Ὁ δὲ ὄσιος Νικήτας ὁ Σιτηθᾶτος λέει γιὰ τὴν δολιότητα τὰ ἔξης: «χεῖλη μὲν ἄδικα βασκάνου ἀνδρὸς καὶ γλῶσσα δολία ἔοικεν ὄφως στόματι καὶ γλώσσει, ἰὸν θανατηφόρον ἐπιφέροντα: ἄφ' ὧν ρυσθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ πᾶς ὁ κατὰ Θεὸν πορευόμενος εὐχεται, διότι ἐκ δαιμονιώδους καρδίας καὶ ἀσυνέτου ψυχῆς λύμην εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν ἀνθρώπων ἐμοῦσι». Τ' ἄδικα χεῖλη τοῦ φθονεροῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ δολία γλῶσσά του μοιάζουν μὲ τὸ στόμα καὶ μὲ τὴν γλῶσσα τοῦ φιδιοῦ, πού χύνουνε φαρμάκι θανατερό. Κι' ὁ καθένas πού ζῆ σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πρέπει νά προσεύχεται νά σώζῃ τὴν ψυχὴ του ἀπ' αὐτά, γιὰτὶ ἀπὸ τὴν δαιμονισμένη τους καρδιά καὶ τὴν ἀσύνητη ψυχὴ του ξερνοῦν τὸν ἀφανισμό στ' αὐτιά τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ κατάκριση.

Κατάκριση εἶναι τὸ νά κρίνωμε καὶ νά κατακρίνωμε κάποιον γιὰ τὸ λάθος πού ἔπαισε.

Ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος λέει ὅτι: «Οὐδὲν οὕτως ἡδὺ τοῖς ἀνθρώποις, ὡς τὸ κατακρίνειν τὰ ἄλλότρια». Τίποτα δὲν εἶναι τόσο εὐχάριστο στοὺς ἀνθρώπους, ὅσο τὸ νά κατακρίνουν τοὺς ἄλλους. Ὁ δὲ Χρυσόστομος λέει ὅτι «Κατάκρισις προσενεχθεῖσα ψυχὰς ἀνέτρεψε καὶ κατέδυσε». Μιὰ κατάκριση πού γίνεται καταστρέφει κι' ἀφανίζει τὶς ψυχές. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος κάνει σ' ὅλους γνωστό, πὼς ὁ κατάλαλος κι' ὁ κατακριτὴς ἀνθρώπος εἶναι ἀναπολόγητος: γιὰτὶ μὲ τὸ ἴδιο κρίμα πού κατακρίνει κάποιον, κατακρίνει καὶ τὸν ἑαυτό του: γιὰτὶ αὐτός, μὲ τὴν κατάκρισή του, τὸ ἴδιο κάνει.

Νομίζεις λοιπὸν, ἀνθρωπέ μου, πού ἐνῶ κατακρίνεις τοὺς ἄλλους, πού πέφτουν σὲ τέτοιο λάθος κι' ὅμως κάνεις καὶ σὺ τὸ ἴδιο, πὼς θὰ μπορέσης ν' ἀποφύγῃς τὴν κατάκριση τοῦ Θεοῦ; Ὁ καθένas μας σηκώνει τὸ φορτίο του. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος μᾶς συμβουλεύει καὶ μᾶς λέει: «Μὴ τοίνυν γινάμεθα ἐτέρων πικροὶ δικασταί, ἵνα μὴ καὶ ἡμεῖς ἀπαιτηθῶμεν εὐθύνas: καὶ γὰρ ἔχομεν ἁμαρτήματα συγγνώμης πάσης μίζονα: ὥστε ἐκείνους μᾶλλον ἐλεῶμεν τοὺς τὰ ἀσύγνωστα ἁμαρτήσαντας, ἵνα καὶ αὐτοὶ τοιοῦτον ἑαυτοῖς προαποθῶμεθα ἔλεον,

καίτοι ὅσα ἂν φιλοτιμησώμεθα οὐδέποτε δυνησώμεθα τοιαύτην εἰσενεγκεῖν φιλανθρωπίαν, οἷας χρῆζομεν ἡμεῖς παρὰ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ... Ὁ γὰρ περὶ τὸν σύνδουλον ἀκριβολογούμενος, πολλῶ μᾶλλον ἔξει τὸν Θεὸν τοῦτο ποιοῦντα. Μὴ τοίνυν καθ' ἡμῶν φεγγώμεθα». Ἄς μὴ γινώμαστε πικροὶ δικαστῆς τῶν ἄλλων, γιατί τὸ ἴδιο θὰ πάθωμε κι' ἡμεῖς· γιατί ἔχομε κάνει ἀμαρτίες ἀσυγχώρητες. Τὸ καλύτερο λοιπὸν ποῦ ἔχομε νὰ κάνωμε εἶναι νὰ σπλαγχνιζώμαστε αὐτοὺς ποῦ ἔχουνε πέσει σ' ἀσυγχώρητα λάθη, γιὰ νὰ καταξιωθοῦμε κι' ἡμεῖς παρόμοιαν εὐσπλαγχνία. Ἄν κι' ὅσα κι' ἂν φιλοτιμηθοῦμε νὰ κάμωμε, ποτὲ μας δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ δείξωμε τέτοια φιλανθρωπία, ὅσην πρέπει νὰ δείξη γιὰ μᾶς ὁ φιλάνθρωπος Θεός... Γιατί αὐτὸς ποῦ κάθεται καὶ πολυεξετάζει τὸν συνυπηρέτη του, θαῦρη τὸν Θεό, νὰ κάνη τὸ ἴδιο, σὲ πολὺ περισσότερο βαθμὸ, γι' αὐτόν. Ὡστε ἄς μὴ κατακρίνη ὁ ἓνας τὸν ἄλλο.

Καὶ ὁ Κύριος μᾶς δίνει τὴν ἐντολὴ «Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἐν ᾧ μέτρῳ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ γὰρ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. Τὶ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ κατανοεῖς;». Νὰ μὴν κατακρίνετε, γιὰ νὰ μὴν κατακριθῆτε· γιατί μὲ τὸ κρίμα ποῦ κρίνεται θὰ κριθῆτε καὶ σεῖς, καὶ μὲ τὸ μέτρο ποῦ μετράτε θ' ἀντιμετρηθῆτε. Τὶ βλέπεις τὸ σκουπιδάκι ποῦ μπῆκε μέσα στὸ μάτι τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ δὲν βλέπεις τὸ δοκάρη ποῦ εἶναι μέσα στὸ δικό σου;

Ἡ λοιδωρία.

Λοιδωρία εἶναι ἡ βρισιά, ἡ κακολογία, ἡ κατάκριση.

Ὁ λοιδωρὸς ἄνθρωπος εἶναι μοχθηρὸς, φιλοκατήγορος καὶ τοῦ ἀρέσουνε νὰ καταφέρεται καὶ νὰ κακολογᾷ τοὺς ἄλλους. Ἔχει καρδιὰ ἀκάθαρτη, καὶ εἶναι διεστραμμένο τὸ πνεῦμά του καὶ μοχθηρὴ ἡ ψυχὴ του. Τὸ στόμα του εἶναι στραβό, ἡ γλῶσσά του δόλια, τὰ χεῖλη του βέβηλα καὶ τὰ λόγια του ἄδικα. Εἶναι πάντα του πικρὸς δικαστῆς τοῦ ἀδελφοῦ του, καὶ τὸν κρίνει ἀναπολόγητο. Καὶ εἶναι ἀνελέητος κι' ἀδυσώπητος καὶ καταφέρεται ἐναντίον του, κι' ὅπου καὶ νὰ βρεθῆ καὶ νὰ σταθῆ, τὸν κατηγορεῖ καὶ τὸν καταδικάζει. Ὁ λοιδωρὸς ἄνθρωπος λίγο διαφέρει ἀπὸ τὸν δολοφόνο. Γιατί ὁ μὲν ἓνας παίρνει κι' ἀφαιρεῖ τὴ ζωὴ, ὁ δὲ ἄλλος τὴν τιμὴ, ποῦ εἶναι τὸ θεμέλιο ποῦ στηρίζει τὴν ζωὴ.

Καταλαλιά καὶ κατάλαλοι.

Καταλαλιά εἶναι ἡ κατηγορία, ἡ κακολογία. Καὶ κατάλαλος

είναι ἐκεῖνος πού κατηγορεῖ τὸν ἀδελφό του. Ὁ μέγας Βασίλειος λέει: «Καταλαλιά ἐστὶ τὸ κατὰ τοῦ ἀπόντος ἀδελφοῦ λαλεῖν, σκοπῶ τοῦ διαβάλλειν αὐτόν, εἰ καὶ ἀληθὲς ἢ τὸ λεγόμενον». Καταλαλιά εἶναι, τὸ νὰ κατηγοροῦμε κάποιον ἀδελφὸ μας πού δὲν εἶναι μπροστά μας, μὲ τὸν σκοπὸ νὰ τὸν διαβάλλωμε, κι' ἂν ἀκόμη αὐτὸ πού λέμε εἶναι ἀλήθεια.

Ὁ Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος μᾶς συμβουλεύει καὶ μᾶς λέει: «Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλους ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφόν, ἢ κρίνων τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμον, κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτῆς· εἰς ἐστὶ ὁ νομοθέτης ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι. Σὺ τίς εἶ, ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον;» Νὰ μὴν κατηγορῇ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, ἀδελφοί μου· αὐτὸς πού κατηγορεῖ τὸν ἀδελφὸ του ἢ πού κρίνει τὸν ἀδελφὸ του, κατηγορεῖ τὸν νόμο, κατακρίνει τὸν νόμο. Ἄν ὅμως κατακρίνης τὸν νόμο, δὲν τὸν θεμελιώνεις καὶ δὲν τὸν στηρίζεις, παρὰ τὸν καταδικάζεις. Κι' ἕνας εἶναι ὁ νομοθέτης, πού μπορεῖ καὶ νὰ μᾶς σώσῃ καὶ νὰ μᾶς καταστρέψῃ. Ποιὸς εἶσαι ἐσύ, πού κατακρίνεις τὸν ἄλλο;

Ὁ κατάλαλος, μὲ τίς κατηγορίες του, τρώει τίς σάρκες τοῦ ἀδελφοῦ του. Κι' ὁ Μέγας Βασίλειος λέει, πῶς πρέπει ν' ἀφορίζονται καὶ οἱ κατάλαλοι, μὰ κι' αὐτοὶ πού τοὺς ἀκούνε· «Εἰ τις εὐρέθη καταλαλῶν τινὸς καὶ ἀκούειν καταλαλοῦντα τινά, καὶ μὴ ἐπιτιμῶν αὐτῶ, σὺν αὐτῶ ἀφορίζέσθω». Ἄν κανένας παρουσιασθῇ καὶ κατηγορῇ κάποιον, κι' αὐτὸς πού τὸν ἀκούει δὲν τὸν ἐπιτιμήσῃ, πρέπει ν' ἀφορίζονται καὶ οἱ δύο. Ὁ κατάλαλος ἀφαιρεῖ τὴν τιμὴ τοῦ ἀνθρώπου ὅπως ὁ φονηᾶς ἀφαιρεῖ τὴν ζωὴ του. Καὶ οἱ δύο τους εἶναι παρόμοια ἀνθρωποκτόνοι.

Συκοφάντης καὶ συκοφαντία.

Συκοφαντία εἶναι ἡ ψεύτικη κατηγορία καὶ συκοφάντης εἶναι ὁ ψεύτης. Καὶ κάποιος σοφὸς λέει: «ψεύστην οὐδένα ἄλλον, ἢ τὸν συκοφάντην νόει· ψεύδους γὰρ καὶ συκοφαντίας οὐδὲν τὸ διάφορον». Ὅταν λὲς ψεύτης, νὰ καταλαβαίνης πῶς αὐτὸς εἶναι ὁ συκοφάντης· γιατί σέ τίποτα δὲν διαφέρει τὸ ψέμμα ἀπὸ τὴν συκοφαντία. Καὶ οἱ παλαιοὶ καὶ οἱ σημερινοὶ ἀνθρώποι συκοφάντη λένε, αὐτὸν πού διαβάλλει καὶ πού ἀραδιάζει ψευτιές.

Καὶ εἶναι βέβαιο, πῶς τὴν συκοφαντίαν τὴν ἀνακάλυψε ὁ Σατανᾶς. Κεντρὶ τοῦ σκορπιοῦ εἶναι ἡ γλῶσσα τοῦ συκοφάντη. Κι' ἕνας συκοφάντης δὲν σταματᾷ τὸ καταραμένο του ἔργο, ὅταν βρῖσκη τοὺς ἄρχοντες νὰ τοὺς ἀρέσουν οἱ συκοφαντίες· βρίσκει τότε μὲ τὸ μυαλό του χίλια δύο ψέμματα καὶ λέει κάθε λογῆς διαβολές. Ὁ Κύριος ἀφανίζει ὅλα τὰ στόματα πού λένε

Ἡ ἀγωνία τοῦ ὀρθοδόξου Χριστιανισμοῦ

**Ἡ ΑΠΕΙΛΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΑ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ ΔΥΟ ΕΤΗ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ
ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΠΟΥ ΔΙΑΨΕΥΔΟΥΝ ΤΟΥΣ ΤΟΥΡΚΟΥΣ ΗΓΕΤΑΣ**

Μιά ἀδιάψευστη ἱστορική διαδρομή

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀποτελεῖ καὶ πάλιν τὸν στό-
χον τῶν τούρκων κατακτητῶν. Ἡ ἱστορία καὶ ἡ παράδοσίς
του παραμερίζονται ἐντελῶς καὶ οἱ κυβερνήται τῆς Ἀγκύρας
στρέφουν τὰ ἐκδικητικὰ καὶ ἀπειλητικὰ των βέλη ἐναντίον
αὐτῆς τῆς ὑποστάσεως του εἰς τὸ Φανάρι. Συνδέουν τὰ πολιτικά
ζητήματα καὶ συγκεκριμένως τὸ ἐπίμαχον ζήτημα τῆς Κύπρου,
μὲ τὴν θέσιν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἀπειλοῦν
ἐπανάληψιν καὶ χειροτέραν ἕκτασιν τῶν βαρβάρων καὶ ἀντι-
χριστιανικῶν γεγονότων τοῦ 1956. Θὰ πραγματοποιήσουν
τὴν ἀπειλὴν αὐτήν; Θὰ ἀψηφίσουν τὰς συνεπείας, ποῦ θὰ προ-
καλέσῃ διεθνῶς μιὰ τόσον βάρβαρος καὶ κτηνώδης ἀντιχριστια-
νικὴ ἐνέργειά των; Ὑπάρχουν οἱ φρονούντες ὅτι δὲν θὰ τολ-
μήσουν νὰ προβοῦν οἱ Τούρκοι εἰς τὸν νέον αὐτὸν βανδαλι-
σμόν. Ἡ ἀγωνία ἐν τούτοις, ποῦ δημιουργήθη ἀπὸ ὠρισμένας
δηλώσεις τούρκων ὑπευθύνων καὶ τὰ ἐμπρηστικὰ σχόλια με-
ρίδος τοῦ τουρκικοῦ τύπου παραμένει ἀπὸ μὴνός περίπου διά-
χυτος, τόσον μεταξὺ τοῦ χριστιανικοῦ ἑλληνορθοδόξου πλη-
θυσμοῦ τῆς Πόλης, ὅσον καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ὀλοκλήρου τοῦ ἑλ-
ληνισμοῦ. Διότι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀποτελεῖ ἱστο-
ρίαν καὶ παράδοσιν δι' ὀλόκληρον τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν. Χρο-
νολογούμενη ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐκδήλωσις του ἀπὸ τῶν βυζαντινῶν
χρόνων, σεβαστὸν ἀπὸ βυζαντινοὺς αὐτοκράτορας καὶ κατέχον
θέσιν περίλαμπρον καὶ ἰδιάζουσαν, διετήρησε τὴν αἴγλην καὶ
τὴν παράδοσίν του καὶ μετὰ τὴν πτώση τῆς αὐτοκρατορίας,
ἀνεγνώρισε τὴν ὑπεροχὴν του ὁ Πορθητῆς καὶ κατωχύρωσε
ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τὴν θέσιν του διὰ προνομίων, ποῦ ὑπῆρξαν
καὶ ἔμειναν ἀπρόσβλητα εἰς τὸ πέρασμα τῶν αἰώνων. Γεννάδιος
ὁ Σχολάριος, ὁ πρῶτος μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Βυζαντίου Οἴκου-

δόλια ψέμματα. Ἡ γλῶσσα τοῦ συκοφάντη ἐχθρεύεται τὴν ἀ-
λήθεια. Καὶ νέους, καὶ γέρους, κι' ἄρχοντες, καὶ βασιλιάδες, τοὺς
κατέστρεψεν ἡ συκοφαντία. Καὶ κάθε συκοφάντης, ὅσο περισ-
σότερο εὐδοκιμοῦνε τὰ ἔργα του, τόσο καὶ μεγαλύτερη χαρὰ
αἰσθάνεται.

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

μενικός Πατριάρχης, ἐκληροδότησε τὴν παράδοσιν, τὴν ὁποῖαν περιεβλήθη διὰ τῶν προνομίων, ποῦ παρεχώρησε ὁ Μωάμεθ ὁ Πορθητῆς. Ἡ ζωὴ του ἐπὶ πεντακόσια χρόνια μετὰ τὴν ἄλωσιν ὑπῆρξε ζωὴ ποῦ κατωχύρωσε τὴν διὰ τῶν προνομίων τοῦ κατακτητοῦ παράδοσιν καὶ ἐνίσχυσε μὲ τὸ πνευματικὸ καὶ ἐκπολιτιστικὸ περιεχόμενό του αὐτὴν ταύτην τὴν θέσιν τῆς κατακτητρίας χώρας μεταξύ πολιτισμένου κόσμου τῆς Δύσεως. Κατὰ τὰ πεντακόσια δύο αὐτὰ χρόνια τῆς ζωῆς του ἐπὶ τῆς τουρκικῆς κυριαρχίας, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀντιμετώπισε ἀντιξοότητος καὶ βαρβαρότητας. Ἡ ἀναγνώρισις ὑπὸ τοῦ Πορθητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ ὡς ἀρχηγοῦ τῆς ὀρθοδοξίας, διὰ τῶν κεκτημένων δὲ πολιτικῶν προνομίων καὶ ὡς ἀρχηγοῦ τοῦ ὑποδούλου ἑλληνικοῦ ἔθνος, ἀπέτέλεσε πάντοτε τὴν ἀφορμὴν ἐχθρικῶν ἐκδηλώσεων, διωγμῶν καὶ βαρβαροτήτων. Λησμονοῦν τὰς ἐκδηλώσεις αὐτὰς οἱ σημερινοὶ κυβερνῆται· καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν δὲν ἔπαυσε νὰ διακηρύττη ὅτι ἡ Τουρκία ἐσεβάσθη κατὰ τοὺς πέντε καὶ πλέον αἰῶνας μετὰ τὴν ἄλωσιν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Λησμονοῦν ἀπαγχονισμοὺς πατριαρχῶν καὶ ἄλλων ἀνωτέρων κληρικῶν, ἔξαναγκασμοὺς παραιτήσεων, καταπατήσεις προνομίων τῶν ὀρθοδόξων καὶ περιφρονήσεις πρὸς θεσμοὺς καθιερωμένους καὶ κατωχυρωμένους. Προσποιοῦνται ὅτι ἀγνοοῦν ὅσα εἶπε πρὸς τὸν πρῶτον Πατριάρχην τῆς Ἀλώσεως ὁ Πορθητῆς σουλτᾶνος, παραδίδων εἰς αὐτὸν τὴν πατριαρχικὴν ράβδον ὡς σύμβολον τῆς πνευματικῆς του ἐξουσίας. «Πατριάρχευε, τοῦ εἶπε, ἐν εἰρήνῃ καὶ ἔχε τὴν φιλίαν ἡμῶν εἰς ὅ,τι ἔχεις ἀνάγκην καὶ θέλεις ἔχει πάντοτε τὰ προνόμια τοῦ προκατόχου σου». Τὸ Πατριαρχεῖον παρὰ τὰς διαβεβαιώσεις αὐτὰς τοῦ κατακτητοῦ ἔδοκίμασε καταθλιπτικὰς καὶ βασιανιστικὰς πιέσεις καὶ ἐπεμβάσεις τῶν κατόπιν σουλτάνων. Δι' αὐτοὺς ἦταν ἀπαράδεκτον τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Πορθητῆς εἶχε καταστήσει τὸν πρῶτον Πατριάρχην καὶ ἐκ παραδόσεως πλέον τοὺς διαδόχους του, πραγματικὸν ἐθνάρχην—«μιλέτ μπασῆ»—μὲ ἐκτεταμένην δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς Τουρκίας καὶ τῶν λοιπῶν χριστιανῶν. Στὴν δικαιοδοσία αὐτῆ τῆς κορυφῆς τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας περιλαμβάνετο καὶ ἡ δικαστικὴ του ἀρμοδιότης εἰς τὰ πνευματικὰ ζητήματα καὶ ἡ ἐξουσία ἐπὶ τῶν ποινικῶν ὑποθέσεων τῶν χριστιανῶν

Οἱ διωγμοὶ τῶν χριστιανῶν, ἡ καταπάτησις τῶν προνομίων καὶ τὸ κλείσιμο τῶν ἐκκλησιῶν μέχρι τῆς νυκτὸς τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1889, ὑπῆρξαν ἀπὸ τίς θλιβερώτερες σε-

λίδες τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν ἐκδηλώσεων τῶν Τούρκων κατὰ τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ στοιχείου. Μόλις κατὰ τέλος τοῦ 19ου αἰῶνος μετὰ τὴν πυκνότεραν ἐπαφὰς μετὰ τὴν ἀγγλικανικὴν ἐκκλησίαν, ἐσημειώθη βελτίωσις τῆς θέσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Αἱ εἰσαχθεῖσαι εἰς Τουρκίαν μεταρρυθμίσεις —Τανζιμάτ— ἐβελτίωσαν τοὺς ὅρους τῆς διοικήσεως τοῦ Πατριαρχείου. Κατηργήθη τὸ ἀπολυταρχικὸν σύστημα τοῦ «γεροντισμοῦ» καὶ εἰσήχθη τὸ 1859 ἀντιπροσωπευτικώτερον σύστημα διοικήσεως, πὺν ἴσχυσε μέχρι τῆς ὑπογραφῆς τῆς συνθήκης τῆς Λωζάνης. Πλείστα ἄλλα γεγονότα ἐτραυμάτισαν ἐν τῷ μεταξύ τὴν ὑπόστασιν τοῦ Πατριαρχείου. Ἀκλόνητον ἐν τούτοις αὐτὸ κατῴρθωνε πάντοτε νὰ ἐπιζῆ καὶ νὰ ἐκπέμπῃ τὴν λαμπρότητά του κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἀπολυταρχίας. Προήχθη καὶ ὑλικῶς καὶ πνευματικῶς ὥστε νὰ ἀντιπροσωπεύῃ εὐρύτατα ἀπέναντι τῆς Εὐρώπης τὸν ἐν Τουρκίᾳ κοινωτικὸν βίον, ὡς μὴ ὑπολοπιόμενον τοῦ πολιτισμένου βίου τῆς Δύσεως. Ἄλλ' ἢ δρᾶσις του ὠφέλησε καὶ αὐτὴν τὴν Τουρκίαν πολλαπλῶς. Μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ συντάγματος τὸ 1908 τὸ νεοτουρκικὸν καθεστῶς ἐπέβαλεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον νέας ριζικὰς μεταβολὰς καὶ δοκιμασίας. Ἡ σωβινιστικὴ πολιτικὴ τῶν νεοτούρκων μετὰ τὴν καθάρτησιν τοῦ σουλτανικοῦ καθεστῶτος ἐπεδίωξε νὰ μειώσῃ καὶ ἐξασθενήσῃ τὸ γόητρον καὶ τὴν θέσιν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ Φαναρίου. Καὶ ἐφόσον κατεῖχεν τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον διὰ δευτέραν φοράν ὁ μέγας ἡγέτης τῆς Ὀρθοδοξίας Ἰωακείμ ὁ Γ', αἱ προσπάθειαι τῶν νεοτούρκων ἐθραύοντο πρὸς τῆς τακτικῆς του καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ Πατριάρχου μετὰ τὴν δυνατὴν πνοή. Ἀπὸ τοῦ θανάτου ὁμως αὐτοῦ τὸ 1913 ἐπανελήφθη ἡ τακτικὴ τῶν διωγμῶν. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς ὁ Ε' καὶ ἡ περὶ αὐτὸν Ἱερὰ Σύνοδος, προεἴλθον εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ κλεισίματος τῶν ἐκκλησιῶν, μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν εὐσεβῶν τότε ῥώσων θὰ ἐγίνοντο καὶ πάλιν δεκτὰ τὰ προνομιακὰ αἰτήματα τοῦ Πατριαρχείου. Ἦταν παραμονὴς τοῦ Α' Παγκοσμίου πολέμου τότε. Ἄλλ' οἱ προστάται τῆς Ὀρθοδοξίας ἐπέδειξαν ἀδιαφορίαν τότε καὶ τὸ Πατριαρχεῖον ἠναγκάσθη νὰ διατάξῃ τὸ ἀνοιγμα τῶν ἐκκλησιῶν τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς, χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα τῆς σθεναρᾶς ἐκδηλώσεώς του. Ἡ μικρασιατικὴ καταστροφὴ καὶ ἡ ὑπογραφείσα εἰς τὴν Λωζάνην συνθήκη ὑπῆρξε τὸ συμπλήρωμα τῆς ἐκμηδενίσεως καὶ ἀποφιλώσεως τοῦ Πατριαρχείου ὅλων τῶν διοικητικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων. Ἐστερῆθη τῆς νόμιμης ιδιότητος ἐπὶ τῆς συνάψεως καὶ λύσεως τῶν γάμων τῶν ὀρθόδοξων χριστιανῶν καὶ περιωρίσθη εἰς τὰ καθαρῶς θρησκευτικὰ του καὶ πνευματικὰ καθήκοντα. Ἡ προβολὴ τοῦ Πάπα-Εὐτύμου

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ «ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ»

Ὑπὸ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Παιδαγωγήση στήν ἀκεραιότητα τοῦ ἥθους.

Ὁ νόμος δὲν ἐπέτρεπε στὸν Ἰσραηλίτη νὰ σπείρη στ' ἀμπέλι του ταυτόχρονα δυὸ εἰδῶν σπόρους· οὔτε καὶ νὰ ζεψῆ στοῦ ἴδιου ἀλέτρι γαϊδούρι καὶ μοσχάρι· οὔτε καὶ νὰ φορέσῃ δίκλωστην ἐνδυμασία, πού τὸ ὑφάδι της δηλαδὴ ἦτανε ἀπὸ λινάρι καὶ ἀπὸ μαλλι μαζί. (Δευτ. κβ', 9, 10, 11). Καὶ μ' αὐτὸ ζητοῦσε νὰ παιδαγωγῆσῃ ὁ νόμος τοὺς πολίτες στήν ἀκεραιότητα καὶ στήν ἀφιλοπραγμοσύνη, καὶ στήν εἰλικρίνεια τοῦ ἥθους, καὶ στήν εὐθύτητα. Τὸν ἐδίδασκε, νὰ μὴν ἐνδιαφέρεται γιὰ πράγματα περιττά, νὰ μὴν ἀνακατώνῃ τ' ἀταίριαστα καὶ

ὑπῆρξε ἓνα ἀπὸ τὰ μέσα τῆς ἐξουθενώσεως τοῦ Πατριαρχείου ὡς κορυφῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ σειρά ἄλλων ἐχθρικῶν ἐκδηλώσεων, ὅπως αἱ ἀπελάσεις τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινίου τοῦ Στ' καὶ βραδύτερον ἄλλων ἱεραρχῶν, τὰ βάρβαρα γεγονότα τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1956 μὲ τὴν ἐπίθεσι κατὰ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ αἱ συνεχιζόμεναι σήμερον ἀπειλαὶ περὶ τῆς τελειωτικῆς ἐκδιώξεως τοῦ Πατριαρχείου ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς ἀπελάσεως χιλιάδων ἐλλήνων συμπληρώνουν ἓνα πρόγραμμα ἐξοντωτικόν, ἀντίθετον ἐντελῶς πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς κοινῆς ἐννοίας τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Ἄς διακηρύττουν οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀγκύρας ἐνώπιον τῶν διεθνῶν ὀργανώσεων καὶ εἰς τὸν διεθνή τύπον, ὅτι ἡ τουρκία ἐσεβάσθη τὸ Πατριαρχεῖον ἐπὶ πεντακόσια δύο χρόνια καὶ ὅτι δὲν πρόκειται νὰ θίγῃ τὴν θέσιν του, ἐφόσον περιορίζεται εἰς τὰ καθαρῶς θρησκευτικὰ του καθήκοντα. Τὰ γεγονότα πού ἐσημειώθησαν εἰς τὸ πέρασμα τῶσων ἐτῶν μαρτυροῦν ὅτι οἱ τοῦρκοι ἀθετοῦντες κάθε τους ὑπόσχεση καὶ παραγνορίζοντες κάθε ὑποχρέωσιν ἠθέλησαν καὶ κατεπάτησαν πρωτίστως εὐθύς μετὰ τὴν ἄλωσιν τὰ προνόμια, πού παρέσχεν εἰς τὸν Γεννάδιον Σχολάριον, τὸν πρῶτον Παριάρχη καὶ ἐθνάρχην τῶν ἀλυτρώτων ὁ Πορθητῆς Μωάμεθ.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

νά μὴ σμίγη τ' ἄσμικτα. Καὶ ἡ ἐντολὴ αὐτὴ μεταφέρεται κι' ἀφοροῦσε, ὄχι μονάχα τὶς ἐξωτερικὲς τοῦ ἀνθρώπου ἐνέργειες, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐσώτερο καὶ τὸν βαθύτερο του κόσμου· ἀπὸ τὴν καλλιέργεια τοῦ χωραφιοῦ δηλαδὴ στὴν καλλιέργεια τῆς καρδιάς, ἀπὸ τὴν ἐνδυμασία τοῦ κορμιοῦ, στὴν φορεσιὰ τῆς ψυχῆς, πού ἔπρεπε νᾶναι ἀπλοϊκὴ κι' ἀπλαστὴ κι' ἀπροσποίητη· αὐτὰ, λέει ὁ Θεοδώρητος, ὁ νομοθέτης ἐδίδασκε τὸν πολίτη νὰ φιλοσοφῇ, νὰ περιορίζεται μόνο στ' ἀπαραίτητα, καὶ ν' ἀποφεύγη τὶς ἀνοησίες καὶ τὸν καλλωπισμό· κι' ἐνομοθετοῦσε τὴν σεμνότητα καὶ τὴν κοσμιότητα, πού μ' αὐτὰ κατορθώνεται ὁ ἄριστος βίος. Καί, λέει ἀκόμη, πὼς ἀπαγόρευε τὶς παράταιρες ἐνώσεις, ἐπειδὴ, ἦτανε περισσότερο βλαπτικὲς παρά ὠφέλιμες. Ὁ ἀχόρταγος π.χ. γεωργὸς ἐλπίζει κέρδος μεγαλύτερο ἀπὸ τ' ἀμπέλι του ἢ ἀπὸ τὸ χωράφι του, ἀπὸ τὴν σπορὰ του μὲ διαφορὸς καρπούς· εἶναι βέβαιο ὅμως, πὼς ἀπὸ τὴν τέτοια καλλιέργεια τ' ἀποτελέσματα δὲν εἶναι καλὰ· καὶ οἱ καρποὶ καὶ λιγώτεροι εἶναι καὶ χειρότεροι. Κι' ἔτσι καὶ τὴν ἀπληστία τοὺς καταπολεμᾷ, μὰ καὶ τοὺς γεωργοὺς ὠφελεῖ, γιὰτὶ ἡ γῆ τοὺς ἀποδίνει καὶ περισσότερα καὶ πολὺ καλύτερα καρπίσματα».

Τὸ ἴδιο μπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεὶς καὶ γιὰ τὰ ὕφαντά, πού ἔχουν διαφορετικὸ στημόνι· οἱ ἐνδυμασίες πού γίνονται ἀπ' αὐτὰ δὲν εἶναι καθόλου γερὲς κι' ἀνθεκτικὲς· κι' ἂν σμίξης ἐπίσης στὸ ἴδιο ἀλέτρι δυὸ διαφορετικὰ ζῶα, ἐπειδὴ δὲν συμφωνοῦνε καὶ δὲν ταιριαζοῦνε, τ' ὄργωμα τοῦ χωραφιοῦ δὲν γίνεται καλὸ, ὅπως λέει κι' ὁ Λατίνος ποιητής:

Disparibus bobus non bene fertur aratrum

Ἐπὶ διαφορετικὰ βώδια ζευγάρι καλὸ δὲν γίνεται

Ἄξιοπρόσεκτος κι' ἀξιοσέβαστος ἀπὸ τοὺς Ἱεροκήρυκες νόμος.

Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς Ἱεροκήρυκες, πού ἔργο τους εἶναι

νά μεταδίδουν στο λαό τὸ θεῖο κήρυγμα, φιλοτιμοῦνται νά ἐνώνουν, μαζί με τὴν διδασκαλία, πού ἔχομε παραλάβει οἱ πιστοὶ—ἢ ἀπὸ τὶς ἱερές Γραφές ἐξ ἀποκαλύψεως, ἢ ἀπὸ τὰ συγγράμματα τῶν θεοφόρητων Πατέρων, ἀπὸ θεϊαν ἔλλαμψη—νά ἐνώνουν, εἶπα, ὅλη τὴν ἄδεια φλυαρία τοῦ μάταιου κόσμου· πού τὴν βρίσκομε νά προσφέρεται ἀπλόχερα στὰ διάφορα δειλὰ κι' ἀνίσχυρα φιλοσοφικὰ συστήματα, ἢ στὰ μυθοπλαστικὰ καὶ ψευδολόγα κατασκευάσματα τῶν λογογράφων καὶ τῶν ποιητῶν.

Ἄλλοίμονον! Μέσα στὸν ἴδιο τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου, μέσα στὸ θεοφύτευτο ἀμπέλι Σωρῆκ, ἀποτολμᾶς, σπερμολόγε μου, νά σπέρνης τὶς ποικιλίες σου αὐτές, πού εἶναι σπόροι, ὄχι μόνον διαφορετικοί, καὶ συχνὰ ξένοι κι' ὅλως διόλου ἐνάντιοι κι' ἀντίμαχοι; Νὰ ξέρης λοιπόν, πὼς γίνεσαι ἐργάτης ἀπιστος, καὶ πὼς ἡ ἐργασία σου αὐτὴ εἶναι ὅλως διόλου ἀδόκιμη κι' ἀκατάλληλη, καὶ πὼς εἶναι ἀπαγορευμένη· «Οὐ κατασπερεῖς τὸν ἀμπελῶνά σου διάφορον». Δὲν θὰ σπείρης δυὸ λογιῶν τ' ἀμπέλι σου. (Δευτ. κβ', 9).

Μὲ τὸν τρόπο, μὲ τὸν ὅποιον κάνεις τὸ ἔργο σου αὐτό, ἐνώνεις καὶ ἀνακατεύεις μαζί με τοὺς θεηγόρους Πατέρες τοὺς μυθοπλάστες ποιητὲς καὶ μετὰ τοὺς μεγαλόστομους καὶ κομπορρήμονες σοφιστὲς· κι' ἔτσι, θέλεις νά ζέψης στὸ εὐαγγελικὸ ἀλέτρι, τὸ μοσχάρι, τὸ ἡμερο καὶ καθαρῶν ζῶο, μαζί με τὸ γαῖδούρι, πού εἶναι ζῶο παράλογο κι' ἀκάθαρτο. Αὐτὸ ὅμως σ' ἀποδείχνει παράνομο γεωργό· ἐπειδὴ εἶναι ἀπαγορευμένο· «Οὐκ ἀροτριάσεις ἐν μόσχῳ καὶ ὄνῳ ἐπὶ τὸ αὐτό». Ἐσὺ καμαρώνεις περισσότερο, γιὰ τὴν φανταχτερὴ καὶ παράξενη περιβολή σου μετὰ τὴν κοσμικὴ, ἐξωτερικὴ καὶ ἀποκτηνωτικὴ σοφιστεία, παρὰ γιὰ τὸν στολισμὸ σου, μετὰ τὴν ὠφέλιμη καὶ τὴν σωστικὴ διδασκαλία τῆς εὐαγγελικῆς ἀλήθειας, γιὰ τὴν ὁποῖαν ἔπρεπε νά ὑπερηφανεύεσαι. Ἡ ἐσὺ ἐπιτηδεύεσαι, νά ἀνεβῆς ἐπάνω στὸν ἱερὸν ἄμβωνα, ντυμένος μετὰ φόρεμα πού εἶναι ὑφασμένο

μὲ ἄλλο στημόνι καὶ μ' ἄλλο ὑφάδι, σὰ νὰ πρόκειται νὰ παρουσιασθῆς σὲ θέατρο, μ' ἀλλόκοτο δηλαδὴ καὶ κίβδηλο καὶ τερατώδικο καὶ θεατρῖνικο πραγματικὰ σχῆμα, ἐνῶ τὸ ξέρεις καλά, πὼς αὐτὸ σοῦ εἶναι ἀπαγορευμένο· «Οὐκ ἐνδύσῃ κίβδηλον, ἔρια καὶ λῖνον ἐπὶ τὸ αὐτό». Νὰ μὴ φορέσῃς κίβδηλο φόρεμα, πού νᾶναι ἀνακατωμένο τὸ λινάρι μὲ τὸ μαλλί. (Δευτ. κβ', 11).

Ἐσύ νομίζεις—καὶ τὸ ξέρω αὐτὸ καλά—πὼς μ' αὐτῆ σου τὴν σπερμολογία, τὴν ἀλλαξομορφία καὶ τὸ ἀλλοπρόσαλλο κήρυγμα, ἂν καὶ ἀθετῆς ὅπωςδήποτε τὴν καθαρὰ τὴν ἀναλλοίωτη καὶ τὴν ἀκίβδηλη διανομὴ τοῦ Εὐαγγελικοῦ λόγου, ὅμως κερδίζεις ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος τὴν φήμη καὶ τὴν ὑπόληψη ἀνθρώπου σοφοῦ ἀνάμεσα στοὺς ἀκροατὲς σου, ἀνθρώπου πού εἶναι πολυμορφωμένος καὶ πολύξερὸς καὶ πολυδιαβασμένος. Ἡ ἴσως στοχάζεσαι κι' αὐτό, πὼς μὲ τὴν ποικιλία δηλαδὴ τῶν πολλῶν ἢ διαφόρων καρυκευμάτων, πού μ' αὐτὰ στολίζεις τὰ φαγητὰ πού προσφέρεις, εὐχαριστεῖς τὴν λιχουδιά τῶν συνδαιτημόνων σου, καὶ πὼς τοὺς ἀνοίγεις πολὺ περισσότερο τὴν ὄρεξή τους. Δὲν συλλογίζεσαι ὅμως, πὼς βαραίνεις καὶ πὼς καταστρέφεις τὸ στομάχι τῶν περισσώτερων ἀπὸ αὐτοὺς πού συμποσιάζεις· κι' ὅτι ἀπὸ τοὺς ἄλλους πού σ' ἀκοῦνε, ὅποιος εἶναι συνετὸς κι' εὐσεβὴς καὶ μορφωμένος, ἀντὶ νὰ εὐχαριστῆται καὶ νὰ οἰκοδομῆται ἀπὸ τίς τέτοιες πνευματικὲς διδασκαλίες, ἀηδιάζει περισσότερο, καὶ σὲ κατηγορεῖ, καὶ φεύγει ἀπὸ τὴν ἀκρόαση τοῦ λόγου σου, λέγοντας, πολὺ ταιριασμένα, ἐκεῖνο πού εἶπε ὁ θεῖος ψαλμογράφος· «Διηγῆσαντο μοι παράνομοι ἀδολεσχίας, ἀλλ' οὐχ ὡς ὁ νόμος σου, Κύριε».

Τὸ τέτοιο εἶδος τῶν Ἐκκλησιαστικῶν λόγων, πού αὐτῆ τῆ στιγμῇ ἐλέγχω, κι' ἐγὼ ὁ ἀνόητος καὶ παραπλανημένος τὸ νόμιζα κάποτε καλὸ κι' εὐδόκιμο, καὶ τὸ ἐπιτηδευόμουνα, ὅπως ἤμποροῦσα, ὅπως κι' ἐσύ, ἀδελφέ μου. Κι' ἐξεγελάσθηκα ὁ ἄθλιος κι' ὡς πρὸς αὐτό, ὅπως καὶ σὲ πολλὰ ἄλλα. Γρήγορα ὅμως ἀνένηψα μὲ

τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ καὶ τὸ κατάλαβα καλά, πὼς ἦ τέτοια κατάχρηση—ὄτι δὴ ποτε κι' ἂν πιστεῦῃ ὁ ἀπλοῖ-
κὸς λαὸς γιὰ τὸν θεατρικὸν ἱεροκῆρυκα—ἔχει σὰν ἀπο-
στολή, νὰ μὴν ὠφελῇ καθόλου ἢ πάρα πολὺ λίγο τὸν
ἀκροατὴ, φέρνει δὲ βαρεῖα κατάκριση καὶ μεγάλη εὐ-
θύνη σ' αὐτὸν ποὺ διδάσκει.

Εἶναι βέβαια κάποιες ὑποθέσεις λόγων—δὲν μοῦ δια-
φεύγει αὐτὸ—ποῦ σ' αὐτὲς δὲν ἔχει τόπον ὁ ἔλεγχος ποῦ
ἀνάφερα. Κι' αὐτὲς εἶναι ὑποθέσεις λόγων γιὰ κάποια
ζητήματα ἐπιστημονικά, ποῦ γι' αὐτὰ χρειάζεται μιὰ
ἰδιαίτερη ἐξέτασή τους. Ἡ ὅταν ἀναγκάζεται κανεὶς
ν' ἀπαντήσῃ σὲ διάφορα μωρολογήματα ἢ σὲ κάποιες
φιλοσοφιστίες· ἢ κι' ὅταν ἀντιμάχεται πρὸς τὶς εἰδω-
λοατρικὲς μυθολογίες καὶ φλυαρίες· ἢ ὅταν διαπρα-
γματεύεται κανεὶς γιὰ κάποιες αἰρετικὲς διδασκαλίες καὶ
παραδογματισμούς, κι' ἀγωνίζεται, γράφοντας ἢ ὁμι-
λώντας, ν' ἀνασκευάσῃ τὴν ψευτιά τους καὶ νὰ ξεδια-
λύνῃ τὴν ἀλήθεια. Τότε ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἀνάγκη τὸ ἐπι-
τρέπει, ἢ μᾶλλον τὸ ἐπιβάλλει, νὰ παίρῃ καὶ νὰ μετα-
χειρίζεται κανεὶς καὶ τὶς κοσμικὲς σοφίες· γιατί βλέ-
πομε κι' ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς θεοφόρους Πατέρες ἀσχο-
ληθῆκανε καὶ μὲ τὸ εἶδος αὐτὸ τῶν λόγων. Διαβάζομε
ἄλλως τε, πὼς κι' αὐτὸς ὁ θεῖος Ἀπόστολος δὲν ἀπα-
ξίωσε νὰ μεταχειρισθῇ, ποῦ καὶ ποῦ, κάποιο ποιητικὸ
παιγνιδιάρικο στίχο· ὅπως π.χ. «Κρῆτες, ἄνα, σεῖο Διὸς
τάφον ἐτεκτῆναντο» (Πρὸς Τίτον α' 12) καὶ «Κρῆτες
ἀεὶ ψεῦσται»¹.

Οἱ τέτοιες ὅμως προσπάθειες παραμένουν ἔξω ἀπὸ
τὸν κύριον σκοπὸ τοῦ κηρύγματος· γιατί ὅλη ἡ προσοχὴ
καὶ ἡ κυρία προσπάθεια τοῦ Εὐαγγελικοῦ διδασκάλου
πρέπει νὰ στρέφεται στὴν κατήχηση τῶν δογμάτων καὶ
τῶν ἀγίων μυστηρίων τῆς πίστεως, καὶ στὴ διόρθωση καὶ
τὴν καλυτέρευση τοῦ ἤθους τῶν ἀκροατῶν τους. Καὶ γιὰ

1. Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται· καὶ γὰρ τάφον, ὃ ἄνα, σεῖο Κρῆτες ἐτεκτῆ-
ναντο, οὐ δ' οὐ θάνεις· ἐστὶ γὰρ ἀεὶ. (Καλλιμάχου ὕμνος στ. 8-9).

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Ἡ ἐν Κυρίῳ καύχησις

Ἡ καύχησις εἶναι μιὰ λέξις ἠθικὰ ἀδιάφορη. Μπορεῖ δηλαδὴ νὰ ἔχη εἴτε καλὸ κι' εὐλογημένο περιεχόμενο εἴτε κακὸ καὶ σατανικόν. Ὄταν κανεὶς καυχᾶται ἀπὸ ἐγωϊσμό, ἀπὸ ὑπόληψιν πρὸς τὸν ἑαυτό του, τότε τὸ περιεχόμενο τῆς καυχῆσεώς του εἶναι ἡ ἁμαρτία τῆς ὑπερηφάνειας, ἓνα περιεχόμενο ἐωσφορικόν. Ἀλλὰ ὑπάρχει καύχησις καὶ στὸν ταπεινόφρονα ἄνθρωπο, τὸν ἀληθινὸ χριστιανόν; Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ καυχᾶται κανεὶς, ὅταν δὲν ἔχει καμμιά ἰδέα γιὰ τὸν ἑαυτό του; Ὄταν μόνο πταισματα καὶ μηδαμινότητα τοῦ καταλογίζῃ; Ὁ θεὸς Παῦλος μᾶς λέγει, ὅτι κι' ὁ ἀκίβδηλος χριστιανός, ὁ ἀληθινὰ ταπεινόφρων, μπορεῖ ἢ μᾶλλον πρέπει νὰ καυχᾶται. Πῶς; Ἐν Κυρίῳ. Γράφει ὁ πρῦτανις τῶν Ἀποστόλων, στὴ Β' πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολή, ι' 17: «Ὁ καυχώμενος ἐν Κυρίῳ καυχάσθω». Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ δοτήρας κάθε ἀγαθοῦ. Ὅ,τι καλὸ ἔχουμε, τὸ οφείλουμε σ' Αὐτόν. Μποροῦμε νὰ καυχηθοῦμε γιὰ κάθε τέτοιο καλόν, ἀποδίδοντάς το στὸν Κύριο. Ἡ ταπεινοφροσύνη δὲν εἶναι μονάχα στέρησις, ἀλλὰ καὶ σώρευσις. Ὅχι μόνο ἀποκόβει καὶ πετᾷ μακριὰ τὸν ἐσωστρεφεῖ ἔπαινο, ἀλλὰ καὶ φέρνει στὴ μέση τὸν ἔπαινο πρὸς τὸν Θεόν. Ἀμετρα στερεῖ τὸν ἄνθρωπο κάθε ἰδέας γιὰ τὸν ἑαυτό του κι' ἄμετρα σωρεῖ τὸν ὕμνο, τὴ δοξολογία, τὴν εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεόν, γιὰ ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος ἔχει καλὸ μέσα του καὶ στὴ ζωὴ του. Αὐτὸς ὁ ὕμνος, αὐτὴ ἡ δοξο-

μιὰ τέτοια διδασκαλία κάθε Ἱεροκλήρυκας μπορεῖ ν' ἀντλή ἀφθόνα καὶ ἀπὸ τὶς Ἱερὰς Γραφάς, κι' ἀπὸ τοὺς Συνοδικοὺς θεσμοὺς καὶ κανόνες, κι' ἀπὸ τὰ συγγράμματα τῶν θεοφόρων Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τέλεια τὸ καθήκόν του ἂν βέβαια πρόθεσή του καὶ σκοπὸς του δὲν εἶναι νὰ ἐπιδειχθῇ σοφὸς καὶ πολύγνωνρος καὶ σπουδαῖος Ἐπιστήμονας, ἀλλὰ νὰ κηρύξῃ τὸν «Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τοῦτον ἑσταυρωμένον» (Κορ. β' 2).

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

λογία, αὐτὴ ἡ εὐχαριστία εἶναι τὸ ἅγιο περιεχόμενο τῆς χριστιανικῆς καυχήσεως, τῆς ἐν Κυρίῳ καυχήσεως.

Ἡ δλέθρια στρέβλωσις

Στὴ Β' καθολικὴ Ἐπιστολὴ τοῦ, ὁ Ἀπόστολος Πέτρος γράφει (γ' 15, 16) : «Τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἠγείσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν αὐτῶ δοθεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐτοῖς περὶ τούτων, ἐν οἷς ἔστι δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν». Ὁλόκληρη ἡ Ἁγία Γραφή βρίσκεται μπροστὰ μας σὰν ὁ μόνος δρόμος τῆς σωτηρίας. Αὐτὴ μᾶς δείχνει τὴν Ἐδέμ καὶ μᾶς ὁδηγεῖ ἐκεῖ. Ὁ θεῖος Χρυσόστομος λέγει, ὅτι χωρὶς τῆ γνώσι τῆς Γραφῆς εἶναι ἀδύνατο νὰ σωθοῦμε. Δὲν ὑπάρχει πουθενὰ ἄλλοῦ τὸ φῶς κι' ἡ δύναμις γιὰ τὴν ἐπιστροφή στὴν οὐράνια πατρίδα μας. Κι' ὅμως ἡ Γραφή γίνεται μέσο ἀπώλειας σὲ ὠρισμένες περιπτώσεις. Ὅχι γιατί ἡ ἴδια φταίει καθόλου, ἀλλὰ γιατί ἡ ἀμαρτία ἔχει τόσο μεγάλη τέχνη, ὥστε κατορθώνει νὰ παρουσιάσῃ μερικὸς ἀπὸ τοὺς πολλοὺς δρόμους τῆς σάν τὸν μοναδικὸ δρόμο τῆς σωτηρίας, σάν τὸν δρόμο τῆς Γραφῆς. Ζεπλανεύει ψυχὲς ὄχι μονάχα ἔξω ἀπὸ τὴ Γραφή, ἀλλὰ καὶ μέσα ἀπ' αὐτή. Εἶναι ἡ περίπτωσις τῶν ἀμαθῶν κι' ἀστηρίχτων ψυχῶν, ποὺ θυμίζει ἐδῶ ὁ κορυφαῖος Πέτρος. Ἀμαθῶν κι' ἀστηρίχτων στὰ τῆς ἀληθινῆς θεογνωσίας. Οἱ ψυχὲς αὐτὲς δὲν ὑπάρχουν ἔξω ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ, στὸν χῶρο τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς ὀλότλης ἀγνοίας. Εἶναι ψυχὲς ποὺ νομίζουν ὅτι πιστεύουν κι' ὅτι πατοῦν στὸν δρόμο τοῦ Θεοῦ, στὸν δρόμο τῆς Γραφῆς. Μελετοῦν τὴ Γραφή. Ἀλλὰ ἔχοντας ὄχι ἴσια πρααίρεσι, στρεβλῶνουν κάποια νοήματά της δυσνόητα, ποὺ τὶς ἀπλὲς ψυχὲς ὄχι μόνο δὲν τὶς ζημιώνουν, ἀλλὰ τὶς ὠφελοῦν ὅπως κι' ὅλα τὰ ἄλλα νοήματά της. Κι' ἔτσι βρίσκουν οἱ ψυχὲς αὐτὲς στηρίγματα γιὰ νὰ κακοδοξοῦν, γιὰ νὰ μπλέκονται στὴν αἵρεσι. Πέφτουν στὴν ἀπώλεια ὄχι ἐπειδὴ δὲν ἄκουσαν τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἐπειδὴ τὸν πῆραν στραβά. Ἀμαθεῖς κι' ἀστηρίχτοι εἶναι πολλοί. Δὲν ἔχουν ὅμως ὅλοι αὐτὸ τὸ κατάντημα. Ἀκούοντας μὲ ταπεινῶσι κι' ἀπλῆ διάθεσι τῆς καρδιᾶς τὴ διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας οἱ μὲν, βγαίνουν ἀπὸ τὴν ἀμάθειά τους καὶ καταρτίζονται σὲ στερεὰ μέλη τοῦ μυστικοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἀκούοντάς τη μὲ πεποίθησι στὴ δική τους κρίσι καὶ μὲ στρεβλὴ διάθεσι τῆς καρδιᾶς οἱ δέ, τὴν παρερμηνεύουν, διαφωνοῦν μαζί της κι' ἔτσι ναυαγοῦν, χάνοντας τὴν ὀρθοδοξίαν.

Ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Διαβόλου

Ὁ Ἄντιδικὸς ἐπιδιώκει μὲ κάθε τρόπο νὰ μᾶς συντριψῆ τὸ φρόνημα, νὰ μᾶς λυγίσῃ τὴ διάθεσι ἀντιστάσεως καὶ νὰ πετύχῃ ἔτσι τὴν ἀπώλειά μας. Ἄν ἔμεις κάνομε τόσο ἀγῶνα γιὰ νὰ σώσουμε τὴν ψυχὴ μας καὶ νὰ κερδίσουμε τὸν παράδεισο, ἀγωνίζεται κι' ὁ Διάβολος γιὰ νὰ μᾶς ξεστρατίσῃ ἀπὸ τὸν δρόμο τοῦ θείου θελήματος καὶ νὰ μᾶς φέρῃ στὴν κόλαση. Δὲν θέλει νὰ παρατήσῃ τὸν ἀγῶνά του αὐτὸν ποτέ. Ὅσο βρισκόμαστε στὸ στάδιο τοῦ παρόντος κόσμου, ὅσο εἴμαστε στὴν ἐδῶ κάτω ζωὴ, εἶναι ὁ ἀντίπαλός μας πάντα παρὼν μπροστά μας, πάντα ἐπιθετικὸς καὶ πολυμήχανος, μὲ μιὰ ἀπεριόριστη ἀκάθιστη ἐπιμονή. Ἡ μήπως ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Διαβόλου ὑπάρχουν περιπτώσεις ποὺ σπαζεῖ κι' ἔχει διαλείμματα ; Συμβαίνει τὸ δεύτερο. Ἡ ἐπιμονὴ ἡ δική του εἶναι πράγματι μεγάλη, ἀλλὰ ὁ Χριστιανός, ἂν πιστεύῃ φλογερὰ στὸν Θεό, μπορεῖ νὰ τοῦ ἀντιπαρατάξῃ μιὰ πιὸ μεγάλη ἐπιμονὴ κι' ἔτσι νὰ τὸν καταισχύνη, νὰ τὸν θέσῃ ἐκποδών. Τὸ βεβαιώνει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα μὲ τὴ γραφίδα τοῦ Ἀποστόλου Ἰακώβου (δ' 7) : «Ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν». Ἄν ἡ ἀντίστασις σας εἶναι κρατερὴ κι' ἐπίμονη, ὁ Διάβολος στὸ τέλος θὰ τὰ μαζέψῃ καὶ θὰ φύγῃ. Βέβαια, θὰ ξαναγυρίσῃ, μόλις ξαναβρῆ τὴν εὐκαιρία. Ἀλλὰ ἡ ἐπιμονὴ σας μπορεῖ νὰ ἔχῃ πάντα τὴν τελευταία λέξι, κατατροπώνοντας τὴ δική του κάθε φορὰ. Ἡ ἀμαρτία ἔχει δύναμι ἀνυπολόγιστη κι' οὔτε πρέπει νὰ τὴν ὑποτιμάμε. Ἀλλὰ ἡ δύναμις αὐτὴ δὲν εἶναι ἀνεξάντλητη καὶ τὸ πείσμά της δὲν εἶναι ἀπεριόριστο. Ἡ δύναμις τῆς θείας χάριτος, ποὺ πλημμυρίζει τὴν ὑπόστασι τοῦ ἀληθινοῦ Χριστιανοῦ, εἶναι ἄπειρα ἀνώτερη ἀπὸ τὴ δύναμι τοῦ Διαβόλου κι' ἔχει μιὰ ἐπιμονὴ ἀσύγκριτα μεγαλύτερη, ἀρκεῖ νὰ μὴ λιποψυχᾶμε, ἀρκεῖ νὰ ἀντιστεκόμαστε μαζί μὲ τὸν Θεό. Ἔτσι, πάντα, χωρὶς ἐξαιρέσι, θὰ τρέπουμε σὲ φυγὴ τὸν Διάβολο. Ἡ ἀντίστασις τῆς πίστεως εἶναι ἰσχυρότερη ἀπὸ τὴν ἐπίθεσί του καὶ τὸ ἀποτέλεσμα καταγράφεται στὸ ἐνεργητικὸ τῆς πρώτης.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
 Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
 Ὁδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι - Τηλέφ. 227.689.

Ο ΨΕΥΤΟΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΑΠΑ-ΕΥΘΥΜ

(Ἐνῶ οἱ Τοῦρκοι εἰς τὴν χώραν μας ζοῦν μὲ ἀπόλυτον ἐλευθερίαν καὶ μὲ ὅλας τὰς ἀνάσεις των, ὅπως ἐπιβάλλει τοῦτο καὶ ἡ χριστιανικὴ μας συνειδησις καὶ ὁ ψυχικὸς μας πολιτισμὸς, οἱ Ἕλληνες τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑποφέρουν, ὅπως εἶναι γνωστὸν, τὰ πάνδεινα. Καὶ ὅσοι δὲν ἐκδιώκονται, δημευομένων τῶν περιουσιῶν των, φεύγουν μόνοι των, ἐγκαταλείποντες τὰ πάντα. Τὸ δὲ πάνσεπτον Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἡ Μητέρα Ἐκκλησία μας, ὑφίσταται ἀπηνεστάτην δίωξιν, χρησιμοποιουμένου πρὸς τοῦτο τοῦ περιβοήτου Παπα-Εὐθύμ. Ποῖος ἕμως εἶναι οὗτος, τὸν ὁποῖον χρησιμοποιεῖ ὡς ἀνδρείκελον ἡ Ἄγκυρα; Τὴν ἀπάντησιν παρέχει ἡ διαζωγράφησις του ἀπὸ τὸν ἐκλεκτὸν συνεργάτην κ. Βασ. Ἡλιάδην, ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη προσφάτως εἰς τὸν «Ταχυδρόμον» καὶ τὴν ὁποῖαν ἀναδημοσιεύομεν, διὰ νὰ καταδειχθῇ μὲ ποίας ποιότητος ἀνευδοιάστους ἀνθρώπους ἐπιχειρεῖται ἡ ἔλωσις τοῦ θρόνου τῶν Χρυσοστόμων καὶ τῶν Φωτίων).

Ἐνα ὄνομα πού εὐθύς μετὰ τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν ἐξελίχθη σὲ σύμβολο ἀθλιότητος, προδοσίας καὶ ἀρπακτικότητος. Ἀναστάτως τὸν Ὁρθόδοξο ἑλληνισμὸν τῆς βασιλίδος, ἔφερε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον σὲ τραγικὰ δυσχερῆ θέσιν καὶ ἐξευτέλισε θρησκείαν καὶ πατρίδα. Τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶχε ἀπὸ τότε πολλὰς ἐμφανίσεις. Ἄλλοτε θορυβῶδεις καὶ ἄλλοτε ὑπὸ ἀτμόσφαιρα πάντα σκιερῆ, ἀλλὰ γεμάτη ὑπουλότητα καὶ ραδιουργία. Μάταια πιστεύτηκε, ὅτι θὰ ἔσβηνε μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου τὸ ὄνομα καὶ ἡ δρᾶσις του. Ὑπῆρξε τέτοιο τὸ θράσος του, ὥστε ὁ ἀνθρώπος πού ἐμφανιζόταν μὲ μιὰ τόση πολλαπλὴ μορφή ἀθλιότητος νὰ μὴ ἀπογοητευταὶ καὶ νὰ μὴ ὑποχωρῇ. Ἀντίθετα, δὲν ἔπαυε νὰ δείχνῃ διαθέσεις μεγαλύτερης ἀρπακτικότητος καὶ προδοσίας. Οἱ διαθέσεις του τῶν τελευταίων ἡμερῶν ἔφεραν αὐτὸν καὶ τὴν κλίκα του σὲ ἀποκρουστικὴ ἐπιφάνεια. Ἡ αὐτοανακήρυξίς του τὶς τελευταῖες αὐτὲς μέρες σὲ Πατριάρχην τῆς Τουρκορθόδοξης ἐκκλησίας καὶ ἡ διαρπαγὴ ἀπὸ μέρους τοῦ αὐτοχειροτόνητου γυιοῦ του δυὸ ἀκόμη ἐκκλησιῶν τῆς ἐνορίας τοῦ Γαλατᾶ τῆς Πόλης, ρίχνουν ἀπλετο φῶς στὴν ἀπαίσια μορφή καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ ἀνατολίτη αὐτοῦ ἀποστάτη ρασοφόρου.

Ἡ καταγωγὴ του εἶναι ἀπὸ ἓνα χωριὸν τοῦ Πόντου, τὸ Ἄκ Ντάγ Μαντέν. Φοιτήσας στὴν ἀρχὴ σὲ ἑλληνικὸν σχολεῖον, διέκοψε σύντομα τὴ φοίτησίν του γιὰ νὰ ἐγγραφῇ στὸ τουρκικὸν σχολαρχεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀποφοίτησε γνώστης ἐντελῶς τῆς τουρκικῆς γλώσσας. Κρυπτόμενος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πρώτου πολέμου στὸ Γιντζὴ Ντερὲ τῆς Καισαρείας γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν τουρκικὴν στρατολογίαν, ἐπέτυχεν νὰ χειροτονηθῇ σὲ ἱερέα καὶ νὰ τοποθετηθῇ στὴν περιοχὴ τοῦ Κεσκίν. Χαρακτήρας βίαιος καὶ αὐταρχικὸς, ἀλλὰ καὶ πανοῦργος καὶ ἐπιτήδειος προσήλκυσε τὴν προσοχὴν Τούρκου βουλευτῆ τοῦ Σερέφ βέην, ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς παράγοντας τοῦ Κεμαλικοῦ

καθεστῶτος. Ὁ Τοῦρκος βουλευτὴς ἔβαλε στὸν παπᾶ Εὐθύμ τὴν ἰδέα νὰ τεθῆ ἐπὶ κεφαλῆς ἐπαναστατικοῦ κινήματος ἐναντίον τοῦ Πατριαρχείου τοῦ Φαναρίου καὶ νὰ ἰδρῶσι αὐτοκέφαλη τουρκορθόδοξη ἐκκλησία, ἡ ὁποία οὐδεμία ἐξάρτηση ἢ ἀπλῆ ἐπαφὴ ἔστω θὰ διατηροῦσε μὲ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο. Ὁ ρασοφόρος τοῦ Κεσκίν, συνδυάζων μὲ τὴν ἐπιτηδειότητα καὶ τὴν δοξομανίαν, δέχθηκε μὲ ἐνθουσιασμό τὴν πρόταση τοῦ Τούρκου κεμαλικοῦ παράγοντος, καὶ χωρὶς νὰ σκεφθῆ καὶ σταθμίση τὴν σημασία μιᾶς αὐτοκέφαλης τουρκορθόδοξης ἐκκλησίας, ὑποσχέθηκε νὰ φέρη σὲ πέρασ τὸ ἔργο αὐτό, δελεασμένος ἀπὸ πλῆθος ἠθικῶν καὶ ὑλικῶν ἀμοιβῶν. Ἐκτοτε, ἄρχισε ἡ δράση του πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτῇ, ὑπερτιμώντας τὶς δυνάμεις του καὶ ἀγνοώντας ἄλλους δυναμικοὺς παράγοντες γιὰ τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἡ δράση ὁμῶς τοῦ παπᾶ Εὐθύμ, περιωρισμένης ἀκτίνας στὴν Ἀνατολή, στὴν ὁποία κυριαρχοῦσε τὸ κεμαλικὸ καθεστῶς, ἐκδηλώθηκε ἐπικίνδυνη, σατανικὴ καὶ καταστρεπτικὴ ἀργότερα μετὰ τὴν κατάρρευση τοῦ Μικρασιατικοῦ μετώπου καὶ τὴν ἐγκατάσταση τῆς κεμαλικῆς κυβερνήσεως στὴν Κωνσταντινούπολη.

Μὲ τὴν ἐγκατάσταση τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας στὴν βασιλίδα ἐγκαθίσταται σ' αὐτὴν κ' ὁ παπᾶ Εὐθύμ. Κατόπιν μιᾶς πρώτης ἐκβιαστικῆς καὶ ἐκφοβιστικῆς ἐμφανίσεώς του στὸ Φανάρι τὸν Αὐγούστο τοῦ 1923, διωρίσθηκε ἀπὸ τὴν Ἱ. Σύνοδο, ὑπὸ τὴν ταραγμένη ἀτμόσφαιρα τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ἀποκριτάριος τοῦ πατριαρχείου παρὰ τῇ κυβερνήσει τῆς Ἀγκύρας. Κύριος στόχος ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεώς του στὴν βασιλίδα ὑπῆρξε ἡ ἐκδίωξις τοῦ τότε Οἴκου. Πατριάρχῃ Μελετίου Μεταξάκη. Δὲν τὸ πέτυχε ὁ ἴδιος, ἀλλὰ τὸ ἐπέβησαν τὰ θλιβερὰ ἔθνικα γεγονότα.

Μετὰ τὴν παραίτηση τοῦ ἀνεπιθύμητου στὴν τουρκικὴ κυβέρνησις Πατριάρχῃ Μελετίου Μεταξάκη, καὶ ἐνῶ ἀναλλάσσονταν σκέψεις γιὰ τὸ καταλλήλοτερο πρόσωπο, πού θὰ τὸν διαδεχόταν, φάνηκε πάλι ὁ παπᾶ Εὐθύμ. Κομπάζοντας γιὰ τὸ ἀξίωμά του, σὰν ἀποκριτάριος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν Ἀγκυρα, καὶ ὑπερτιμώντας τὶς δυνάμεις καὶ τὸ κύρος πού εἶχε ἀποκτήσει μεταξὺ τῶν Τούρκων, ἐπεζήτησε ν' ἀναδείξη Πατριάρχῃ τῆς ἐκλογῆς καὶ τῆς ἀρεσκείας του. Ἐπετέθη γιὰ δευτέρη φορὰ ἐναντίον τοῦ Πατριαρχείου, συνοδευόμενος ἀπὸ Τουρκολαζοὺς καὶ ἐγκατεστάθηκε στὸ κέντρο τῆς Ὁρθοδοξίας ἐπὶ δύο ἡμέρας σὰν ἀπόλυτος ἄρχοντας. Οἱ Τουρκολαζοὶ συνεργάτες του δὲν ἄργησαν νὰ ἐκδηλώσουν τὶς προθέσεις καὶ τὰ ἄγρια ἐνστικτὰ τους. Προέβησαν ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα σὲ λεηλασίες. Ἄρπαξαν μίαν δῆθεν βυζαντινὴν σημαίαν, πού τὴν εἶχε δωρήσει στὸ Πατριαρχεῖο κάποιος ὁμογενῆς, καὶ πού εἶχε ἀνυψωθῆ τὴν πρώτη τοῦ ἔτους 1919, καὶ τὴν ἔκρυσαν σ' ἓνα τζαμί. Μάταια προσπάθησαν νὰ τὴν πουλήσουν στὸ Πατριαρχεῖο ἀντὶ ἀδράς ἀμοιβῆς. Καὶ ὅταν πείσθησαν ὅτι δὲν ἦταν τοῦτο δυνατό, τὴν μετέφεραν μὲ ἐξευτελιστικὴ πομπὴ καὶ τὴν παρέδωσαν στὴ νομαρχία τῆς Πόλης σὰν ἐνθύμιον.

Ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκλογή τοῦ νέου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχῃ Γρηγορίου τοῦ Ζ', ὁ παπὰ Εὐθύμ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ἀστυνομία ἀπὸ τὰ Πατριαρχεῖα, παύεται ἀπὸ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀποκρισαρίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου στὴν Ἄγκυρα καὶ καλεῖται σὲ ἀπολογία γιὰ τὸ ἀνατρεπτικὸ του κίνημα. Κατόπιν τῆς μὴ ἐμφανίσεώς του κατὰ τὴν δικάσιμη ἡμέρα, τὸ Συνοδικὸ Δικαστήριον τὸν καθαίρεσε ἀπὸ τὸ ἱερατικὸ του ἀξίωμα. Μένεα πνέων ὁ ἀνόσιος ρασοφόρος ὑπέβαλε μήνυση στὰ τουρκικὰ δικαστήρια κατὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχῃ. Τὸ δικαστήριον, διακείμενον ἐχθρικά, καταδίκασε τὸν Πατριάρχῃ Γρηγόριον σὲ πρόστιμον. Ἦταν μιὰ εὐκαιρία γιὰ τοὺς μεθυσμένους τότε ἀπὸ τὴν ἀπίστευτη νίκη τοὺς Τούρκους νὰ ταπεινώσουν καὶ νὰ ἐξευτελίσουν τὴν κορυφαία Ἐκκλησία τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τὸν προκαθήμενὸν τῆς. Ἀποθρασυθεὶς ὁ παπὰ Εὐθύμ μετὰ τὴν καθαίρεσίν του καὶ τὴν ἐπιβολὴ τῆς ποινῆς στὸν Πατριάρχῃ καὶ ἐκμεταλλευόμενος τὶς σχέσεις του μὲ ἰσχυροὺς Τούρκους παράγοντες, ἐφώρμησε κυριολεκτικὰ, τὸν Ἰούλιον τοῦ 1924 καὶ κατέλαβε τὴν ἐκκλησία τῆς Παναγίας τῆς Καφατιανῆς. Ἐγκαταστάθηκε στὰ γραφεῖα καὶ τὰ κελλιά τῆς καὶ καθὼς δὲν ὑπῆρχε καμμιά ἀντίσταση κατέλαβε μετὰ ἀπὸ λίγο καὶ τὴν ἐκκλησία τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ στὸν Γαλατᾶ ἐπίσης. Σὰν πρώτη ἐνέργειά του, μόλις κατέλαβε τὴν ἐκκλησία τῆς Παναγίας, ἦταν νὰ ἀναρτήσῃ στὴν αἴθουσα τῆς ὑποδοχῆς παραπλανητικὸ βεβαιωτικὸ ἔγγραφο τῆς δῆθεν χειροτονίας του σὲ ἐπίσκοπον ὑπὸ τριῶν μητροπολιτῶν. Κανεὶς δὲν πίστεψε, ὅτι βρέθηκαν Ἕλληνες Ὀρθόδοξοι Ἱεράρχες, γιὰ τὴν χειροτονία ἐνὸς ἐπαναστάτη ἐγκληματῆ κληρικοῦ. Τὸ γεγονός ὅμως εἶναι, ὅτι ἐμφανίζοταν πλέον σὰν ἀρχιερέας, φέροντας ἀρχιερατικὰ ἄμφια καὶ λειτουργώντας πλέον τακτικὰ στὴν ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, μὲ συνεργάτες του ἕνα καθηρημένο ἀρχιμανδριτῆ, τὸν Πανάρετο Τράντα καὶ ἕνα διάκονο καὶ μὲ ἐκκλησίασμα ἕνα ἀριθμὸ ἀνατολιτῶν, ἰδίως ἀμαθῶν καὶ φανατισμένων ὁπαδῶν του, ἀπαρτίζοντας ἔτσι, κατὰ τὴν δῆλωσίν του, τουρκορθόδοξην ἐκκλησίαν καὶ κοινότητα.

Στὰ κελλιά τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ὅπου ἔχει ἐγκατασταθῆ ἀκλόνητος χάρις στὴν τουρκικὴ εὐνοια καὶ ὑποστήριξη ὁ ἀποστάτης ρασοφόρος, ἔχει συγκεντρώσει ὅλο τὸ «σπιτικόν» του. Τὴν πρεσβυτέρα του, ποὺ ἔγινε δεσποτινα: ἀργότερα τὸν γιὸν του, τὸν σημερινὸ συνεχιστὴ τῆς παράνομης δράσεως του, τὴν δεσποσύνην παπᾶ Εὐθύμ, τὴν κόρην του καὶ ἄλλους ἀπὸ τὸ συγγενολοῖ του. Μιὰ οἰκογένεια δίχως τὴν ἐλαχίστην θρησκευτικὴν ἐκδῆλωσιν καὶ κατανοήσιν.

Στὸ μεγάλο κελλί ποὺ ἐχρησίμευε γιὰ αἴθουσα ὑποδοχῆς ἐγνωρίσαμε καὶ συναντήσαμε κάποιον φθινοπωρινὸ βράδυν τὸν αὐτοχειροτόνητον ἀρχηγὸν τῆς Αὐτοκέφαλῆς Τουρκορθόδοξης Ἐκκλησίας.

Μπροστὰ σ' ἕνα φωτισμένον γραφεῖον μᾶς δέχεται ὁ Τουρκορθόδοξος

ἀρχηγός. Δὲν φορᾶ ράσο. Κοστούμακι, γκριζο, κοντό, ὀλοκαίνουργιο. Στίλβοντα φρεσκοσιδερωμένα μανικέτια καὶ γραβάτα δεμένη στὴν ἐντέλεια. Μὰ ἄκοπα μαλλιά σὰν λαδωμένα καὶ χωρὶς καλιμαύχι. Πρὶν μᾶς χαιρετίση, μᾶς ζυγίζει μὲ ὀρθάνοιχτα μάτια. Μᾶς μιᾶ κατόπιν τουρκικά. Δέχεται νὰ ἀπαντήση στὶς ἐρωτήσεις μας, ἀλλὰ ταυτόχρονα ζητεῖ τὰ πιστοποιητικά μας. Ἡ θεώρησή τους τὸν καθησυχάζει καὶ ἀρχίζει νὰ μᾶς μιλή. "Ενας χείμαρρος ὑπὲρ τῆς ἑλληνοτουρκικῆς φιλίας, γιὰ τὴν ὁποία μάλιστα μᾶς βεβαιώνει ὅτι δὲν εἶναι ἀπλῶς θιασώτης, ἀλλὰ καὶ πρωτεργάτης. Ἐργάσθηκε, μᾶς λέγει, μὲ ὅλη τὴν ψυχὴ του—ἄφεριμ!

—Καὶ ποιά νομίζετε ὅτι εἶναι ἡ θέση τῆς Ἀγκύρας ἀπέναντι τοῦ Οἴκου-μηνικοῦ Πατριαρχείου κατόπιν τῆς φιλίας αὐτῆς ;

Στὸ ἄκουσμα τοῦ «Πατριαρχείου» τὰ μάτια τοῦ Ἀσιάτη ἱερωμένου ἀστράφτουν καὶ παρὰ λίγο νὰ πεταχτοῦν.

—Τὶ θὰ πῆ Πατριαρχεῖο, μᾶς λέγει. Ἡ σημερινὴ Τουρκία δὲν εἶναι ἡ παλαιά. Γι' αὐτὴν δὲν εἶναι πλέον ἐπίσημη θρησκεία ἡ Μουσουλμανικὴ. Τὸ Πατριαρχεῖο τζάνουμ δὲν ἔχει καμμιά σημασία.

—Καὶ ἡ δική σας θέση ἔναντι τοῦ Πατριαρχείου ;

—Δὲν ὑπάρχει καμμιά θέσι δική μου ἀπέναντι στοῦ Πατριαρχεῖο. Ὁ καθένας εἶναι ἐλεύθερος καὶ ἀνεξάρτητος νὰ ἀσκῆ στὴν ἐκκλησία του τὰ θρησκευτικά του καθήκοντα.

—Ὡστε μπορεῖ ὁ καθένας νὰ μεταβάλλῃ σὲ κτῆμά του κάθε ἐκκλησία ;

—Δὲν ξέρω τί κάνουν οἱ ἄλλοι.

Ἐπέρασαν χρόνια ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψή μας αὐτὴ στὸ σπίτι τοῦ σημερινοῦ ψευτοπατριάρχη. Στὸ πέρασμα ὁμῶς τῶν χρόνων ἡ ἐμφάνιση καὶ ἡ δράση τοῦ ἀποστάτη καλόγερου τῆς Ἀνατολῆς ὑπῆρξε πολλαπλῆ. Θεορμποποιὸς καὶ ἐπιζημία συνήθως. Τὰ πολιτικὰ γεγονότα καὶ οἱ σχέσεις Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας ἀποτελοῦσαν πάντοτε βαρομετρικὲς ἐνδείξεις τῆς δράσης τοῦ σφετεριστῆ καλόγερου. Ἐπιστεῦθη γιὰ μιὰ στιγμή, ὅτι ἡ ἀνοδος στὸν πατριαρχικὸ θρόνο τοῦ σημερινοῦ Πατριάρχη Ἀθηναγόρα, θ' ἀποτελοῦσε τὴν ἀρχὴν τοῦ τέλους τῆς δράσης τοῦ παπαῦ Εὐθύμ. Ἐλπίδες πού διαψεύσθηκαν. Ὄταν τὸ 1946 ἐξεδηλώθηκαν ἀγαθὲς διαθέσεις τῶν Τούρκων πρὸς δημιουργίαν φιλικωτέρων σχέσεων μὲ τὴν Ἑλλάδα, σημειώθηκε αἰσθητὴ ὕφεση καὶ στὶς ἐκδηλώσεις τοῦ προστατευομένου ὄργανου τῆς Ἀγκύρας. Τὸ τουρκικὸ δικαστήριον ἀναγνώρισε τότε σὰν παράνομη τὴν κατοχὴ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ καὶ ἀπεδόθη, ἔστω καὶ ἐρειπωμένη, στὴν ὁμογενῆ ὀρθόδοξο κοινότητα τοῦ Γαλατᾶ. Τὰ γεγονότα πού ἔρριξαν ἀργότερα καὶ πάλι μαῦρα σύννεφα στὶς ἑλληνοτουρκικὲς σχέσεις, ἀπεθράσυναν ξανά τὸν ἀποστάτη. Γερασμένος αὐτός, μεταβίβασε τὴν δράση του στὸν Ἀριστοτέλη, τὸν γιό του, πού ἐχειροτονήθηκε σὲ ἱερέα

καί προήχθηκε σὲ ἀρχιερέα, με τάσεις νὰ κληρονομήσῃ τὶς πατρικὲς ἀγριότητες καὶ νὰ αὐξήσῃ τὶς ἀρπακτικὰς διαθέσεις τοῦ πατέρα του. Ἡ ἔντασις τῶν σχέσεων Ἑλλάδος - Τουρκίας τὸν τελευταῖον αὐτὸν καιρὸ, ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν στὸν παπᾶ Εὐθύμ, με τὴν ἀναμφισβήτητη ἔγκρισιν καὶ προώθησιν τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν νὰ ἀναστηλώσῃ τὸ γεροντικὸ σκελετωμένο καὶ γεμάτο ἰταμότητα ἀνάστημά του γιὰ νὰ ἀνακηρυχθῆ Πατριάρχης τῆς Τουρκορθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ νὰ καταλάβῃ τὶς δυὸ ἄλλες ἐκκλησίας τῆς ἐνορίας τοῦ Γαλατᾶ.

Τὸ σεπτὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ὑπὸ τὶς σημερινὰς συνθήκας ἀναγκάζεται νὰ σιωπᾶ, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀποκρύπτει τὴν ἀγανάκτησιν καὶ ἀποδοκιμασίαν του, κινούμενον ταυτοχρόνως γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν ἐκκλησιῶν ποὺ κατεσχέθησαν. Με ἀγανάκτησιν ἐξεγείρεται ὁμως ὀλόκληρη ἡ ἑλληνικὴ ὀρθοδοξία ἢ διασκορπισμένη σὲ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ὑφῆλιου, γιὰ νὰ στιγματίσῃ μιάν ἐχθρικήν πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἐκδήλωσιν. Καὶ ὁ στιγματισμὸς αὐτὸς τοῦ βδελυροῦ μαύρου καλόγερου στρέφεται ἰδίως ἐναντίον τῶν Τούρκων, πο ὕδεν ἔπαυσαν ἀπὸ καιροῦ τώρα νὰ κινουῦνται γιὰ νὰ ταπεινώσουν τὴν ἑλληνικὴν ὀρθοδοξίαν καὶ νὰ κλονίσουν τὰ θεμέλια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ὁργανο τῆς πολιτικῆς αὐτῆς ὁ ἀνόσιος αὐτοαναγορευθεὶς ψευδοπατριάρχης, ὁ διαβόητος παπᾶ Εὐθύμ.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ
ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΤΟΜΟΙ 1-5

ΕΚΑΣΤΗ ΣΕΙΡΑ ΔΡΧ. 300

**Πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖά μας, ἀποστέλλονται δὲ
καὶ ταχυδρομικῶς ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.**

Ἄρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκήρυκος Νικοπόλεως

ΛΟΓΟΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΜΗΝΗΜΑΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

Ἐγκρίσει - εὐλογία τῆς Ἱ. Συνόδου
Τόμ. Α', σελ. 320

**Πωλεῖται παρὰ τῷ συγγραφεῖ (Πρέβεζαν)
καὶ εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα. Δρχ. 60.**

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ, «Ευεργετινός» ἢ «Συναγωγὴ ἠθικῶν διδασκαλιῶν», Μέρος Β', Ἀθῆναι 1964.

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐκδόσεων τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», ἐκυκλοφόρησε προσφάτως καὶ ὁ νέος ὀγκώδης τόμος, ἐκ σελίδων 288, τοῦ «Ευεργετινοῦ», ἄριστος εἰς ἐμφάνισιν καὶ θαυμάσιος εἰς περιεχόμενον.

Ὁ Μέγας Λογοθέτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ διάσημος λογοτέχνης τῶν Κυκλάδων κ. Θεοδόσιος Σπεράντσας, ὡς Διευθυντῆς τοῦ ἐπισήμου ὄργανου τῆς Ἐκκλησίας μας, εἶχε τὴν ὠραίαν ἔμπνευσιν καὶ ἀνέλαβε τὴν φιλότιμον προσπάθειαν, ὅπως ἀπρόσιτα ἐκκλησιαστικὰ — πατερικὰ κείμενα καταστήσῃ προσιτὰ εἰς τὸν Ἱερὸν Κλῆρον, καὶ κυρίως, τὸν εὐσεβῆ ἑλληνικὸν Λαόν. Τοιοῦτοτρόπως ἀπέδωκε καὶ τὸν «Ευεργετινὸν» εἰς τὴν ἀπλὴν δημοτικὴν γλῶσσαν, κατ' ἕξοχον τρόπον, προσενεγκῶν οὕτω πως πολῦτιμον, ὄντως, προσφορὰν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν θρησκείουσαν Κοινωνίαν μας, ἡ ὁποία διψᾷ ἀπὸ πνευματικὴν τροφήν καὶ ἔχει ἀνάγκην ἰδίας στοργικῆς μεταχειρίσεως, δι' ἀσφαλῆ καθοδήγησιν τῆς καὶ διαπαιδαγωγῆσιν τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἑλληνοχριστιανικῶν παραδόσεών μας.

Εἰς τὸν νεωστὶ κυκλοφορήσαντα Β' τόμον, μὲ τὸν ὁποῖον ὀλοκληρώνεται ἡ συγχρονισμένη ἔκδοσις τοῦ «Ευεργετινοῦ», χαίρεται ὁ ἀναγνώστης καὶ αἰσθάνεται πνευματικὴν ἀγαλλίασιν, ὅταν ἐμβαθύνῃ εἰς τὰς ἐνεήκοντα ἐξ πάνυ ὠφελίμους ἠθικὰς διδασκαλίας καὶ πατερικὰς διηγήσεις. Τὰς ἔχει δὲ παρουσιάσει ὁ σεβαστὸς Συγγραφεὺς μὲ τόσῃν ζωντάνιαν καὶ παραστατικότητῃ, ὥστε συναρπάξουν, συγχινοῦν, διδάσκουν, οἰκοδομοῦν, κατανύσσουν, ἐνθουσιάζουν.

Καὶ τὸ ψυχοφελέστατον τοῦτο βιβλίον, δυσεύρετον καὶ δυσνόητον διὰ τοὺς πολλοὺς εἰς τὴν ἀρχαίαν ἔκδοσίν του, διενεμήθη δωρεάν, διὰ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, εἰς ἅπαντας τοῖς Αἰδεσιμωτάτους Ἐφημερίους τῆς Ἑλλάδος.

Πολλὰ εὖγε ἀξίζου, ὡς ἐκ τούτου, εἰς τὸν ἀκάματον σκα-

πανέα τοῦ λόγου καὶ ἐκλεκτὸν τῆς Ἐκκλησίας μας συμπαραστάτην. Ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐργαζόμενος ὑποδειγματικῶς καὶ λίαν ἐνθουσιωδῶς εἰς τὸν ἱερὸν περίβολόν Της, ὡς Ἐπίτροπος παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, κατ' ἀρχάς, καὶ ὡς Διευθυντὴς τοῦ ἐπισήμου Δελτίου αὐτῆς, ἀπὸ δεκαετίας περίπου, συνεισφέρει ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς εὐσεβεστάτης καρδίας του, διὰ τε τῆς ἐμπνευσμένης ἀρθρογραφίας ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» καὶ διὰ τῶν λοιπῶν ἀφθόνων δημοσιεύσεων ἐν τῷ «Ἐφημερίῳ», ὑψίστας ὑπηρεσίας.

Συγχαίρομεν θερμότατα τὸν πολυγραφώτατον Συγγραφέα διὰ τὴν φιλότιμον καὶ ἀποδοτικὴν ταύτην ἐργασίαν του καὶ εὐχόμεθα παρὰ Κυρίου ἐνίσχυσιν εἰς τὸ περισπούδαστον ἔργον του καὶ μακροχρόνιον ζωὴν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας. **Γ.Α.Β.**

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τὸ Βασιλικὸν Ἐθνικὸν Ἴδρυμα φιλοξενεῖ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ἐστίαν «Βασιλεὺς Παῦλος» ἑκατὸν Ἱερεῖς ἐκ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων Ἀλεξανδρουπόλεως, Δημητριάδος, Διδυμοτείχου καὶ Ὀρεστιάδος, Μαρωνείας, Ξάνθης καὶ Χαλκίδος ἀπὸ 16ης Ὀκτωβρίου ἕως 1ης Νοεμβρίου ἐ.ἔ. Ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς φιλοξενίας ἐτελέσθη τὴν 18 Ὀκτωβρίου Ἀγιασμός.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Πρὸ ἡμερῶν ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Μεγάλῳ Ἀθηνῶν, ἐγένετο, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου, σύσκεψις, παρουσία τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγιεινῆς κ. Μανούση, εἰς ἣν ἐξητάσθη καὶ πάλιν τὸ ζήτημα τῆς ἐντάξεως τῆς ἰατρικῆς περιθάλψεως τῶν Ἐφημερίων εἰς τὴν τοιαύτην τῶν δημοσίων Ὑπαλλήλων. Εἰς τὴν σύσκεψιν ταύτην μετέσχον ὡσαύτως ὁ Διευθύνων Σύμβουλος τοῦ ΤΑΚΕ κ. Ζαφ. Κέπετζης καὶ ἀρμόδιοι ὑπηρεσιακοὶ παράγοντες τῶν Ὑπουργείων Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὀρησκευμάτων καὶ Ὑγιεινῆς.

— Ἐν συνεχείᾳ κλιμάκιον τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ ΤΑΚΕ, ὑπὸ τὸν Διευθύνοντα Σύμβουλον, ἔσχεν συνεργασίαν μετὰ τῶν ἀρμοδίων Διευθυντῶν τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς, πρὸς κατατοπισμὸν ἐπὶ τῶν λεπτομερειῶν τοῦ ζητήματος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἰδεσιμ. Σταθόπουλον Νικόλαον, Ἄβυθον Αἰγιαλείας. Ἐνεγράφητε ἐκ νέου. Εἶχομεν διακόψει τὴν ἀποστολὴν κατόπιν ἐπιστροφῆς τῶν τευχῶν 15, 16 κ.έ. τοῦ ἔτους 1963.—Σακελλάριον Σωτηρόπουλον ἢ Ντούζαν Ἀνδρέαν, Γαστούνην Ἠλείας. Ἐνεγράφητε ἐκ νέου καὶ ἀποστέλλομεν εἰς τὸ ἐξῆς τὰ τεύχη. Εἶχομεν διακόψει τὴν ἀποστολὴν κατόπιν ἐπιστροφῶν τῶν τευχῶν 14 κ.έ. τοῦ ἔτους 1963.—Πανοσ. Ἰερομ. Ζήκαν Ἰερεμίαν, Καστανιάν Ὑπάτης. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις τῆς διευθύνσεώς σας. Εὐχαριστοῦμεν.—Αἰδεσιμ. Παπαδόπουλον Γεώργιον. Ἐφημ. Ἰ. Ν. Προφήτου Ἡλιοῦ Θεσσαλονίκης. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν νέαν σας διεύθυνσιν. Εὐχαριστοῦμεν.—Αἰδεσιμ. Κλέτσαν Ἀθανάσιον Χρυσοχώραφα Σερρών. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις τῆς διευθύνσεώς σας. Εὐχαριστοῦμεν. Αἰδεσιμ. Ταράτσαν Ἀνδρέαν, Κωνοπίνα Κατούνης. Ἐνεγράφητε μερίμνη τῆς Ἰ. Μητροπόλεώς σας.—Κύριον Ἀνδρέαν Μιτσιδίην. Λευκωσίαν Κύπρου. Ἐστάλη τὸ τεύχος τὸ ὅποιον ἐζήτησατε καὶ βιβλία τινὰ ἐκ τῶν ἐκδόσεών μας.—Κύριον Μακρῆν Ἀντώνιον. Παγκράτι Ἀθηνῶν. Διωρθώσαμεν τὴν διεύθυνσίν σας.—Κύριον Ἀλεξάνδριδίην Ἀπόστολον. Παγκράτι Ἀθηνῶν. Διωρθώσαμεν τὴν διεύθυνσίν σας.—Αἰδεσιμ. Χαμάκον Ἰωάννην. Νεροτριβιάν Εὐβοίας. Ἐλήφθη ἡ ἐπιστολή σας καὶ σᾶς ἀπαντήσαμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς.—Αἰδεσιμ. Βαρδακώσταν Παναγ. Μεσοχώρια Σκύρων Εὐβοίας. Σᾶς ἐγνωστοποιήσαμεν τὴν διεύθυνσιν τοῦ συγγραφέως δι' ἐπιστολῆς μας.—Αἰδεσιμ. Παπαηλιοῦ Νικόλαον. Εξηρόκαμπον—Λάλα—Ἠλείας. Δι' ἰδιαιτέρας μας ἐπιστολῆς σας ἐπληροφόρησαμεν τὴν διεύθυνσιν τοῦ συγγραφέως.—Αἰδεσιμ. Χριστοφόρου Βασίλειον, Σταυροχώριον—Κιλκίς. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεώς σας. Εὐχαριστοῦμεν. Αἰδεσ. Ἀναστάσιον Παπαδόπουλον, Αὐλώνα Τριφυλίας. Διὰ τὰ σᾶς ἀπαντήσωμεν ἐπὶ τοῦ συσταξιοδοικίου θεματός σας παρακαλοῦμεν ὅπως μᾶς γράψετε συμπληρωματικῶς τὸ ἔτος γεννήσεώς σας, τὸ ἔτος χειροτονίας σας ὡς ἐφημερίου καὶ ἐὰν ἀπὸ τῆς χειροτονίας σας ὡς ἐφημερίου ὑπηρετεῖται συνεχῶς ἄνευ διακοπῶν. Διὰ τὰ λοιπὰ ἐρωτήματά σας λειτουργικοῦ περιεχομένου

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὅποια ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

θὰ λάβετε ἀπάντησιν ἀπὸ τὴν οἰκείαν στήλην τοῦ «Ἐφημερίου» ἐν_καιρῷ, διότι προηγούνται ἀπαντήσεις εἰς ἀπορίας ἄλλων ἀναγνωστῶν μας.— Α Ἰ δε σ. Χ ρ ῆ σ ι ο ν Ἡ λ ι ἄ δ η ν, Προσωπασάνην, Δράμας. Δυστυχῶς ὁ νόμος περὶ ἀνακατατάξεως τῶν ἐφημερίων εἰς μισθολογικὰς κατηγορίας δὲν ἐψηφίσθη εἰσέτι, ἀλλ' ἐκκρεμεῖ ὡς σχέδιον νόμου. Ἐγένετο μία πρόωθσις τοῦ ζήτηματος πρὸ τριμήνου, ἀλλ' ἐκιοσε τὸ ζήτημα παρέμεινεν εἰς στασιμότητα.— Α Ἰ δε σ. Γ ε ὠ ρ γ ι ο ν Χ. Χ., Τὸ ὄφρικιον τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου δὲν βελτιώνει, αὐτὸ καθ' ἑαυτό, τὴν μισθολογικὴν θέσιν τοῦ ἐφημερίου, ἢ ὅποια ὡς γνωστόν, καθορίζεται ἐπὶ ἄλλων κριτηρίων. Δικαιοῦσθε συντάξεως λόγῳ ὑγείας, διότι ἡ διαδικασία τῆς συνταξιοδοτήσεως ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει εἶναι μακρά, ἀπαιτοῦσα ἀπόφασιν Ὑγειονομικῶν, Επιτροπῶν κ.λ.π. Τὰ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 75ου ἔτους τῆς ἡλικίας τοῦ ἠσφαλισμένου ἔτη, τὰ διανύμενα ἐν ὑπηρεσίᾳ, δὲν θεωροῦνται συνάξιμα καὶ δὲν ἐπαυξάνουν τὴν σύνταξιν, ἀλλὰ μόνον τὸ ἐφ' ἅπαξ βοήθημα τοῦ Ταμείου Ἀρωγῆς.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εὐαγγελίου Δ. Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἡ διὰ τῆς λατρείας δημιουργία ὠλοκληρωμένων ψυχολογικῶν τύπων (β').—Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν **Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου**, Πῶς θεμελιώνεται ἀκατάλυτα ἡ ἀμοιβαία συζυγικὴ ἀγάπη. Ἀπόδοση **Θ.Σ.**—**Ἀρχιμ. Γερμανοῦ Παρασκευοπούλου**, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Ἡλείας, Ὁ Ἱερὸς καὶ ἡ παρακολούθησις τῆς νεότητος.— **Ἀρχιμ. Προκοπίου Παπαθεοδώρου**, Πλειότερον καὶ καθαρώτερον φῶς εἰς τὴν νεολαίαν μας.— Ὁρησκευτικὰς καὶ ἠθικὰς μελέτες τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν **Νεκταρίου Αἰγίνης**. «Γνώρισε τὸν ἑαυτό σου». Ἀπόδοση **Θεοδόση Σπεράντσα**.—**Βασιλείου Ἡλιάδης**, Ἡ ἀπειλή κατὰ τοῦ Πατριαρχείου καὶ τὰ πεντακόσια δύο ἔτη τῆς δουλείας. Γεγονότα ποὺ διαψεύδουν τοὺς τούρκους ἠγέτας.— «Φιλοθέου Ἀδολεσχίας», μέρος πέμπτον. Ψυχοφελεῖς ἐπιστάσεις ἀπὸ τὸ «Δευτερονόμιον», ὑπὸ **Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως**. Ἀπόδοση **Θεοδόση Σπεράντσα**.— **Βασιλ. Μουστάκη**, Στὸ περιθώριον τῆς Ἀγίας Γραφῆς.— **Βασ. Ἡλιάδης**, Ὁ ψευτοπατριάρχης Παπα-Εὐθύμ.— **Βιβλιοκρισία: Γ. Α. Β.** Θεοδοσίου Σπεράντσα, «Ἐδεργατινός» ἢ «Συναγωγὴ ἠθικῶν διδασκαλιῶν», Μέρος Β'.

Τύποις : ΤΣΙΡΩΝΗ (Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα)

Ὁδὸς Μενάνδρου 4, Ἀθήναι — Τηλέφ. 311.121.

Ἐπεθνὸς Τυπογραφείου : Γ. Σ. Χρυσάφης, Ἰασιωνίδου 22, Σούρμενα